

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Politické aspekty územní samosprávy – volební
chování obyvatel města Příbram**

Bc. Monika Krejčová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Monika Krejčová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty územní samosprávy – volební chování obyvatel města Příbram

Název anglicky

Political Aspect of Local Government – Voting Behaviour of Příbram Inhabitans

---

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je ověření uplatnitelnosti teorie volebního chování elektorátu na příkladu okresního města Příbram v případě voleb místního zastupitelstva a voleb do Poslanecké sněmovny. Konkrétně se práce zaměřuje na strukturálně orientované modely, které vycházejí ze vztahu mezi členstvím v socio-ekonomické skupině a politickým rozhodováním. Dílčími cíli práce je deskripce výsledků komunálních a poslaneckých voleb ve vybraném městě v letech 1994, 1998, 2002, 2006 a 2010 a jejich komparace.

Metodika

Práce je pojata jako případová studie okresního města Příbram. Předmětem zkoumání jsou aktivní voliči v tomto městě. Volební chování a faktory, které jej ovlivňují, jsou zhodnoceny na základě dat získaných technikou dotazníkového šetření. K naplnění dílčích cílů budou analyzována statistická data o volebních výsledcích a studovány dostupné (k tomu účelu vhodné) dokumenty.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

volební chování, elektorát, kandidátní listina, komunální volby, lokální demokracie, obec, obecní zastupitelstvo, Příbram, politická strana, stranická identifikace

---

Doporučené zdroje informací

BALÍK, Stanislav; CABADA, Ladislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada Publishing, 2009. 250 s.. ISBN 978-802-4729-084.

ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav; ČOPIK, Jan. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010. 250 s. ISBN: 978-80-247-3061-5.

KLÍMA, Michal. Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha: Radix, 1998. 273 s. ISBN 80-86031-2.

LEBEDA, Tomáš. Voliči a volby 2006. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. 234 s. ISBN 978-807-3301-262.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 03. 11. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty územní samosprávy – volební chování obyvatel města Příbram" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka vedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 18. listopadu 2015

.....
Monika KREJČOVÁ

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu diplomové práce Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Poděkovat bych chtěla celé mé rodině a přátelům za jejich podporu a trpělivost, kterou se mnou měli během doby, kdy jsem se na tuto diplomovou práci nejvíce soustředila.

Politické aspekty územní samosprávy – volební chování obyvatel města Příbram

---

Political Aspect of Local Government – Voting Behaviour of Příbram Inhabitans

Souhrn

Diplomová práce zahrnuje historický vývoj územní samosprávy a její orgány. Podrobněji se práce zabývá lokální demokracií spolu s lokální politikou a teorií volebního chování, která je ovlivňována mnoha faktory. Praktická část práce je pojata jako případová studie okresního města Příbram, která analyzuje a pomocí komparativní metody hodnotí výsledky zastupitelských voleb a voleb do Poslanecké sněmovny ČR ve městě Příbram od roku 1994 až po současnost. Nedílná součást práce se zabývá postoji jednotlivých obyvatel okresního města Příbram ke komunálním volbám, způsoby hlasování a jejich ovlivnitelností předvolební politickou kampaní. Práce ověřuje uplatnitelnost teorie volebního chování na konkrétních výsledcích hlasování příbramských obyvatel při komunálních volbách v roce 2014.

Klíčová slova: Česká republika, lokální demokracie, kampaň, kandidát, kandidátní listina, komunální volby, obec Příbram, parlamentní volby, politické strany, respondent, volič, volby, volební chování.

Summary

The thesis includes historical development of local government and its institutions. The work is concerned with local democracy together with local politics and theories of voting behavior that is influenced by many factors. Practical part of this work is conceived as a case study of the town Příbram, analyzing and using comparative method evaluates the results of representative elections and elections to the Chamber of Deputies

of the Czech Republic in Příbram from 1994 to the present. An integral part of the work deals with the attitudes of individual residents of the District of Příbram in local elections, voting procedures and they can be influenced election political campaign. This thesis examines the applicability of voting behavior on concrete results of the 2014 local elections in Příbram.

Keywords: Czech Republic, local democracy, campaign, candidate, candidate lists, local elections, village of Příbram, parliamentary elections, political parties, respondent, voter, elections, voting behavior.

OBSAH

1 ÚVOD.....	10
2 CÍLE A METODIKA	12
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	13
3.1 REFORMY VEŘEJNÉ SPRÁVY PO VZNIKU ČESKÉ REPUBLIKY	13
3.2 ORGÁNY ÚZEMNĚ SAMOSPRÁVNÉHO CELKU – OBCE	14
3.2.1 ZASTUPITELSTVO	15
3.2.2 RADA OBCE	16
3.2.3 STAROSTA OBCE	17
3.3.4 OBECNÍ ÚŘAD	18
3.3 LOKÁLNÍ DEMOKRACIE A LOKÁLNÍ POLITIKA	18
3.3.1 PŘÍSTUPY LOKÁLNÍ DEMOKRACIE	20
3.3.2 POLITICKÉ STRANY V LOKÁLNÍM PROSTŘEDÍ.....	20
3.3.3 LOKÁLNÍ PARTICIPACE OBČANŮ	23
3.4 VOLEBNÍ CHOVÁNÍ	32
3.4.1 EKONOMICKÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TEORII VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ.....	32
3.4.2 POLITOLOGICKÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TEORII VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ.....	33
3.4.3 MODERNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TEORII VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ..	34
3.4.4 TŘI ZÁKLADNÍ MODEL Y VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ	36
3.4.5 SOCIOEKONOMICKÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TEORII VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ.....	38
3.4.6 NEVOLIČI.....	39
4. PRAKTICKÁ ČÁST – MĚSTO PŘÍBRAM.....	40
4.1 HISTORIE MĚSTA.....	40
4.2 GEOGRAFICKÉ A ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ MĚSTA.....	40
4.3 SOCIO-DEMOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ MĚSTA.....	41
4.4 DESKRIPTCE A KOMPARACE VÝSLEDKŮ KOMUNÁLNÍCH A POSLANECKÝCH VOLEB V OBCI PŘÍBRAM OD ROKU 1994 AŽ PO SOUČASNOST	44
4.4.1 VOLBY V ROCE 1994	44
4.4.2 VOLBY V ROCE 1996	45
4.4.3 VOLBY V ROCE 1998	46
4.4.4 VOLBY V ROCE 2002	47
4.4.5 VOLBY V ROCE 2006	48

4.4.6 VOLBY V ROCE 2010	50
4.4.7 VOLBY V ROCE 2013	52
4.4.8 VOLBY V ROCE 2014	53
4.4.9 VYHODNOCENÍ VOLEB OD ROKU 1994 – 2014	55
4.5 VÝZKUMNÁ METODA, SBĚR DAT, INTERPRETACE VÝSLEDKŮ.....	59
4.5.1 VYHODNOCENÍ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ – OKRUH 1	60
4.5.2 VOLBY A VOLEBNÍ CHOVÁNÍ RESPONDENTŮ – OKRUH 2.....	62
4.5.3 VOLEBNÍ KAMPAŇ A JEJÍ VLIV NA RESPONDENTY – OKRUH 3	64
4.5.4 VÝSTUPY DLE EKONOMICKÉHO POSTAVENÍ – OKRUH 4	65
4.5.5 VÝSLEDKY A DISKUSE	72
5 ZÁVĚR	86
6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	90
7 PŘÍLOHY	97

1 ÚVOD

Demokracie v České republice vznikala ústavní změnou po roce 1989 a rychlou vůlí nových politických elit, které převzaly existující a dobře fungující modely západních demokratických zemí. Tím, že Česká republika pouze přebírala zaběhlé demokratické modely, nejedná se o dlouhý historický sociálně-ekonomický původ. Přirozený a historický vývoj politických stran mají v českém prostředí pouze dvě politické strany – KSČM, KDÚ-ČSL. Ostatní strany, které jsou současné době obyvatelům České republiky známé, vznikaly až po roce 1989. Vývoj nových stran probíhal „shora“, což znamená, že nejprve došlo k činnosti vedoucích orgánů a poté k fungování politické základny. Stranickou prioritou se stala společnost, kdy se jednotlivé strany začaly orientovat na zájmy svých potencionálních voličů prostřednictvím volebních programů a předvolebních kampaní, které záměrně organizují politické strany.

Po vzniku samostatné České republiky bylo zapotřebí reformy ve veřejné správě, bylo zřízeno 14 samosprávných celků a byly vytvořeny a schváleny zákony pojednávajících o obcích, krajích, hlavním městě i okresech. Okresy byly v roce 2002 zrušeny a jejich kompetence převzaly kraje či obce s rozšířenou působností. Tím, že byly schváleny nové zákony, byla státem samosprávným celkům vymezena jejich působnost, kterou na ně delegoval stát, čímž vznikly nové úrovně rozhodování – lokální a regionální. Lokální politika umožnila rozvíjet a realizovat základní prvky demokracie. V lokální demokracii se vyskytuje vyšší projev participace občanského chování, protože je zde participace vybudovaná sice na malých politických zkušenostech, ale velkých znalostech politické reality dané oblasti. Ačkoliv změna chování obyvatelstva byla odborníky zaznamenána, nelze vytvořit nové dostačující studie z hlediska dynamičnosti volebního chování a nenasbírání dostatečného zkoumaného vzorku, jenž by zahrnul celorepublikové aktivní voličstvo.

Teorie volebního chování bývá vysvětlována z různých směrů odborných disciplín, jež se navzájem jeví za protichůdné. Volebního chování ovlivňují především ekonomické, politologické i sociální faktory. V současné době se ke zjištění volebního chování využívá tří základních modelů – sociologický, stranicky identifikovatelný a racionální volby. Sociologický model se zaměřuje na konkrétní vazbu voliče k sociální skupině, ke které má daný volič pevnou vazbu, čímž automaticky jedná z přesvědčení dané skupiny. Model stranické identifikace je založen na vědomé a vlastní úvaze voliče, jež nemění

své rozhodnutí, pokud ho politická strana nezklame zásadním způsobem. Posledním modelem volebního chování je racionální volba, která se zabývá ztotožněním jedince s politickou stranou dle volebních programů.

Ke správnému fungování demokratického systému je zapotřebí účasti voličů při konaných volbách. První volby do Poslanecké sněmovny České republiky se konaly v roce 1996, kdy účast voličstva při volbách dosahovala 76,41 %. Ostatní volby do Poslanecké sněmovny České republiky již nedosahují této procentuální hranice, avšak návštěvnost voleb je stále mírně nadprůměrná. Participace občanů při prvních konaných komunálních volbách dosahovala nadprůměrného výsledku – 60,68 %, kterého v dalších volebních obdobích již nedosáhla. Je nutné podotknout, že se ve společnosti nacházejí lidé, kteří považují politické dění za nepodstatné a iracionální. Někteří z nich nepřisuzují důležitost politice, jiní nerozpoznají žádný rozdíl mezi jednotlivými politickými stranami, tudíž se jim politická oblast jeví jako bezpředmětná. Mezi nevoliči se ale nacházejí dřívější voliči, kteří byli politickými aférami, mediálními kauzami přespříliš znepokojeni, že už se o politické dění nechtějí z vlastní vůle zajímat. Odborníci vzhledem ke klesající procentuální účasti voličů při volbách tvrdí, že je možné podle účasti voličů i kandidatury voličů rozpoznat kvalitu demokracie, a to tak, že pokud je křivka participace občanů klesající, jedná se o nekvalitní demokratický systém zastoupený nekvalitními politickými elitami. Jiní autoři se domnívají, že klesající křivka participace občanů při volbách je zcela přirozeným a běžným jevem, který značí spokojenost voličů s dosavadní politickou situací.

Diplomová práce zkoumá postoj jednotlivých obyvatel okresního města Příbram ke komunálním volbám, způsob hlasování a jejich ovlivnitelnost předvolební politickou kampaní. Případová studie města Příbram si klade za cíl objasnit otázku, zda lze aplikovat faktory teorie volebního chování na zjištěné výsledky z dotazníkového šetření, které je zaměřené na komunální politický prostor jako geografického vymezení pro získávání cenných údajů.

2 CÍLE A METODIKA

Hlavním cílem diplomové práce je ověření uplatnitelnosti teorie volebního chování elektorátu na příkladu voleb místního zastupitelstva a voleb do Poslanecké sněmovny České republiky v případě okresního města Příbram. Klíčový záměr se zabývá strukturálně orientovanými modely, jež prvotně vycházejí ze vztahu mezi členstvím v socio-ekonomické skupině a volebním rozhodováním. Dílčími cíli práce se stala deskripce výsledků komunálních i poslaneckých voleb od roku 1994 až po současnost a jejich vzájemná komparace.

Práce je pojata jako případová studie okresního města Příbram. Předmětem zkoumání jsou aktivní voliči žijící v dané lokalitě a komparace výsledků komunálních voleb a poslaneckých voleb ve městě Příbram od roku 1994 – 2014. Případová studie si klade za cíl objasnit otázku, zda lze interpretovat faktory teorie volebního chování na elektorátu města, které bylo zaměřeno na komunální politický prostor jako geografického vymezení pro získávání cenných údajů. Dílčí cíle práce vycházejí z údajů datovaných Českým statistickým úřadem a nastudovanými účelově vhodnými materiály (internetové stránky, články z periodik, apod.), odborně naučné literatury, platných právních předpisů. Volební chování a faktory, které příbramské obyvatelstvo ovlivňují, jsou zhodnoceny na základě dat získaných dotazníkovým šetřením, které se realizovalo od listopadu 2014 do února 2015.

Výzkum byl vytvořen v elektronické verzi nahrané na sociální síť, čímž byla oslovena nejrozumnější skupina obyvatel města Příbram, a dokonce bylo zamezeno subjektivitě autora. Šetření probíhalo zcela anonymně a každý respondent je obeznámen s účelem šetření. Počet respondentů, kteří splňovali dvě hlavní podmínky (trvalé bydliště ve městě Příbram, dosažení 18 let věku) a vyplnili on-line dotazník, byl zaznamenaný 172 osobami. Výzkum zahrnuje 17 otázek, kde respondent zaškrtoval jednu či více možných odpovědí. Průměrná doba potřebná k vyplnění jednoho dotazníku byla spočítána na 111 sekund. Vzor dotazníku je možné nalézt v Příloze IV. Prostřednictvím výzkumné metody bylo vyhledáno volební chování a faktory, které občany Příbrami ovlivňují. Dotazníkové šetření bylo zahrnuto do čtyř okruhů, jež specifikuje určité oblasti dotazníkového šetření - sociodemografická část, volební chování respondenta, volební kampaň její vliv, ekonomické postavení respondenta ovlivňující jeho volební chování.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 REFORMY VEŘEJNÉ SPRÁVY PO VZNIKU ČESKÉ REPUBLIKY

Česká republika se oddělila od Slovenska 1. 1. 1993 a k předložení Ústavy České republiky došlo 16. 12. 1992. V této Ústavě, konkrétně v článku 99, je zakotveno, že Českou republiku tvoří obce, které jsou považovány za základ územního samosprávného celku. Obci jsou nadřizené pouze kraje či země.¹ Výkon státní správy na úrovni kraje musel být vymezen ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků. Celkem bylo zřízeno 14 samosprávných celků. Základním cílem této reformy byla regionalizace a decentralizace státní moci, subsidiarita, regionální disproporce země a potřeba jednotné regionální politiky.²

V České republice byly vytvořeny a schváleny nové zákony pojednávající o zákonu o obcích (128/2000 Sb.), krajích (129/2000 Sb.), volbách do zastupitelstev krajů (130/2000 Sb.), okresních úřadech (147/2000 Sb.), o hlavním městě Praze (131/2000 Sb.) – Poslaneckou sněmovnou a Senátem České republiky v listopadu roku 1999. V roce 2002 byly zrušeny činnosti okresních úřadů, jejichž kompetence přebraly krajské úřady a obce s rozšířenou působností, proto musely být novelizovány některé zákony schválené v roce 1999. Proto vznikly nové kategorizace obcí rozdělené podle rozsahu státní správy:³

- *obce s rozšířenou působností* (3. typ) – vykonávající přenesenou státní správu v oblasti rozšířeného správního obvodu, jako jsou například města s počtem obyvatel více než 15 000,
- *obce s pověřeným obecním úřadem* (2. typ) – přenesenou působnost vykonává na svém území či pro obce v okolí, rozhoduje v prvním stupni správního řízení, pokud jinak nestanoví zákon,
- *obce s obecním úřadem* (1. typ) – státní správa je vykonávána jen v základním rozsahu a jen ve správním obvodu, který je totožný s územím obce.

¹ SCHELLE K., LAMKA R., TAUCHEN J. *Demokratizace českého právního řádu (1989 – 2009)*, s. 99

² POMAHÁČ, R. *Veřejná správa*, s. 245

³ BANDŽAK, J. *Správní právo - obecná část*, s. 92

Vydáním nových zákonů se začaly vytvářet vztahy mezi územními samosprávnými celky – obec a kraj, kdy kraj nezasahuje do samostatné působnosti obce, ale v přenesené působnosti obce se stává kraj dozorovatelem a kontrolorem. Utvářením blízkých vztahů vznikaly mikroregiony, které byly vytvářeny na základě určitého záměru, spolupráce a společné charakteristiky (ekonomická, sociální, enviromentální apod.). Do utváření kompetencí samosprávných celků přispěla i příprava pro vstup do Evropské unie. Bylo nutné sjednotit výkon veřejné správy požadavkům Evropské unie a dodržovat principy Evropské charty místní samosprávy. Bylo nutné vytvořit komplex regionální politiky, s čímž souvisí i možné čerpání financí ze strukturálních fondů Evropské unie, k čemuž bylo zapotřebí vytvořit sedm regionů soudržnosti v České republice, známé jako NUTS II. Tyto regiony soudržnosti jsou udány zákonem č. 248/2000 Sb.,⁴ o podpoře regionálního rozvoje, a zákon o krajích č. 129/2000 Sb.

3.2 ORGÁNY ÚZEMNĚ SAMOSPRÁVNÉHO CELKU – OBCE

Stát jako nositel veřejné moci má pravomoc delegovat a stanovit působnost určitému orgánu, například územním samosprávám. Stát tedy zkonkretizuje rozsah působnosti a vymezí pravomoc používat právní nástroje k realizaci práva. Tím, že stát přenáší na tyto územní jednotky výkon státní správy, se rozlišuje působnost samosprávných celků na samostatnou a přenesenou. V samostatné působnosti mohou samosprávné celky vydávat obecně závazné vyhlášky, rozhodovat v konkrétních případech, uzavírání veřejnoprávních či soukromoprávních smluv a podobně. Územní samospráva je sestavena teritoriálním a personálním základem. Obec je charakterizována atributy obce:⁵

- teritoriální,
- personální,
- majetkový a ekonomický,
- právní subjektivity.

V oblasti samostatné působnosti, která je obecně vymezena v § 35 ods. 1 v zákoně o obcích, definuje spravování obce v jejím zájmu, zájmu občanů obce a také v oblasti

---

⁴ Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ze dne 29. června 2000

⁵ BANDŽAK, J. *Správní právo - obecná část*, s. 92

zvláštních záležitostech stanovených zvláštním zákonem.⁶ Do činnosti obce v samostatné působnosti může zasahovat stát jen tehdy, pokud to není v souladu se zákonem. Spory mezi kompetencemi státních orgánů a orgánů územních samospráv náleží ústavnímu soudu, pokud zákon nestanovuje jinak.⁷ Zákon o obcích, tedy zákon č. 128/2000, také určuje orgány obecní samosprávy, kterými jsou starosta, zastupitelstvo, rada obce a obecní úřad.

3.2.1 ZASTUPITELSTVO

Nejvýznamějším obecní orgánem je zastupitelstvo obce, které je voleno občany obce v přímých, rovných a tajných volbách konaných jednou za čtyři roky.⁸ Zastupitelé mohou rozhodovat pouze v působnosti obce, jako například o obecním rozpočtu, majetku i územního plánu. Dále do jejich pravomoci spadá volba a odvolání starosty, místostarosty a dalších členů obecního orgánu, a to rady obce.⁹ Zastupitelstvo jedná v samostatné působnosti, nestanoví-li zákon jinak, proto tento orgán obce vydává obecně závazné vyhlášky.

Povinností zastupitelstva jsou veřejná zasedání, která musejí být alespoň jedenkrát za tři měsíce. O každém zasedání musejí být informováni i občané prostřednictvím sdělení na úřední desce obecního úřadu nejpozději do sedmi dní před zahájením zasedání.¹⁰ Zasedání zastupitelstva je řízené starostou obce. Z každého zasedání se vytváří zápis, který podepisuje starosta či místostarosta a ověřovatelé. Zápis musí obsahovat pořad jednání, postoj zastupitelstva, počet přítomných a výsledky hlasování. Aby byl návrh projednávaný zastupitelstvem přijat, je zapotřebí nadpoloviční většiny všech zastupitelů. Tato listina se uschovává na obecním úřadě nejpozději do deseti dnů po zasedání, aby se do ní mohl kdokoliv z občanů obce podívat. Pokud zastupitelstvo schválí obecně závaznou vyhlášku, musí být tento právní předpis vyvěšen na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů, kdy patnáctým dnem nabývá jeho účinnosti.¹¹

Další povinností zastupitelstva se stala nutnost informování orgánu obce o střetu zájmu zastupitele. Tento zastupitel nesmí rozhodovat o projednávané věci, a je proto vyloučen z projednávání dané záležitosti. Počet volených zastupitelů je odvozený od počtu

---

⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ze dne 12. dubna 2000

⁷ KOUDELKA, Z. *Samospráva*, s. 127

⁸ VODIČKA, K., CABADA, L. *Politický systém České republiky*, s. 305

⁹ VODIČKA, K., CABADA, L. *Politický systém České republiky*, s. 306

¹⁰ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 42

¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ze dne 12. dubna 2000

obyvatel v obci a velikostí územního obvodu.¹² Zvolený člen musí složit přes zastupitelstvem slib, který stvrdí svým podpisem. Mezi práva zastupitele patří předkládání návrhů zastupitelstvu, radě obce a komisím, vznášet dotazy, připomínky a podněty na členy rady obce, předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, které založila obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a jiných organizací, které obec založila či zřídila. Také může vyžadovat informace ve věcech související s jeho výkonem od zaměstnanců obecního úřadu a od zaměstnanců právnických osob.¹³ V případě, že v obci není zřízena rada obce, vydává zastupitelstvo nařízení ve jménu obce. Rada obce se totiž nevolí v obcích, které mají méně jak patnáct zastupitelů obce.

Zastupitelstvo obce má nárok zřídit své orgány, které se nazývají výbory. Výbory slouží jako iniciativní a kontrolní instituce, které mohou předkládat zastupitelstvu vlastní návrhy a určité postoje. Pokud rozhoduje zastupitelstvo v oblasti samostatné působnosti, záleží jen na něm, zda zřídí tento orgán zastupitelstva. Avšak některé výbory musí být zřizovány zastupitelstvem ex lege – jedná se finanční, kontrolní výbor. Pokud je v obci více jak 10 % občanů jiné národnosti, tak musí být zřízen i národnostní výbor. Počet členů daného orgánu musí být vždy lichý a v jeho čele stojí předseda, jenž podepisuje usnesení výboru.¹⁴

3.2.2 RADA OBCE

Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy rady obce a jejich celkový počet musí být vždy lichý. Počet členů rady obce je odvozen od počtu členů zastupitelstva, jelikož jejich celkový počet členů rady nesmí být větší než jedna třetina obecního zastupitelstva. Proto je zákonem o obcích počet obecní rady omezen pěti až jedenácti členy, avšak vyskytují se obce, ve kterých obecní rada neexistuje. Týká se to hlavně obcí, které mají méně než patnáct členů v zastupitelstvu obce.

Zasedání rady obce probíhá neveřejně podle potřeby. Usnášeníschopná je rada, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech členů. Stejně jako je tomu u zasedání zastupitelstva, i rada obce pořizuje zápis z projednávané záležitosti, který podepisuje starosta s místostarostou či jiným radním. Dokonce i zápis z projednávání rady obce

---

¹² BANDŽAK, J. *Správní právo - obecná část*, s. 94

¹³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ze dne 12. dubna 2000

¹⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 48

obsahuje stejné náležitosti jako zápis z jednání zastupitelstva obce, a to počet přítomných členů, obsah, průběh a výsledek jednání a usnesení rady. Hlavní funkcí obecní rady se stala příprava návrhů pro jednání zastupitelstva obce a kontrola plnění přijatých usnesení obecního zastupitelstva. Pravomocí rady je rozhodování v záležitostech patřících do samostatné působnosti obce jen tehdy, pokud tyto záležitosti nejsou vymíněny obecnímu zastupitelstvu. Pravomocí rady obce je zřizovat poradní orgány obce – komise. Komise jsou výkonným orgánem jen v případě, že jím byl svěřen výkon přenesené působnosti. Funkce komise spočívá v předkládání návrhů a stanovisek obecní radě, které je tento poradní orgán odpovědný.¹⁵

Pokud by nastalo období, kdy by byla obecní rada odvolána z funkce jako celek a nebyla by zvolena nová rada, vykonávala by dosavadní rada obce svou funkci i nadále až do doby, dokud by nebyla zvolena nová obecní rada. Výkon rady obce může také skončit poklesnutím celkového počtu členů rady obce pod jedenáct a náhradníci by nenastoupili na prázdné mandáty. Tuto situaci je možné vyřešit předáním výkonu radu obecnímu zastupitelstvu, jež svěří některé úkoly rady starostovi obce.¹⁶

3.2.3 STAROSTA OBCE

V čele obecní rady stojí starosta, který je volen členy zastupitelstva na prvním zasedání zastupitelstva, které bylo nově zvoleno občany obce. Jelikož je starosta volený zastupitelstvem obce, je jemu také za svůj výkon odpovědným, popřípadě jím odvolatelným. Pokud k této situaci dojde a starosta je z funkce odvolán, nový starosta se nevolí, ale jeho funkci převezme místostarosta obce, který byl též zvolen na prvním zasedání zastupitelstva obce spolu se starostou obce. Starosta spolu s místostarostou podepisují zápis ze zasedání zastupitelstva a rady, avšak starosta může výkon usnesení pozastavit, a to v případě, že se domnívá, že je usnesení zastupitelstva nesprávné. Poté předloží znovu návrh k projednání na nejbližším zasedání zastupitelstva, které vydá k danému návrhu rozhodnutí.

Hlavním úkolem starosty obce se stalo zastupování obce navenek. Například je odpovědný za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za minulý kalendářní rok. Také má pravomoc sjednat spolupráci s Policií ČR při zabezpečování veřejného pořádku. Pokud v obci není tajemník obecního úřadu, přebírá kompetence tajemníka

¹⁵ VODIČKA, K., CABADA, L. *Politický systém České republiky*, s. 305

¹⁶ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPIK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 45

starosta obce, čímž zabezpečuje výkon přenesené působnosti obce svěřených mu obecní radou. Také rozhoduje o záležitostech v samostatné působnosti obce, kterou mu také svěří obecní rada.¹⁷ Další jeho úkoly definuje také zákon o obcích č. 128/2000 Sb.¹⁸

3.3.4 OBECNÍ ÚŘAD

Obecní úřad je reprezentovaný starostou, místostarostou a v některých obcích tajemníkem obecního úřadu. Funkce tajemníka je zřizována v obcích s rozšířenou působností a v obcích s pověřeným obecním úřadem. Podmínkou pro tajemníka je neúčast v politických stranách či politických hnutích. Jinak se tajemník obecního úřadu zúčastňuje zasedání zastupitelstva a rady obce, kde disponuje s poradním hlasem. Hlavním úkolem tajemníka obecního úřadu je odpovědnost za plnění všech úkolů v samostatné i přenesené působnosti. Pokud však v obci není pozice tajemníka, jeho pravomoce jsou převzaty starostou obce.¹⁹

V samostatné působnosti vykonává úkoly svěřené mu obecní radou nebo zastupitelstvem obce. Do jeho úkolů spadá i usměrňování organizací a zařízení, které obec zřídila a napomáhá komisím v jejich činnosti. V přenesené působnosti je obecní úřad odpovědný vyššímu orgánu – krajskému úřadu. V této oblasti vykonává obecní úřad státní správu, která nespadá do kompetencí záležitostí komise či zvláštního orgánu.²⁰

3.3 LOKÁLNÍ DEMOKRACIE A LOKÁLNÍ POLITIKA

Lokální politika udává význam úrovně politického života a je nedílnou součástí demokracie, jelikož lokální politika umožňuje rozvíjet a realizovat základní prvky demokracie, jež vlastní omezené příležitosti projevu na národní úrovni zastupitelské demokracie. Mezi základní element patří svrchovanost lidu, právní stát, demokracie, většinový princip a jeho omezení, dělba moci, lidská práva a parlamentní system vlády.²¹ V lokální demokracii je projev intenzivnější z důvodu participace občanského chování. Participace je v tomto případě vybudovaná na malých politických zkušenostech

---

¹⁷ Tamtéž, s. 45

¹⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ze dne 12. dubna 2000

¹⁹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 47

²⁰ VODIČKA, K., CABADA, L. *Politický systém České republiky*, s. 306-307

²¹ VODIČKA, K., CABADA, L. *Politický systém České republiky*, s. 143

a vysokých znalostech politické reality dané lokality, čímž je možné participovat na veřejné činnosti s přímým dopadem na kvalitu života veřejnosti.²²

Demokracie v České republice vznikla ústavní změnou po roce 1989 a rychlou vůlí nových politických elit, které převzaly již fungující modely institucí západních demokratických států. Oproti západním demokratickým státům chybí české demokracii dlouhý historický sociálně-ekonomický původ. Přejímání demokratických modelů přineslo možnost voleb občanů, je z hlediska sociologického pohledu považováno za nepřiměřený a rychlý skok z nedemokratického režimu na demokratický. Prudký přelom režimů nepřinesl správné vedení demokracie, ale spíše ho lze nazývat směsí starého a nového. Správné fungování demokracie by z pohledu sociologů mělo být vedeno specifickou skupinou, která by vévodila transformačnímu postupu založeného na základě socioekonomických zájmů, dlouhotrvajících zkušenostech s demokratickou politikou, kulturní tradicí, vyzkoušených a správně realizovaných možnostech politiky a profesionálními zaměstnanci.²³

Nelze opomenout demokratizační prvky přicházejících ze společnosti ve chvílích ohrožení národní svébytnosti, jelikož demokracie je tvořena i kritickými účastníky politiky. Na vytváření lokálních i národních demokratických vlád mají největší vliv občané. Jejich postoje a hodnoty tvoří občanská sdružení či občanské samosprávy, které vystupují jako neformální orgány lokálního politického dění, bez kterých by formální demokratické instituce nenabývaly účinnosti. Tím že demokracie v České republice vznikla novým ústavním systémem, jenž přinesl možnosti účasti lidu na politickém dění, některé přínosy nové ústavy však nebyly zcela naplněny, jedná se o decentralizaci státní moci ve veřejné správě, jejíž neefektivnost s sebou přinesla negativní dopady v demokratizaci politického dění ve společnosti v oblastech regionální a lokální politiky.²⁴

---

²² NOSÁL, I. *Politická kultura a lokální politika v České republice*, s. 22

²³ NOSÁL, I. *Politická kultura a lokální politika v České republice*, s. 23

²⁴ NOSÁL, I. *Politická kultura a lokální politika v České republice*, s. 24

3.3.1 PŘÍSTUPY LOKÁLNÍ DEMOKRACIE

Lokální demokracii lze rozdělit z hlediska teoretických koncepcí na dva přístupy, tj. normativní a deskriptivní. První teorie lokální demokracie vychází z politické tradice občanského republikanismu. Pod pojmem tradice se skrývá nejen kvalita institucí, ale také postoju, ctností občanů.²⁵ Lokální demokracie normativního přístupu klade důraz na participaci občana při volbách, což znamená, že čím vyšší účast při volbách, tím vyšší úroveň legitimacy. Obecně platí, že pokud se občan zúčastní voleb, zvolí pravděpodobně kandidáta, který bude hájit jeho zájem. Občan tím zároveň převezme odpovědnost za rozvoj celého společenství. Lokální politika však není jen o zprostředkovávání zájmu občanům, ale také je o vzájemné komunikaci se všemi zájmovými skupinami, s kterými je nutné hledat kompromisní východisko. Tím, že dochází ke vzájemné komunikaci a hledá se kompromisní řešení, dochází k rozvoji sociální prosperity.

Deskriptivní přístup lokální demokracie se zaměřuje hklavně na politické prostředí, ve kterém působí demokratické instituce. Na rozdíl od prvního přístupu lokální demokracie neusiluje o ideální podobu lokální demokracie, ale o povahu demokratické lokální politiky v různě velkých obcích. U velkých obcí je možné zvýšit profesionalizaci komunální politiky, čímž může dojít k narušení sociální reprezentativnosti zákonodárným orgánům daných obcí v neprospěch většiny. U menších obcí lze kontrolovat lokální politiku, ale omezuje se tím kvalita výběru kandidátů, jelikož může dojít až k situaci, kdy se k politické moci dostanou pouze rodinní příslušníci či jedinci s autoritativními sklony.²⁶

3.3.2 POLITICKÉ STRANY V LOKÁLNÍM PROSTŘEDÍ

Hlavní význam politické strany spočívá v tom, že se jde o vztah mezi občanem a politickou mocí. Samotné slovo strana z latinského slova parts označuje část nějakého celku. Ve spojení s politikou nabývá jiného významu, a to vyjádření dílčích zájmů pomocí organizované reprezentace. Vývoj politických stran byl obtížný a dlouhý proces. První vývoj nastal ve 12. – 13. století, kdy politickou reprezentací se stal okruh určitých lidí s různými názory a právy. Až v 18. – 19. století započala přeměna moderní politické

---

²⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 12

²⁶ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 15-16

strany, kdy došlo k navýšení úlohy parlamentu a rozšiřování volebního práva. Politické strany jsou reprezentovány politickými subjekty, jež zastávají názory určité skupiny lidí, což s sebou přináší stranické zápasy. Stranické zápasy jsou vyvolávány hlavně konflikty společnostmi, nejčastější a nejnámější konflikty politických stran bývá konflikt centra a periferie, státu – církve, města – venkova a třídní konflikty.²⁷

V samotných volbách se snaží politické strany získat hlasy od největšího počtu voličů, proto mnohdy dochází k politickým zápasům, kdy jednotlivé strany působí na voliče svými sliby i volebními programy, plakáty a prospekty či samotnou politickou propagandou. Od 20. století bylo rozšířeno volební právo i mezi ženy, což znamenalo značný nárůst různých sociálních vrstev do politického života. Je zcela zřejmé, že nejvíce hlasů získaly strany, které byly organizačně rozvětveny a regionálně zastoupeny, které měly masovou členskou základnu a podpůrné společenské hnutí. Vynikaly právě masové strany, které zastupovaly zájmy tříd a stavů. Avšak s postupem času nabývaly na významu strany elitní, které si vytyčily cíl mobilizovat voliče, čímž došlo k nahrazování zájmu tříd a stavů širší sociální orientací.²⁸ Avšak ani tato sociální orientace neuspokojila všechny sociální skupiny.

V pozadí samotného stranického prostředí došlo k procesu kartelizace. Oslabení politických stran a nízká voličská volební participace se stal závažným politickým problémem. Politické strany jsou tedy oslabovány ve vztahu k voličům, ale posilovány ve vztahu ke státu a veřejné správě. Tyto obecné tendence ve vývoji politických stran jsou dle Čmejřka a Bubeníčka²⁹ znatelné i v českém prostředí. K posílení zmíněné tendence ještě posloužilo narušení historické kontinuity přirozeného vývoje politických stran, které jsou zastoupeny i v současné době v parlamentu České republiky. Jedná se historickou a teritoriálně zakotvenou politickou stranu – KSČM a KDU-ČSL. Ostatní strany vznikaly až po roce 1989, kdy jejich vývoj probíhal „shora“, kdy nejprve došlo k činnosti vedoucích orgánů a působení zástupců strany a až poté došlo k fungování politické základny.³⁰

Zastoupení politických stran v obecních zastupitelstvech bylo v meziválečném období běžné oproti současné době, kdy se v těchto prostorách vyskytují převážně nezávislí kandidáti. Podle zákona č. 491/2001 Sb.³¹ o volbách do obecního zastupitelstva se mohou

---

²⁷ KLÍMA, M. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*, s. 70

²⁸ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 65

²⁹ Tamtéž, s. 65

³⁰ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 66

³¹ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev a o změně některých zákonů, ze dne 6. prosince 2001

stát registrované politické strany či hnutí, jejichž činnost nebyla pozastavena, a jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů, sdružení politických stran nebo politické hnutí a nezávislých kandidátů. V lokálním politickém prostoru se politika zaměřuje spíše na osobnosti politických stran, sdružení, hnutí či nezávislé kandidáty.

Sdružení nezávislých kandidátů a nezávislí kandidáti jsou součástí identifikačnosti lokální politiky v České republice. Sdružení nezávislých kandidátů a nezávislých kandidátů nabývá na významu hlavně v malých obcích, kde se politické strany nevyskytují či vyskytují jen zřídka. V roce 2012 bylo evidováno 6 249 obcí, avšak obcí do 1 000 obyvatel se v České republice k danému datu vyskytovalo 4 902 obcí. Pouze 444 obcí spadá do obcí nad 3 000 obyvatel.³² Podle Českého statistického úřadu byl celkový počet obcí v České republice navýšen na 6 253 obcí.³³

K registraci politické strany je nutné získat 1 000 podpisů, kdy subjekt není vázán územím obce, avšak nezávislí kandidáti a sdružení nezávislých jsou vázáni k obecnímu teritoriu. U samotných nezávislých kandidátů stačí jen 0,5 – 5 % podpisů občanů obce v závislosti na velikosti samotné obce. U obcí do 50 000 obyvatel je nutné získat ke kandidatuře nezávislých alespoň 1 000 podpisů, pokud se jedná o město nad 50 000 obyvatel, je nutné získat více než 3 500 podpisů občanů. Pokud ve městě trvale žije více než 150 000 obyvatel, je zapotřebí získat podpisy od 10 000 obyvatel obce. Tento způsob získávání kandidatury nezávislých často odradí a připojují se k politické straně. Pozitivem nezávislých je odproštění se od výročních zpráv, které musí dokládat všechny politické strany Poslanecké sněmovně České republiky. Založit politickou stranu ve větších městech nad 14 500 obyvatel je jednodušší, než získat 7 % podpisů obyvatel obce potřebných k založení sdružení nezávislých.³⁴ V tomto případě by sdružení muselo získat alespoň 1 015 podpisů v obci, což je o 15 podpisů více, než počet nutný k registraci politické strany.

V nejmenších obcích, tedy obcí pod 1 000 obyvatel, se nevyskytují žádné politické strany a zmíněné obce řadíme k nejméně politicky rozvinutým. Volenými členy do obecního zastupitelstva jsou nezávislí kandidáti. Zároveň v těchto malých obcích jsou kandidáti přátelé a sousedi, proto nelze hovořit o racionální politice, bez existence rivality

³² ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 74

³³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Počet obcí, částí obcí, základních sídelních jednotek a katastrálních území a úhrnné hodnoty podle krajů, okresů a správních obvodů obcí s rozšířenou působností* [online], 2014 [cit. 2014-11-06]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0D00315366/\\$File/93833271.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0D00315366/$File/93833271.pdf)>

³⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 73

politických stran, zástupci obce přebírají především společenskou funkci. Jednoduše je v malých obcích rozpoznatelný vztah jednotlivých osob obce, které byly zvoleny do zastupitelstva. Tito lidé se snaží hájit zájmy svých nejbližších, tudíž je možné spatřit v těchto obcích odlišné zájmové tábory. Obecní stranický systém podobný stranickému systému Poslanecké sněmovny České republiky je k nalezení ve větších městech, a to ve městech s 50 000 obyvateli.³⁵

K podtrhnutí Čmejrkovo výsledku z jeho studie slouží i následující text, který poukazuje na odlišnost stranického systému v malé obci (do 500 obyvatel) a ve středně velkém městě – Příbram. V obci Vysoká u Příbramě zvolilo obyvatelstvo obce devět zastupitelů, jež kandidovali za nezávislé kandidáty. Jelikož se jedná o obec do 500 obyvatel, nevyskytuje se zde žádná politická strana vyskytující se na poli Poslanecké sněmovny České republiky. Oproti tomu ve městě Příbram bylo stranické spektrum bohatší, v komunálních volbách v roce 2014 kandidovalo 12 stran a hnutí a jen polovina z nich získala mandát v zastupitelstvu. Deset zástupců bylo zvoleno z hnutí ANO (30,01 %), po čtyřech členech z ČSSD (14,8 %) a TOP 09 (12,87 %), tři kandidáti z KSČM (11,92 %), tři zastupitelé z Šance pro Příbram (9,12 %) a jeden z řad ODS (5,32 %).³⁶

3.3.3 LOKÁLNÍ PARTICIPACE OBČANŮ

Pokud má demokratický systém v zemi správně fungovat, je zapotřebí, aby se občané České republiky účastnili voleb. Avšak volební účast občanů v posledních letech klesá, a proto se hledají různé možnosti, jak tuto klesající křivku zastavit a změnit její směr vzhůru, tak aby byla voličská participace ve volbách vysoká.

Vzhledem k situaci klesající účasti voličů při volbách vznikly dva přístupy, jež na tento jev nahlízejí z opačných hledisek. Jedni odborníci tvrdí, že dle volební účasti a kandidatury občanů lze rozeznat kvalitu demokracie, což by v případě klesající volební účasti znamenalo méně kvalitní či nekvalitní demokratický systém zastoupený nekvalitními politickými elitami. Na druhé straně se znalci domnívají, že klesající zastoupení při volbách značí přirozený a běžný jev, který poukazuje na spokojenost

³⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 119 – 120

³⁶ IDNES.CZ: *Výsledky pro obec Příbram* [online], 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2014.aspx?t=4&o=2&o2=CZ020B&o3=539911>>

voličstva s dosavadní politickou situací. Pokud by se v tomto případě klesající křivka změnila ve stoupající, značilo by to krizi demokratického systému.³⁷

Participace občanů bývá v oblasti lokálního politického procesu rozdělena do třech rovin:³⁸

- Volební participace,
- jiné formy občanské participace – členství v politických stranách, účast při ostatních politických aktivitách, účast na diskusních forech apod.,
- zapojení občanů do veřejného dění.

Také lze rozdělit důležitost voleb podle samotné volební účasti občanů České republiky. Volby, kterým občané neudávají důležitost, se nazývají druhořadé.

3.3.3.1 Druhořadé volby

Podle autorů Čmejřka a Bubeníčka³⁹ se staly druhořadými volby do Evropského parlamentu, jelikož volební účast v roce 2004 byla 28,32 %. Ani o pět let déle tomu nebylo jinak, volební účast byla udána 28,22 %. Poslední volby do Evropského parlamentu se konaly v letošním roce, v roce 2014, kdy volební účast České republiky byla 18,2 %.⁴⁰ Jak je znázorněno v Grafu č. 1, křivka volební účasti do Evropského parlamentu stále klesá, což poukazuje, že za období 10 let občané nepřisuzují těmto volbám důležitost, vyšší důležitost přisuzují spíše volbám týkajících se jejich samotné obce či samotné země. Klesající procentuální účast se vyskytla i při volbě do Evropského parlamentu v rámci celé Evropské unie, kdy v roce 2004 byla 45,47%, 2009 – 43 % a v roce 2014 – 42,54 %, což znázorňuje Graf č. 1.⁴¹

Ačkoliv volby do Senátu České Republiky jsou považovány českými občany z hlediska důležitosti voleb také za druhořadé, procentuální účast je z hlediska volební participace občanů vyšší mnohdy o několik desítek procent, než tomu bylo z důvodu účasti při volbě do Evropského parlamentu. Volby do Senátu České republiky se konají každé dva roky,

---

³⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 77

³⁸ Tamtéž, s. 77

³⁹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 78

⁴⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Evropského parlamentu konané ve dnech 23.5 – 24. 5. 2014* [online], 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ep2014/ep11?xjazyk=CZ>>

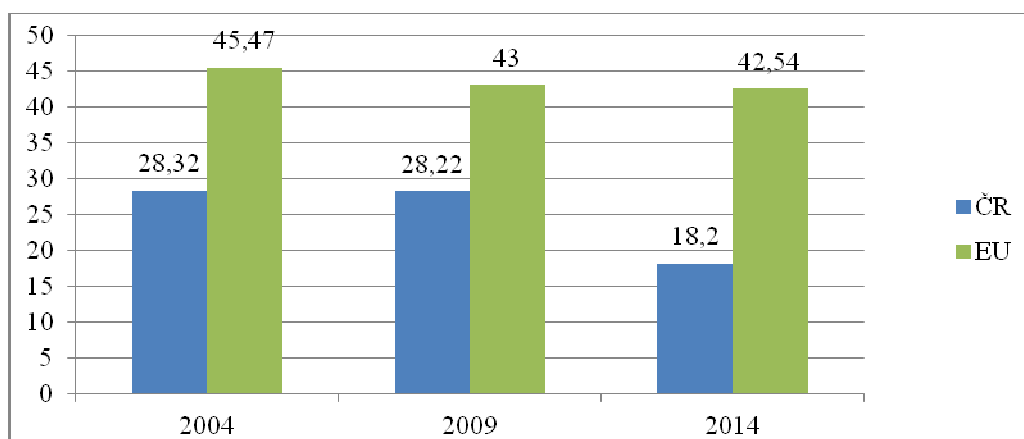
⁴¹ EVROPSKÝ PARLAMENT: *Výsledky evropských voleb 2014* [online], 2014 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.vysledky-volby2014.eu/cs/turnout.html>>

kdy je volena 1/3 senátorů po dobu 6 let v jedné třetině volebních obvodů. Volební obvody jsou rozděleny následovně: ⁴²

- v letech: 2004, 2010
volební obvod: 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, ...
- v letech: 2006, 2012
volební obvod: 2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, ...
- v letech: 2008, 2014
volební obvod: 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, ...

Graf č. 1: Procentuální pokles volební účasti při volbách do Evropského parlamentu v ČR a EU dle předcházejících údajů

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, dostupné z www.volby.cz

Při volbách vybírají voliči z kandidátů, jenž jsou navrženi politickými stranami a nezávislími kandidáty. Pokud kandidát získá více než 50 % hlasů, stává se senátorem, pokud se tak nestane, je vyhlášeno druhé kolo voleb, do kterého postupují dva kandidáti s nejvyšším počtem hlasů a mandat obdrží ten, jenž získal v druhém kole nejvíce hlasů. ⁴³ Autoři Čmejrek a Bubeníček ⁴⁴ udávají procentuální účast českých občanů za roky 1996, 1998, 2000, 2006 a 2008. Jelikož volby do Senátu České republiky mnohdy jsou dvojkolové, zpravidla bývá účast v druhém kole nižší. V roce 1996 se konaly

⁴² SENÁT PČR: *Jak se volí do Senátu* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW:<http://www.senat.cz/senat/volby/jsv.php?ke_dni=09.10.2014&O=9>

⁴³ SENÁT PČR: *Jak se volí do Senátu* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW:<http://www.senat.cz/senat/volby/jsv.php?ke_dni=09.10.2014&O=9>

⁴⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPIK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 78

v České republice první volby, kdy byla jedna třetina senátorů volena na dva roky, další třetina na 4 roky a poslední třetina na 6 let.⁴⁵

Volební účast v roce 1996 voličů byla v 1. kole udána 35,03 %, ve 2. kole o 4,4 % nižší. O dva roky později se účast voličů navýšila až na 42,37 %, avšak v druhém kole poklesla až na 20,36 %. V roce 2000 byla snad nejnižší volební účast, což dokazují procentuální výsledky z prvního kola (33,72 %) a druhého (21,56 %).⁴⁶ Ani v roce 2006 zdatně nevzrostla volební účast, ačkoliv byla podporována vnitropolitickým napětím, procentuální hodnota prvního kola se vyšplhala jen na 42,9 % a druhého kola se zúčastnilo jen 20,73 %. Rok 2008 udržel participaci českých občanů při volbě do Senátu České republiky v prvním kole okolo 40 % a v druhém kole pod 30 %.⁴⁷ V roce 2010 tomu bylo podobně jak v roce 2008 – volební účast v tomto roce byla v prvním kole nejvyšší, činila 44,59 %, v druhém kole se snížila účast o 19,95 %.⁴⁸ V roce 2012 byly výsledky voleb nejnižší od roku 1996. Volební účast v prvním kole nabyla procentuální hranice, jako tomu bývalo v druhém kole, a to 34,9 %. Druhé kolo bylo procentuálně udáno v tomto roce jen 18,6 %.⁴⁹ Pokud by byl vytvořen graf znázorňující průměrnou hodnotu účasti voleb do Senátu České republiky vypočítanou z procentuálních výsledků voleb 1. kola spolu s 2. kolem, bylo by zřejmé, že participace občanů při této volbě je kolísavá, avšak za posledních 16 let nikdy nepřesáhla 50 % a vždy musely být volby do Senátu České republiky dvojkolové.

3.3.3.2 Prvořadé volby

Prvořadým volbám občané přisuzují velmi vysokou důležitost, což naznačuje mnohdy dvojnásobně vyšší volební účast, než je tomu u voleb druhořadých. Velkou důležitost mají zpravidla volby do Poslanecké sněmovny či komunální volby. Vysoká

---

⁴⁵ SENÁT PČR: *Jak se volí do Senátu* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW:<http://www.senat.cz/senat/volby/jsv.php?ke_dni=09.10.2014&O=9>

⁴⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Senátu parlamentu ČR konané dne 12. 11. 2000* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW:<<http://www.volby.cz/pls/senat/se31?xjazyk=CZ&xdatum=20001112&xv=0>>

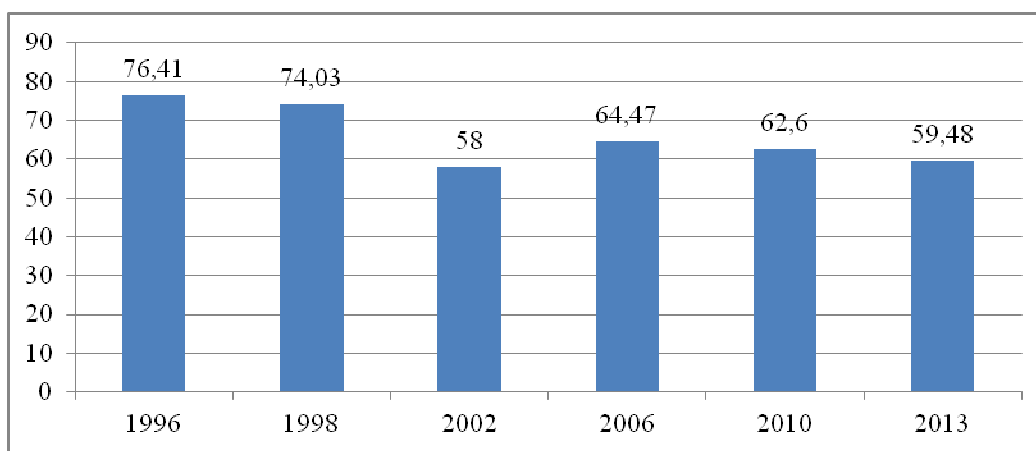
⁴⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 78

⁴⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Senátu parlamentu ČR konané dne 15. 10. – 16. 10. 2010* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW:<<http://www.volby.cz/pls/senat/se31?xjazyk=CZ&xdatum=20101015&xv=0>>

⁴⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Senátu parlamentu ČR konané dne 12.10. 13. 10. 2012* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW:<<http://www.volby.cz/pls/senat/se31?xjazyk=CZ&xdatum=20121012&xv=0>>

participace občanů při těchto volbách je vysvětlována za identifikaci voličů se státem či obcí, ve které žije.⁵⁰ Nejvyšší procentuální účast zaznamenávají volby do Poslanecké sněmovny České republiky. Hodnoty občanské volební participace bývaly v devadesátých letech vyšší, než je tomu v současnosti. Český statistický úřad dokládá údaje procentuální účasti od roku 1996 – 2013, kdy v roce 1996 se účastnilo voleb do Poslanecké sněmovny 76,41 % občanů.⁵¹ Oproti tomu v posledním volebním období, a to 2013, byla volební účast uvedena 59,48 %.⁵²

Graf č. 2: Procentuální volební účast voličů při volbách do PS 1996 – 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, dostupné z www.volby.cz

Dle výzkumu CVVM⁵³, který realizoval dotazníkové šetření ohledně průzkumu politických stran v roce 2014. Překvapivé zjištění se vyskytlo v oblasti negativního postoje občana k volbám. Přibližně jedna třetina obyvatel by se k volbám do Poslanecké sněmovny České republiky v roce 2014 vůbec nedostavila, což potvrzují údaje volební účasti ve 21. století. Samozřejmě, že se výzkum stranické volby do Poslanecké sněmovny České republiky zajímal o nejčastěji vybírané strany z hlediska sympatií, kdy výsledky nebyly ani nikterak překvapivé, nejvíce voličů by v roce 2014 získalo hnutí ANO, poté ČSSD,

⁵⁰ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 78

⁵¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky konané ve dnech 31. 5. – 1. 6. 1996* [online], 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps1996/u4>>

⁵² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky konané ve dnech 25. 10. – 26. 10. 2013* [online], 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps2013/ps2?xjazyk=CZ>>

⁵³ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Stranické preference a volební model září 2014* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7269/f3/pv140924.pdf>

KSČM, TOP 09, ODS a KDÚ-ČSL. Křivka volební účasti za období 1996 – 2013 není přímo klesající, ale kolísavá, což dokládá Graf č. 2, ve kterém jsou použity údaje poskytnuté Českým statistickým úřadem za období 1996 – 2013.

Komunální volby jsou významné pro voliče tím, že sám volič má možnost rozhodovat o své obci a může zvolit kandidáta, který bude zastupovat jeho zájmy. K výběru kandidáta přistupují voliči ze tří hledisek, které považují za velmi důležité, avšak z politického pohledu je mnohdy jejich rozhodnutí iracionální.

První přístup voliče k volbám je považován za politické nevědomí. V této fázi jedinec disponuje nepatrnými znalostmi politického života a k volbám přistupuje velice nezodpovědně – neúčastní se voleb. Lidé, jež se začínají zajímat o sféru politického dění či se dokonce politicky angažují, mají politické vědomí. Zmínění jedinci očekávají od politické sféry určitá opatření, která pokud se naplní v pozitivním slova smyslu, rozvíjejí jejich politické smýšlení a zdokonalování se, avšak pokud v negativním smyslu slova, jedinci se mění z fáze politického vědomí do fáze politického nevědomí nebo se přestanou o politickou sféru zcela zajímat. Poslední hledisko přístupu k volbám je odborné, racionální a teoretické. Jedinci se o politický život aktivně zajímají, často jsou sami součástí politické sféry. K volbám se staví zodpovědně, znají nejen program jednotlivých stran, ale také důvod vzniku politické strany a její historii. Pokud je tento jedinec zvolen politikem, přistupuje ke svým rozhodnutím i z pohledu psychologa, politologa, ale také morálního člověka, který je obklopen odborníky a nechá si také od nich poradit.⁵⁴

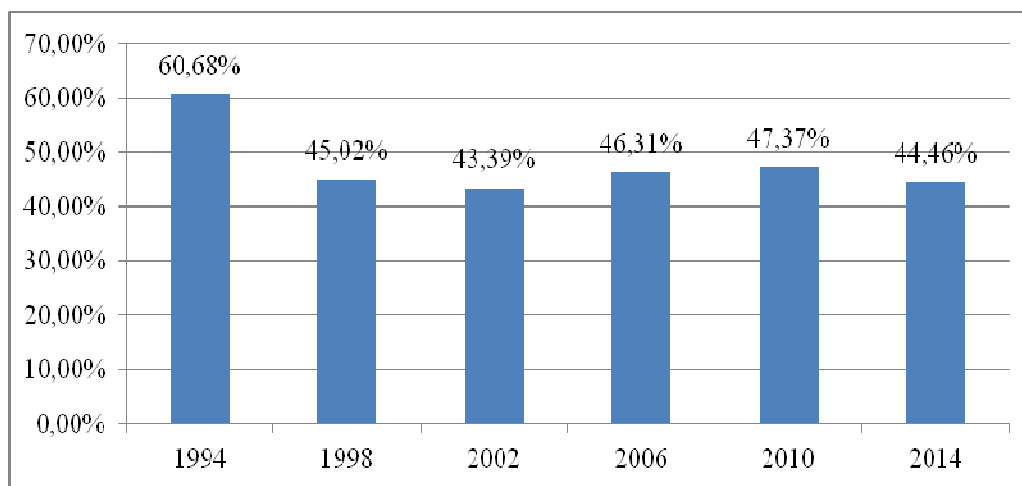
Podle zářijového šetření CVVM⁵⁵, které bylo tentokrát zaměřeno na otázky týkající se komunálních voleb 2014, vyplývá, že účast v komunálních volbách 2014 bude nadprůměrná – 62 %. Z výzkumu také vyplývá, že jedna třetina obyvatelstva se voleb nezúčastní a zbylé procento občanů zvažuje, zda jít k volbám či ne. Ačkoliv se volby do zastupitelstva konaly v říjnu, již 52 % dotazovaných vědělo, koho budou volit do zastupitelstvas obce. Avšak data Českého statistického úřadu nejsou z hlediska voličské odpovědnosti pozitivní a lze konstatovat, že lidé začali přistupovat k volbám iracionálně, jelikož průměrná míra volební účasti od roku 1994 nepřesahuje 50 %. V roce 2006 byla průměrná volební účast 46,31 %, v roce 2010 47,32 %, a v roce

⁵⁴ PROROK, V., LISA, A. *Politologie*, s. 13-14

⁵⁵ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Občané o komunálních volbách – září 2014* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7270/f3/pv140926.pdf>

2014 44,46 %.⁵⁶ Průměrné procentuální zastoupení voličstva ukazuje Graf č. 3, který zahrnuje všechna volební období od vzniku samostatného demokratického českého státu.

Graf č. 3: Průměrné výsledky komunálních voleb 1994 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, dostupné z www.volby.cz

Ve velkých městech lze spatřit téměř shodné výsledky z hlediska stranického zastoupení v obci, s výsledky celé České republiky při volbách do Poslanecké sněmovny České republiky. Stranické zastoupení záleží na samotné velikosti obce. Dle autora Čmejrků se zastoupení politických stran nevyskytuje u obcí do 2 000 obyvatel, ale s některými politickými stranami se lze setkat v obci nad 2 000 obyvatel, avšak zastoupení politických stran není totožné se zastoupením stran v Poslanecké sněmovně.⁵⁷ Například účast voličská a stranické zastoupení v obci Vysoká u Příbramě, což je obec spadající pod 500 obyvatel, dokazuje Čmejrkovo tvrzení o nenalezení politické strany v komunálních volbách. Avšak účast voličů při těchto volbách je vyšší, než tomu je u okresního města Příbram.⁵⁸ V posledním volebním období, tedy v roce 2014, se zúčastnilo pouze 39,72 % příbramských voličů komunálních voleb. Oproti tomu vysoká voličská participace se ukázala v malé obci do 500 obyvatel, konkrétně v obci Vysoká

⁵⁶ IDNES.CZ: *Volby do obecních zastupitelstev ČR 2010* [online], 2014 [cit. 2014-10-11]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-2010.asp?kraj=2&okres=2111>>

⁵⁶ IDNES.CZ: *Výsledky voleb v České republice* [online], 2014 [cit. 2014-12-11]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2014.aspx>>

⁵⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 114

⁵⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 10. 10 – 11. 10. 2014 – obec Příbram* [online], 2014 [cit. 2014-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xst=0&xvyber=0>>

u Příbramě, kde volební účast dosáhla 73,03 %.⁵⁹ Velké výkyvy jsou vysvětlovány velikostí obce a předpokladem průměrné míry voličstva v obci a ve městě. V obci je procentuální volební účast okolo 60 %, oproti tomu volební účast ve městě jen něco mezi 36 – 42 %.⁶⁰

Systém proporčního zastoupení je v České republice používán právě při volbách do obecního zastupitelstva, avšak nemohl by fungovat bez určitých parametrů, jako je velikost volebního obvodu, umělé uzavírací klauzule, metodě převodu hlasů na mandáty a povaze kandidátních listin. Velikost volebního obvodu nejvýznamněji ovlivňuje charakter a vlastnosti volebního systému. Zmíněný klíčový faktor bývá označován písmenkem M (magnitude), které udává, kolik mandátů se rozděluje v daném obvodě.⁶¹ Obecně platí, že čím více mandátů se v daném volebním obvodě přiděluje, tím výsledky voleb zrcadlí rozdíl názorů voličů. V opačném případě, pokud dojde ke snížení hlasů v určitém volebním obvodě, může dojít v systému proporčního zastoupení, že se volební výsledky budou jevit přibližně shodně k výsledkům dosažených systémem většinovým.⁶² Zjednodušeně lze říci, že čím je volební obvod menší, tím bude i proporcionalita výsledků nižší. Dochází tedy ke zvyšování prohlubně mezi podílem hlasů a podílem mandátů každé strany.⁶³ Lidé tedy přednostně volí kandidáty zastupující silné strany, čímž podprezentovávají malé a slabé strany.

Druhý faktor definující proporční volební systém, tedy volební formule, převádějí počty hlasů na počty mandátů. Volební formule mají často podobu vzorců a konkrétně u proporčního volebního systému jsou jimi volební kvóty a volební dělitelé.⁶⁴ Volební kvóta se vypočítá jako poměr platných odevzdaných hlasů ve volebním obvodu a počtu přidělovaných mandátů v tomto volebním obvodě. Kandidát tedy získá tolik mandátů, kolikrát se vejde vypočítané číslo do počtu pro něho odevzdaných platných hlasů. Pokud některé mandáty zbydou, získají je kandidáti s nejvyšším počtem nevyužitých hlasů.

---

⁵⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 10. 10 – 11. 10. 2014 – obec Vysoká u Příbramě* [online], 2014 [cit. 2014-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstat=0&xvyber=0>>

⁶⁰ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politik*, s. 168

⁶¹ NOVÁK, M., LEBEDA, T. *Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání*, s. 27

⁶² PROROK, V., LISA, A. *Politologie*, s. 200-201

⁶³ NOVÁK, M., LEBEDA, T. *Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání*, s. 27

⁶⁴ NOVÁK, M., LEBEDA, T. *Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání*, s. 28

Druhou skupinou volební formule je metoda volebních dělitelů, kterou lze definovat jako číselnou řadu, která převádí proporciálně získané hlasy na mandáty.⁶⁵

K zamezení počtu politických stran slouží uzavírací volební klauzule, která udává počet odevzdaných platných hlasů, které politická strana musí získat, aby mohla být zastoupena v legislativní instituci. V současné době je určena 4 – 5 %.⁶⁶ Negativem systému se stala závislost kandidátů na politických stranách, než na voličích.⁶⁷ Volič si proto musí vybírat mezi kandidátními listinami, na kterých se vyskytují jednotlivé politické strany. Účastník voleb alespoň disponuje preferenčním hlasem, který může ovlivnit pořadí kandidátů na kandidátní listině.

Komunální volby se konají jedenkrát za čtyři roky a tyto volby vyhláší prezident republiky. Od roku 2001 byla stanovená volební klauzule pomocí d'Hondtovy metody a uzavírací klauzule udána 5 %. Dle zákona 491/2001 Sb. je volebním obvodem je samotná obec a pokud zastupitelstvo obce zažádá do 85 dnů před konáním voleb, může mít voleb více volebních obvodů, tedy zapořepokladu, že splní zákonem stanovené parametry.⁶⁸ Pokud chce občan obce kandidovat do zastupitelstva obce, musí kandidovat za politickou stranu, hnutí, sdružení či nezávislé kandidáty. Volič disponuje takovým počtem hlasů, kolik se v jeho obvodu obsazuje zástupitelských mandátů. Volič má proto tři možnosti volby, první možností je volit celou kandidátku jedné strany, a to tak, že zaškrtně v rámečku její název, což znamená že strana získá všechny voličovo hlasy. Druhou variantou je výběr osobnosti, kdy volič zaškrťává určité osobnosti na kandidátních listinách. Při tomto postupu je nutné vědět, co tato volba představuje. Nejprve se totiž sečte počet hlasů strany na kandidátce, a pokud je celkový počet strany úspěšný, tak poté se přepočítávají hlasy jednotlivých zástupců. Aby zaškrtnutý kandidát mohl přeskočit kandidáty na tetnýž kandidátní listině, musel by získat o 10 % více preferenčních hlasů, než je průměr hlasů na jednoho kandidáta. Pokud osobnost bude mít dostačující počet hlasů, přeskakuje pořadí jednotlivých zástupců na kandidátce.⁶⁹ Poslední možností

---

⁶⁵ PROROK, V., LISA, A. *Politologie*, s. 201

⁶⁶ KLÍMA, M. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*, s. 196

⁶⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 53

⁶⁸ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ze dne 6. prosince 2001

⁶⁹ Jak funguje volební systém do obecních zastupitelstev?. In: *YOU TUBE.com* [online]. 6.10.2014 [cit. 2015-01-13]. Dostupné z: WWW: <<https://www.youtube.com/watch?v=KVittZNI0H8>>.

je kombinace první a druhé varianty volby, kdy jsou nejprve započítávány hlasy jednotlivým kandidátům a posléze straně.⁷⁰

3.4 VOLEBNÍ CHOVÁNÍ

První zmínka o volebních chování vznikla již ve 20. letech 20. století vznikem chicagské školy, jejíž záměr byl v politologii kladen na jedince či skupinu lidí a jejich chování. Po druhé světové válce byl kladen důraz na postoje a hodnoty voličů, tento směr se nazývá behaviorismus. Teorie volebního chování nelze jednoznačně identifikovat, jelikož je vysvětlována z pohledů různých oblastí teorií, které jsou obvykle považovány za protichůdné. Obecně platí, že je volební chování ovlivňováno ekonomickou, sociologickou a politologickou sférou a v současné době se jedná o nejrozvinutější odvětví politologické vědy.⁷¹

3.4.1 EKONOMICKÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TEORII VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ

Ekonomických teorií majících vliv na teorii volebního chování je mnoho. Teorie veřejné volby a náklady ošoupaných podrážek patří mezi nejznámějšími teorie. Z hlediska ekonomické teorie má teorie veřejné volby, která poukazuje na podřízenost politického rozhodování ekonomickým zákonům. Za představitele zmíněné teorie lze považovat Anthonyho Downse, Kennetha Josepha Arrowa, Jamese Buchanana, Gordona Tullocka.⁷²

Do 80 let 20. století se teorie veřejné volby soustředila na finance a maximalizaci zisku. Až po uplynutí této doby se teorie zaměřila na jiné prvky a vytvořila nové teorie z ní vyplývající. Příkladem tomu může být racionální ignorance, která poukazuje na zanedbatelný vliv voliče ovlivnit veřejnou situaci. Teorie veřejné volby zohlednila i podplácení voličských hlasů politickými kandidáty, jež slibují nerealizovatelné zájmy, a to splnit všechno všem. Podplácení voličů nebylo financováno z vlastních nákladů, ale ze státního rozpočtu, čímž výdaje před volbami byly vyšší, než po volbách. Také byly poupravovány volební programy, jež tvořily identifické zájmy voličů, což napomáhalo

⁷⁰ NÁŠ STÁT.CZ: *Klamy a málo viditelné zálužnosti systému voleb do obecního zastupitelstva* [online], 2014 [cit. 2014-11-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.nasstat.cz/aktualni-deni/zaludnosti-systemu-voleb-do-obecnich-zastupitelstev/>>

⁷¹ ŘÍCHOVÁ, B. *Přehled moderních politologických teorií*, s. 98

⁷² HOLMAN, R. *Dějiny ekonomického myšlení*, s. 478

získat více hlasů. Shrnutím přínosů teorie veřejné volby z hlediska ekonomických faktorů mající vliv na teorii volebního chování, lze určit poznatek objasňování individuálních zájmů a motivací politických elit a byrokratů, kteří ovlivňují veřejnost. Za další přínos teorie veřejné volby je považováno sloučení ekonomické a politické analýzy, čímž došlo k rozšíření ekonomického chování jedince.⁷³

Další ekonomický faktor mající vliv na chování lidí se nazývá náklady ošoupaných podrážek. Teorie je založena na časovém nákladu v podobě častého navštěvování banky se záměrem vlastnit více peněz v úročené podobě. Z hlediska politologie lze tento ekonomický faktor vysvětlit jako náklady, které musí volič vynaložit při snaze vybrat vhodného kandidáta. Většina voličů se tedy rozhodla nevolit a neztratit žádné náklady. V současné době v modernizovaném světě byla právě zmíněným „voličům – nevoličům“ připravena alternativa volit přes internet.

3.4.2 POLITOLOGICKÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TEORII VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ

Politické teorie přispívají k objasňování problémů volebního chování. Za významné teorie jsou považovány teorie her, iracionality voličů a role paměti. Teorie iracionality voličů je založena na politickém rozhodování v demokraciích, vycházející z teorie behavioralismu. Z pohledu politologie se nahlíží na racionalitu jako na určitou formu chování, která napomáhá člověku dosahovat nejlepších výsledků s minimalizovanými náklady. Kritika pojetí principu racionality, poukazuje na neexistenci takového člověka. Volba jedince je dána spíše stereotypem společnosti, forma volebního chování je udána dle intelektu jedince a jeho primitivního nahlížení na politické dění.⁷⁴

Druhou politologickou teorií je teorie her, obsahující aplikovanou matematiku v politické vědě. Základem teorie je popsat situaci, v níž dochází ke střetu zájmů a posléze stanovit obecné pravidlo a strategie pro řešení budoucích konfliktů. Jelikož se jedná o teorii her, je nutné chápat politické aktéry za hráče, jež se chovají dle stanovených pravidel hry a nepůsobí na ně vliv vnějšího prostředí. Pocit nejistoty si vytváří hráči mezi sebou tím, že namají dostatečné informace. Obsahem hry je neprohrát mnoho a získat, co nejvíce, tím, že si zvolím svou strategii, kterou se během celé hry řídím. Avšak nejlepším hráčem není považován ten, co získal nejvíce, jelikož nejlepší výsledek

⁷³ HOLMAN, R. *Dějiny ekonomického myšlení*, s. 490

⁷⁴ ŘÍCHOVÁ, B. *Přehled moderních politologických teorií*, s. 97 – 98

je tvořen rozhodováním ostatních. Teorie her přinesla pojem tranzitivita, což poukazuje na vztahy mezi jedinci dle určité hodnoty, v politice se však toto rozdělení nevyskytuje a není tedy udělena nikomu jednoznačná výhoda.⁷⁵

Vztahy v teorii jsou klasifikovány do tří skupin. První z nich je vztah čistého konfliktu alias hra s nulovým součtem, kdy ztráta jednoho jedince je ziskem pro druhého hráče. Se vztahem čistého konfliktu se v České republice nesetkáváme, občasný výskyt bývá v jednokolových volbách do dolní komory britského parlamentu. Druhé rozdělení pojednává o smíšeném vztahu konfliktu a spolupráce – hra s nenulovým součtem, založený na spolupráci, která může mít pozitivní či negativní výsledek. V České republice lze smíšený vztah pozorovat při volbách do Senátu České republiky, kdy dochází k podpoře kandidátů malých stran pomocí podpory úspěšných kandidátů z velkých spřízněných stran. Poslední klasifikací se staly vztahy čisté spolupráce – pozitivní hra s nenulovým součtem. V této hře hráči spolupracují, čímž docílí časem ke shodě svých zájmů.⁷⁶ Teorie her se uplatňuje především na americkém kontinentu. Komplikovanost teorie spočívá v aplikovatelnosti na politické situace, jelikož nebere v potaz poznatky z ostatních vědních disciplín.

Naopak role paměti je častá v České republice, jelikož je tento politologický faktor založen na uchovávání starých informací i zkušeností z minulosti, což ovlivňuje chování voličů. V současné době lze říci, že čeští občané si uchovávají v paměti velké skandály či nezdařené záležitosti politických aktérů po krátké časové období, jelikož jinak by po roce 1989 nemohla komunistická strana získávat desítky procent voličských hlasů.

3.4.3 MODERNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TEORII VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ

V současné době jsou používány moderní technologie, čímž je přenos informací snazší a rychlejší. Jedná se především o televizi, rádio a internet. Z pohledu politiky si jedinci pomocí moderní technologie rozšíří oblast svých znalostí a zároveň mohou být prostřednictvím jejich užitím ovlivňovány politickými subjekty.

Masová média plní funkci vzdělávací, zábavnou, informační a mocenskou. Dokáží zobrazit realitu, která se nachází mimo náš dosah, nastoluje témata a udává věcem specifický význam a má vliv na veřejné mínění. Na samotnou roli médií se vyskytují

---

⁷⁵ ŘÍCHOVÁ, B. *Přehled moderních politologických teorií*, s. 114 – 115

⁷⁶ ŘÍCHOVÁ, B. *Přehled moderních politologických teorií*, s. 112

dva rozdílné názory. Prvním z nich se nazývá tradiční model (konkurenční), který zachycuje tzv. ideální stav. Každý pracovník by měl být reprezentantem veřejného mínění, média jsou v tomto modelu kontrolorem a konkurence tvoří svobodný prostor pro komunikaci. Model dominance je druhé pojetí médií. Dominantní model je založen na kulturním konsenzu, dominance z hlediska ekonomického, politického a kulturního postavení a vládnoucí skupiny vedou společnost pomocí kontroly myšlenek a vlivu kultury.⁷⁷ Z hlediska politiky lze média klasifikovat pomocí tří modelů mediálního systému:⁷⁸

- *Polarizovaně pluralitní model:* nízkonákladový tisk je orientovaný na politické elity, systém politiky nad vysíláním, silný politický paralelismus, slabá profesionalizace, pozdní přechod k demokracii, silná angažovanost státu v ekonomice, např. Španělsko, Itálie,
- *demokraticko-korporativistický model:* Vysoké náklady tisku, neutrální komerční tisk, tradičně silný stranický tisk, systémy politiky ve vysílání s podstatnou autonomií, silná profesionalizace (institucionalizovaná autoregulace) brzký přechod k demokracii, silný sociální stát, např. Rakousko, Belgie,
- *liberální model:* střední náklady na tisk, informačně orientovaná žurnalistika, vnitřní pluralismus, profesionální model řízení vysílání, silná profesionalizace (neinstitucionalizovaná autoregulace), brzký přechod k demokracii, liberalismus (slabý sociální stát), např. USA, Kanada.

Druhým faktorem moderních teorií jsou public relations v politice. Teorie public relations je aplikovatelná sociální věda, která vychází z poznatků psychologie, sociologie, a jiných vědních disciplín. V podstatě vychází z mínění veřejnosti, jejich inteligentních a vědomě zmanipulativních názorů, tradic a zvyků veřejných mas, což je významným prvkem fungování demokracie ve společnosti. Manipulanti jsou v tomto případě neviditelní zakladatelé skryté vlády, která ve skutečnosti tvoří vládnoucí sílu země. Samotnou součástí public relations jsou tiskové zprávy, tiskové konference, novinářské cesty a setkání

---

⁷⁷ PROROK, V., LISA, A. *Politologie*, s. 166 – 167

⁷⁸ PROROK, V., LISA, A. *Politologie*, s. 167

s politickými představiteli po skončení jednání. Public relations mají za cíl uměle vyvolávat masovou reakci a vytvářet propagandu.⁷⁹

V současné době je žhavým fenoménem využívat sociální sítě, pomocí kterých je jedinec seznámen s politickými programy i jejich plánovaných propagandických akcí. Sociální sítě tedy mohou motivovat voliče účastnit se voleb, změnit svůj dosavadní názor na určité politické uskupení a rozšířit voličovo politické znalosti. Další výhodou je možnost dohledat si politickou stranu a stát se jejím příznivcem bez nutnosti finančního příspěvku. V současné době představují sociální sítě i riziko. Jedinec může být ovlivněn nepravdivými informacemi či názory jiných osob vyjadřující svůj názor na politické dění či politickou stranu. Jedinci mající sociální sítě se často s názory ztotožňují prostřednictvím svých přátel a jejich volba pak může být lehkomyšlná, jelikož se nazabývají názory odborníků, kteří danému tématu odborně rozumí.

3.4.4 TŘI ZÁKLADNÍ MODELY VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ

V demokraciích je volební chování ovlivňováno především sociologickým, sociologicko-psychologickým a ekonomickým modelem. Sociologický model je orientovaný na sociální třídy z hlediska náboženství a věku. Politické strany si poté vytváří vztah se sociální skupinou a snaží se hájit její zájmy a naopak očekává, že daná sociální skupina jí věnuje svůj volební hlas. Za sociálně-psychologický model je považován model stranické identifikace, jehož základem je občanská loajalita k politické straně založená na emocionálním principu. Model stranické identifikace je vhodný pro studium trvalých vazeb voličů a strany a napomáhá objasnit stabilitu volebního chování, než vysvětlit jeho změnu. Poslední model lze nazývat modelem racionálního výběru. Racionální výběr je založen rozhodnutím voliče dle získaných informací, podle kterých si volič vybírá politickou stranu, která se nejvíce přibližuje k jeho momentálním hodnotám a představám.⁸⁰

V České republice je tvořen politický demokratický režim stranickou identifikací, sociálním statutem, politickou socializací a vzdělaností i výkonností politického systému. Z těchto jednotlivých bodů je poté vyvodit předpoklad, že staří jedinci bývají konzervativnější, tudíž mladá generace bude spíše přitakávat politické změně. Příkladem

⁷⁹ PROROK, V., LISA, A. *Politologie*, s. 169 – 170

⁸⁰ VLACHOVÁ, K. *Stranická identifikace v České republice*, s. 9

může být doba komunistická, kdy změnu vyžadovala spíše mladá generace občanů. K podpoře demokracie slouží ale staří lidé, kteří nevyžadují změny politického režimu. Udržení demokracie je založeno na předpokladu uspokojování základních potřeb a hodnot společnosti. Stranická identifikace vysvětluje také politický režim tím, že tvoří trvalou vazbu voliče a politické strany.⁸¹

Problémem legitimacy režimu jsou dobrovolní nevolíči, kteří zastávají postoj k politice lhostejný, demonstrativní a iracionální. Považováním politiky za nepotřebnou od některých občanů směřuje spíše k podpoře extrémistických stran, které by mohly narušit dosavadní demokratický systém v České republice. Dle výzkumu autora Linky⁸² ohledně otázky změny demokratického režimu, bylo zjištěno, že 15 % jedinců by chtělo demokratický režim vyměnit za autoritářský režim a jedna pětina dotazovaných považuje politiku za lhostejnou.

3.4.4.1 Historie české stranické identifikace

K rozpoznání volebního chování slouží systém stranické identifikace. Stranická identifikace voličů byla před rokem 1989 ústavově předpovězená. V roce 1992 se konaly první svobodné volby, kdy obyvatelé země mají možnost vybírat si z několika politických stran a vybrat tu stranu, ke které si utvoří trvalejší vazbu, čímž byla posílena stabilizace volebního chování voličů. Potvrzující údaje o stabilizaci volebního chování přinesly procentuální výsledky jednotlivých stran z voleb z roku 1996 a 1998, jež poukazují, že alespoň polovina českých obyvatel volila v těchto letech stejnou politickou stranu.⁸³

Pokud jsou politické strany tématicky podobné, není pro voliče problém dát svůj hlas jiné straně nesoucí podobnou tematiku, s kterou se ztotožňuje. Pokud se však jedná o dvě tématicky zcela odlišné politické strany, vybere si volič stranu splňující lépe jeho požadavky dle věku, pohlaví, socioekonomické situace a rodinných hodnot. Volič se dle charakteristiky politických stran rozhoduje, zda se přiklání k pravicově či levicově orientované politické straně. Dochází tedy k procesu, kdy volba ovlivňuje stranickou identifikaci a stranická identifikace ovlivňuje volbu.⁸⁴

---

⁸¹ LINEK, Lukáš. *Zrození snu?: struktura a dynamika postojů k politickému režimu a jeho institucím a jejich důsledky*, s. 160

⁸² LINEK, Lukáš. *Zrození snu?: struktura a dynamika postojů k politickému režimu a jeho institucím a jejich důsledky*, s. 124

⁸³ VLACHOVÁ, K. *Stranická identifikace v České republice*, s. 15

⁸⁴ VLACHOVÁ, K. *Stranická identifikace v České republice*, s. 15

3.4.5 SOCIOEKONOMICKÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TEORII VOLEBNÍHO CHOVÁNÍ

Voliči se mezi sebou liší finančními příjmy, vzděláním a kvalifikací, zkušenostmi, schopnostmi a sociálním postavením ve společnosti. Na první pohled by tyto charakteristiky voličů nemusely být primárně spojeny se samotnými volbami, když stačí vynaložit jen nějaké nepatrné náklady k dostavení se do volební místnosti. Avšak ačkoliv není na první pohled znatelná závislost jednotlivých socioekonomických faktorů na volební účasti, je pevně spjata se sociální stratifikací.

Socioekonomické faktory mající vliv na volební účast lze vysvětlit i teorií racionální volby. Jednotlivé aktivity jsou vyhodnocovány pomocí nákladů a výnosů, což umožňuje podpořit teorii, že jedinci s vyšším socioekonomickým statusem mají vyšší procentuální účast ve volbách, jelikož se předpokládá, že tito lidé disponují velkým množstvím zdrojů (peníze, čas a schopnosti). Na druhé straně se nacházejí jedinci, kteří žijí na hranici chudoby či se nacházejí pod zmíněnou hranicí, jež se o politické dění nezajímají, jejich prioritou se stává uspokojování základních životních potřeb.⁸⁵

Pokud volič dosahuje vysokého stupně vzdělání, uvědomuje si, že volební účast je jeho základní občanskou povinností, jež by měl naplňovat. Vzdělaný člověk se o politické dění zajímá ve svém volném čase, informuje se o jednotlivých politických stranách či kandidátech a racionálně popřemýšlí, co je pro něho i samotný stát nejlepší. V některých případech dochází k politické valanci, jinak řečeno k identifikaci určitého programu strany s jedincem. Z pohledu valenční teorie je úspěšnost politické strany dána silnou vazbou mezi voličem a politickým programem, což by mělo přinést určitý druh užítku.⁸⁶ Průzkum CVVM⁸⁷ z roku 2014 poukázal na zájem občanů o politické dění, kdy zmíněný zájem má 59% dotazovaných. Bylo vybadáno, že spolu s přibývajícím věkem narůstá právě zájem o politiku. Převážně se starší osoby orientují na politické strany pravice a mladí jedinci se přiklánějí na stranu levice, která by mohla přinést změnu.

Další možnost jak určit volební účast je z hlediska sociálního statusu. Vysoká volební účast je zaznamenána u podnikatelů, odborníků a osob samostatně výdělečně činných, protože právě jich samotných se nejvíce dotýkají různá vládní opatření. Nízká

⁸⁵ MAREŠ, P. *Sociologie nerovnosti a chudoby*, s. 62

⁸⁶ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Angažovanost občanů a zájem politiků – únor 2014* [online], 2014 [cit. 2014-11-02]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7194/f3/pd140312.pdf>

⁸⁷ PROROK, V., LISA, A. *Politologie*, s. 155 – 156

procentuální volební účast se vyskytuje především u málo vzdělaných a nekvalifikovaných jedinců. Zbývající voličskou účast tvoří staří lidé, nacházející se v důchodovém věku a nezaměstnaní lidé.⁸⁸ V současné době již neskrývá slovo nezaměstnaný nevzdělaného a nekvalifikovaného jedince. Nezaměstnanými jedinci jsou mnohdy absolventi vysokých škol, kteří se ocitají na trhu práce z důvodu nedostatečné pracovní praxe.

3.4.6 NEVOLIČI

Z pohledu socioekonomických ukazatelů, byly znázorněny některé typy nevoličského obyvatelstva. Jednalo se o jedince s nízkými příjmy, nedostatečně vzdělaných a sociálně nízko postavených ve společnosti. V těchto případech lze hovořit o nevoličích z vlastní vůle. Dobrovolnými nevoliči jsou jedinci, kteří se o politické dění vůbec nezajímají a politice nepřipisují důležitost, takže ani z politického dění neočekávají nějaký užitek. Jiné postoje nevoličů z vlastní vůle spočívá v názorech, že jejich volební hlasy nic neznamenají a že účastnit se voleb nemá smysl.⁸⁹ Jiní nevoliči zase svým nezájmem informovat neshledávají mezi politickými stranami žádný rozdíl, tudíž smysl voleb je jim stále neznámý. Všichni výše zmínění se o politické dění nezajímají a jejich chování působí na voličské obyvatelstvo hanlivě a iracionálně.

Jiní lidé ač tedy nevoliči, mají povědomí o politickém dění, dokonce se v minulosti voleb účastnili, ale političtí aktéři je natolik zklamali, že v současné době nevolí, jsou dobře zznámeni s volebními programy jednotlivých politických stran, dokonce se s některým programem ztotožňují, ale už nedůvěřují politickým stranám natolik, že se rozhodli nevolit.⁹⁰ Nevoličem se však může stát kdokoliv z nás, stačí jen onemocnět či být mimo své trvalé bydliště. Bohužel i mezi takovými voliči se najde skupina, která využívá daných okolností jako omluvu za volební neúčast pro ně bezvýznamných voleb.

---

⁸⁸ MAREŠ, P. *Sociologie nerovnosti a chudoby*, s. 63

⁸⁹ NOSÁL, I. *Politická kultura a lokální politika v České republice*, s. 30

⁹⁰ NOSÁL, I. *Politická kultura a lokální politika v České republice*, s. 30

4. PRAKTICKÁ ČÁST – MĚSTO PŘÍBRAM

4.1 HISTORIE MĚSTA

Nejstarší písemný doklad o městě pochází z roku 1216, kdy pražský biskup odkoupil statek Příbram, kolem kterého bylo vybudováno městečko s tržním právem a kostelem sv. Jakuba. Sídlo biskupa bylo však postupně vypleněno po smrti Přemysla Otakara II. Až koncem 13. století bylo městečko Příbram osvobozeno a znovuobnovováno. Arcibiskup Arnošt z Pardubic nechal v Příbrami vybudovat špitál s druhým kostelem sv. Jana Arcibiskupského a kamenný hrádek, v němž často pobýval on sám. Ve 14. století byla ve městě vybudovaná škola a měšťané získali i právní jistotu potvrzenou arcibiskupem.⁹¹

Během husitské revoluce se obyvatelé Příbrami zúčastnili válečných srážek, avšak s neúspěchem. Příbram ztratila církevní postavení Hanušem z Kolovrat, který městečko nespravoval přímo, ale dával ho do zástavy svým věřitelům, což přineslo negativní následky, kdy se samotní obyvatelé města strachovali o pokles ze statutu města na pouhou ves.⁹² V 16. století se v Příbrami upíral zájem o těžbu nerostného bohatství, zejména o stříbro, což v roce 1557 udalo městu Příbram znak, přidělený Rudolfem II., královské horní město. Hutní rozvoj byl znatelný v 18. století, kdy byla založena báňská škola, ze které v roce 1849 – 1945 vznikla Vysoká škola báňská. K nejvýznamějším památkám patří Svatá Hora, která byla vystavěna v barokním stylu a v současné době patří k neodmyslitelnému symbolu města.⁹³

4.2 GEOGRAFICKÉ A ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ MĚSTA

Obec Příbram lze administrativně zařadit do kategorie:

- 1) NUTS 1 – Česká republika
- 2) NUTS 2 – Střední Čechy
- 3) NUTS 3 – Středočeský kraj

---

⁹¹ MĚSTO PŘÍBRAM: *Historie* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/o-meste/historie.html>>

⁹² MĚSTO PŘÍBRAM: *Historie* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/o-meste/historie.html>>

⁹³ MĚSTO PŘÍBRAM: *Příbram* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/svazek-obci-podbrdska/pribram-1.html>>

4) LAU 1 - Příbram

5) LAU 2 – Příbram

Kdy pod LAU 1 spadá celkem 75 obcí, z nich 3 obce vlastní statut města (Březnice, Rožmitál pod Třemšínem, Příbram). Speciální statut v LAU 1 má vojenský újezd Brdy. Administrativní členění pro Příbram dle LAU 2 je samotné město, jež je složeno z 10 katastrálních území a 18 lokálních částí:⁹⁴

- Příbram I – IX,
- Lazec, Kozičín, Orlov, Žežice, Zavržice, Brod, Bytíz, Jerusalém, Jesenice.

Obec Příbram se nachází v jihozápadní části Středočeského kraje a od reformy veřejné správy z roku 2003 je jedním ze tří správních obvodů obce s rozšířenou působností jedním z pěti správních obvodů s pověřeným obecním úřadem nalézající se v okrese Příbram. Obec Příbram je jedním z osmi měst majících statut města v daném okrese.⁹⁵ Dále je nutné zmínit, že město Příbram je zároveň okresním městem, ve kterém žije necelých 35 000 obyvatel. Ve městě se nacházejí instituce a úřady - finanční úřad, úřad práce, Katastrální úřad pro Středočeský kraj, Okresní správa sociálního zabezpečení, Okresní soud, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, pozemkový úřad Mze a Státní okresní archiv Příbram.⁹⁶

4.3 SOCIO-DEMOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ MĚSTA

Ve městě Příbram bylo k 31. 12. 2013 evidováno 33 450 obyvatel, což je přibližně o 7 000 osob méně, než tomu bylo v roce 1990. Nejvyšší počet obyvatel v roce 1990 je odůvodněn nejen rychlou urbanizací do nově vzniklých sídlišť nacházející se ve městě, ale také rychlou urbanizací do malých vesnic nacházející se v blízké vzdálenosti od okresního města Příbram. Netrvalo to však dlouho, jelikož přilehlé vesnice k městu se o jeden rok poté odtrhly, čímž se celkový počet obyvatel o několi tisíc snížil.⁹⁷

---

⁹⁴ MĚSTO PŘÍBRAM: *Úřady a instituce* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/urady-a-instituce.html>>

⁹⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Charakteristika okresu Příbram* [online], 2014 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pribram>

⁹⁶ MĚSTO PŘÍBRAM: *Úřady a instituce* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/urady-a-instituce.html>>

⁹⁷ MĚSTO PŘÍBRAM: *Příbram* [online], 2013 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.pribram.eu/files/post/100864/3_akt_2014-ORP2120_PRUR%C3%9A-text_aktual.pdf>

Nárůstem tlaku společnosti udávající současné trendy se snížila porodnost, proto celkový počet obyvatel města stále klesá, což dokazuje Tabulka č. 1, která zobrazuje nejen celkový populační pokles města Příbram, ale znázorňuje i početní výkyvy u jednotlivých věkových skupin.

Tabulka č. 1: Populační vývoj zdatovaný od 31. 12. 1993 k 31. 12. 2013 ve městě Příbram

	ke dni 31. 12. 1993	ke dni 31. 12. 2003	ke dni 31. 12. 2013
věková skupina			
0-14	7517	5215	4673
15-64	25770	25265	22818
65- ?	3528	4771	5959
celkový počet obyvatel	36995	35251	33450

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Příbram, www.czso.cz

Z tabulky č. 1 lze vyčíst, že v porovnání celkového počtu obyvatel le jednotlivých let, celkový počet klesá. Od roku 1993 došlo k poklesu o více než 3 000 osob. Zaznamenané je, že u střední věkové kategorie (15 – 64 let) nevznikl význačný rozdíl v letech 1993 – 2003. Rozdíl v celkovém počtu se projevuje až od roku 2003, kdy počet obyvatel se snížil téměř o 2 450 osob, což v přepočtu na 1 rok činí ztrátu 245 osob. Nejvyšší pokles byl zřejmý u věkové skupiny 0 – 14 let, kdy v roce 1993 bydlelo ve městě 7 500 dětí a o 20 let později se údaj změnil na 4 673 dětí. Průměrný roční pokles je udán 150 dětmi. Oproti poklesu v nejnižší věkové skupině, vzrostl počet nejstarší věkové skupiny skoro o 2 500 osob, což dokazuje, že současná populace ve městě Příbram stále stárne a pokud se natalita nezvýší, lze předpokládat, že příbramské obyvatelstvo vymře. Tabulka číslo 2 poukazuje na rychlý nárůst indexu stárnutí populace ve městě.

Z hlediska genderové záležitosti lze v Příbrami vyzorovat procentuální zařazení mužů a žen dle věkové kategorie. Jak je uvedeno v Tabulce č. 1, žije ve městě Příbram 33 450 obyvatel, z čehož 51,9 % jsou ženy a 48,1 % muži. V nejnižší věkové hranici (0 až 14 let) je zřejmý jen nepatrný rozdíl z hlediska pohlaví, jež je udán 0,3 %, avšak ke zmínce zde patří převaha mužského pohlaví. Střední věková skupina je z hlediska počtu žen a mužů téměř vyrovnaná, 11 231 je mužů a zbytek tvoří ženy. Převaha mužů a žen se od zmíněného věkového uskupení přehoupá v početnosti žen vůči

mužům.⁹⁸ Výrazná diference vznikla v poslední věkové hranici, kdy z hlediska počtu mužů a žen se liší v rámci tisíce, což znamená, že procentuální rozdíl mezi mužským a ženským pohlavím je vypočítán 3,6 %. Vzhledem k častější početnosti žen nad muži od určitého věku, je zřejmé, že mužské obyvatelstvo umírá dříve, než ženy. Jinak nelze vysvětlit obrat v posledních dvou věkových skupin.

Tabulka č. 2: Stárnutí příbramské populace a jejich průměrný věk života

	ke dni 31. 12. 1993	ke dni 31. 12. 2003	ke dni 31. 12. 2013
index stárnutí pop. 65+/(0-64)	49,3	95	127,5
průměrný věk života	35,3	39,3	42,5

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, Příbram, www.czso.cz

Z Tabulky č. 2 je patrné, že index stárnutí populace se za posledních 20 let navýšil téměř trojnásobně. Spolu s vyšujícím indexem stárnutí se zvyšuje i průměrný věk života, který se navyšuje s rozvojem medicíny a s vývojem používání různé technologie, které lidem usnadňují život.

Stárnutí populace je především ovlivněno nízkou natalitou populace. Nízká míra porodnosti je především ovlivněna životní situací jedinců či rodin. Osoby, jež disponují s nadprůměrnými příjmy, nechtějí zanechat své kariéry z důvodu rodiny (bohatí). Jedinci, kteří vydělávají peníze postačující na zachování standardní úrovně žití, oddalují plození potomstva do doby, než budou mít připravené zázemí (průměrný). Jiní, kteří nedisponují s dostatečnými příjmy, jsou rádi, když užijí sami sebe (nezaměstnaní, chudí). Nízká porodnost je znatelná z výpočtu přirozeného přírůstku, pokud je výpočet záporný, znamená to, že populace vymírá. V Příbrami se přirozený přírůstek v roce 2013 nacházel v záporné hodnotě (minus 8). Živě narozených bylo stejného roku evidováno 342 jedinců, z čehož přesných 171 živě narozených tvořili chlapci a shodný počet děvčata. Mrtvých ve stejném roce bylo zaznamenáno 350 osob.⁹⁹

Jak již je výše uvedeno, populace stárne z hlediska nízké natality z důvodu nízkých a nedostačujících příjmů, které nejčastěji mají nezaměstnaní lidé. Ve městě Příbram byla

⁹⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Časové řady věkového složení obyvatel za vybraná města středočeského kraje* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW:<http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/casove_rady_vekoveho_slozeni_obyvatel_za_vybrana_mesta_s_tredoceskeho_kraje>

⁹⁹ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS: *Příbram* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW:<<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=539911#obyvatelstvo>>

registrovaná míra nezaměstnanosti vypočítána na 11,36 %, z čehož 11,83 % tvořili muži a 10,83 % ženy.¹⁰⁰ Nezaměstnanost za rok 2014 byla udána 11,7 %, což je nepatrné navýšení od roku 2011. Dokonce jiná města spadající do regionu Příbram mají o několik procent méně nezaměstnaných, například město Březnice eviduje 8,2 % nezaměstnaných.¹⁰¹ Příbram se s výsledky řadí mezi města s nejhorší mírou nezaměstnanosti z hlediska NUTS 3.

4.4 DESKRIPTIVNÍ A KOMPARAČNÍ VÝSLEDKŮ KOMUNÁLNÍCH A POSLANECKÝCH VOLEB V OBCI PŘÍBRAM OD ROKU 1994 AŽ PO SOUČASNOST

Volby do Poslanecké sněmovny České republiky jsou považovány za volby prvořadé, jelikož k nim přistupují voliči mnohem zodpovědněji, než je tomu u voleb druhořadých. Avšak procentuální výsledky účasti u prvořadých voleb nejsou stále dosti nadprůměrné a křivka účasti není ani stabilní ani rostoucí, ale kolísavá. Všechny postoje voličů k jednotlivým volbám uskutečňovaným na území České republiky byly zmíněny již v kapitole 3.4.2 této diplomové práce.

4.4.1 VOLBY V ROCE 1994

Volby konané v roce 1994 představovaly první komunální volby České republiky, proto je pochopitelné, že výsledky volební angažovanosti budou vysoké, než v pozdějších letech. Celorepublikově se voleb účastnilo 62,26 % obyvatel. Podobný výsledek byl zaznamenán i v regionu Příbram. Ve městě Příbram byla volební účast o něco nižší, a to 51,59 %. Nejvíce platných hlasů obdržela občanská demokratická strana (15,89 %), jejichž členové obsadili pět zastupitelských míst. Stejný počet zastupitelů získala politická strana KSČM (12,15 %), která obsadila v komunálních volbách města Příbram druhé místo.¹⁰² Umístění KSČM na druhém místě bylo překvapivé z hlediska historického, kdy lidé z České republiky už v roce 1989 nechtěli komunisty u moci. Nejspíše je to dané

---

¹⁰⁰ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS: *Příbram* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=539911#obyvatelstvo>>

¹⁰¹ ANO 2011: *Nezaměstnanost v Příbrami* [online], [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://pribram.anobudelip.cz/cs/aktuality/tema-c.1-nezamestnanost-22739>>

¹⁰² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 18.11. - 19.11.1994* 2015 [online], [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv1994/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=3&xdz=2&xnumnuts=3211>>

tím, že rychle zapomněli na komunistický režim či zjistili, že nový režim jim také nevyhovuje a starý politický režim byl mnohem lepší, než současný.

Třetí příčku získala KDÚ-ČSL (6,54 %), která byla zastoupena třemi členy v zastupitelstvu. Poté následovaly strany ODA, ČSSD (3,74 %), DŽJ (důchodci za životní jistoty – 4,67 %).¹⁰³ Všechny tyto strany obsazovaly zastupitelský sbor po dvou členech. Politická strana DŽJ je stranou mimoparlamentní, která dokonce v parlamentních volbách v roce 1992 obdržela 3,7 % hlasů. Jelikož zastupitelstvo města¹⁰⁴ Příbram mělo mít 25 členů, chybělo obsazení 6 míst členů zastupitelského sboru, které byly obsazeny kandidáty z řad strany zelených, LSNS, SPR-RSČ, DU, SDL a KDS – KAN. Starostou byl Josef Vacek, člen KDÚ-ČSL.¹⁰⁵

4.4.2 VOLBY V ROCE 1996

První poslanecké volby se konaly na území České republiky v roce 1996, kdy se voliči v Příbrami rozhodovali hlavně mezi dvěma rozličnými stranami – ODS a ČSSD. Volební účast při volbách do Poslanecké sněmovny České republiky byla více než 76 %, kdy čeští občané nejvíce hlasů odevzdali ODS – 29, 62 %. Druhá nejvíce volená strana v tomto období byla ČSSD (26,44 %). Komunistická strana Čech a Moravy získala 10,33 %. Čtvrtá nejvíce volená strana byla KDU – ČSL (8,08%) a za ní se hned umístila ODA (6,36 %).¹⁰⁶ Volební účast v Příbrami byla 73,61 %, což je jen o něco málo nižší číslo, než u celorepublikové volební účasti. Příbrami bylo umístění politických stran podobné, avšak pořadí se u některých stran pozměnilo. Zhruba jedna třetina voličů se rozhodla dát svůj hlas České sociální demokratické straně (ČSSD), což stačilo k získání prvního místa. Občanská demokratická strana (ODS) obsadila v těchto volbách

---

¹⁰³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 18.11. - 19.11.1994* 2015 [online], [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv1994/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=3&xdz=2&xnumnuts=3211>>

¹⁰⁴ ECN. CZ: *Důchodci za životní jistoty* [online], 2015 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.ecn.cz/ENV/VOLBY/PROFILY/DZJ.HTM>>

¹⁰⁵ MĚSTO PŘÍBRAM: *Historie* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.pribram.eu/files/post/100059/P__IBRAM_Scaron_TI_STAROSTOVE.pdf>

¹⁰⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 31.5. - 1.6.1996* [online], 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps1996/u4>>

druhé místo. Za ní byla zvolena Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), poté Občanská demokratická aliance (ODA) i Křesťanská demokratická unie (KDÚ – ČSL).¹⁰⁷

4.4.3 VOLBY V ROCE 1998

Parlamentní volby roku 1998 byly považovány za mimořádné, jelikož od posledních voleb do Poslanecké sněmovny uplynuly jen 2 roky. Zmíněné volební období Poslanecké sněmovny zkrátil zvláštní ústavní zákon č. 69/1998 Sb.¹⁰⁸ Účast ve volbách v celé České republice byla vypočítána 74,03%, kdy nejlepší tři pozice obsadily strany – ČSSD (32,31 %), ODS (27,74 %), KSČM (11,03 %).¹⁰⁹ V Příbrami byla volební účast při volbách do Poslanecké sněmovny o necelé jedno procento nižší, a to 73,37%.¹¹⁰ Nejvíce příbramských voličů hlasovalo pro ČSSD, která v těchto volbách získala o několik procent více hlasů než její soupeř ODS. Třetí nejvíce hlasovanou politickou stranou byla KSČM. Vysoké volební procentuální číslo měla KDÚ – ČSL, oblíbenost voličů si získala i nově vytvořená Unie svobody, která se odtrhla od ODS. Ostatní strany či hnutí získaly ve volbách méně než 4 % - SPR - RSČ, stranu zelených, nezávislí, DŽJ a jiné.¹¹¹

Volební účast voličů přítomných u voleb do zastupitelstva nedosahovala v rámci celorepublikových výsledků ani 50 %. V regionu Příbram byla volební angažovanost obyvatel udaná 50,78 %, čehož zdaleka nedosahovala voličská účast ve městě Příbram. Zastupitelské volby v obci Příbram se od roku 1994 některak moc nezměnily, jelikož první tři nejvíce volené strany z roku 1994 obsadily v roce 1998 opět první tři pozice. Rozdíl byl pouze v prohození 2. a 4. místa z roku 1994. Také počet získaných členů do zastupitelstva zůstal stejný, všechny 3 nejvíce volené strany obsazovaly místa v zastupitelském sboru po pěti kandidátech. Do zastupitelského sboru dostaly své členy i strany jako ČSSD (čtyři), Unie svobody (dva), ČSNS (jeden), SŽJ (jeden), Demokratická unie (jeden) a Strana

---

¹⁰⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 31.5. - 1.6.1996* [online], 2015 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps1996/u52111?xkraj=32&xokres=11&xobec=539911>>

¹⁰⁸ Ústavní zákon č. 69/1998 Sb., o zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny, ze dne 19. března 1998

¹⁰⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 19. - 20.6.1998* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps1998/u4>>

¹¹⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 19. - 20.6.1998* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps1998/u52111?xkraj=32&xokres=11&xobec=539911>>

¹¹¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 19. - 20.6.1998* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps1998/u5312?xkraj=32&xokres=11>>

zelených (jeden).¹¹² Počet členů v zastupitelstvu byl také neměnný oproti volebnímu období 1994 – 1998, a to dvacetpět členů. v roce 1994. Taktéž volební období 1998 – 2002 nezměnilo starostu z předchozího volebního období, zastupitelé v roce 1998 zvolili stejného starostu, jako tomu bylo v roce 1994, tedy člena KDÚ – ČSL.

4.4.4 VOLBY V ROCE 2002

V roce 2002 se konaly volby nejen do Poslanecké sněmovny České republiky, ale také do zastupitelských sborů. Volební účast poslaneckých voleb byla oproti předchozím volebním období o několik procent nižší, avšak angažovanost voličstva je v těchto volbách stále nadprůměrná, tedy nad 50 %. V České republice lidé nejvíce volili ČSSD (30,2 %), ODS (24,47 %), KSČM (18,59 %), KDÚ-ČSL (14,27 %). Ostatní strany usilující získat mandát v Poslanecké sněmovně nezískaly více než 3 % platných hlasů.¹¹³ Voličská angažovanost a procentuální výsledky jednotlivých politických stran kandidujících do Poslanecké sněmovny České republiky v obci Příbram v roce 2002 byly téměř totožné s celorepublikovými. Vítězem voleb 2002 v městě Příbram se stala strana ČSSD (33,2 %). Po České straně sociálně demokratické získaly mandáty politické strany – ODS (23,21 %), KSČM (18,72 %) a KDÚ-ČSL (13,54 %).¹¹⁴ Ani v Příbrami nezískala jiná politická strana dostatečnou voličskou podporu, že by svým procentuálním výsledkem dosahovala mandátu v Poslanecké sněmovně České republiky.

Celorepubliková voličská angažovanost u voleb do zastupitelstva obcí byla udána 45,51 %. Voličů města Příbram hlasovalo v komunálních volbách 40,61 %. Oproti zmíněné nízké procentuální účasti, nadprůměrnosti dosahoval region Příbram, který v roce 2002 zaznamenal 53 % voličskou účast.¹¹⁵ Nejvíce hlasů obdržely čtyři politické strany, které v předchozích volebních obdobích měnily pouze pořadí dle procentuální

---

¹¹² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 1998 - 2000* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv1998/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=2&xnumnuts=2111>>

¹¹³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 14.06. – 15.06.2006* [online], 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps2?xjazyk=CZ>>

¹¹⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 14.06. – 15.06.2006* [online], 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps511?xjazyk=CZ&xkraj=2&xokres=211>>

¹¹⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 01.11. - 02.11.2002* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2002/kv5111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=7&xnumnuts=2111&xobec=539911>>

obdrženosti platných hlasů. Nejúspěšnější stranou byla v roce 2002 zvolena ODS, která v těchto volbách obdržela 23,89 % hlasů, což znamenalo, že sedm členů strany obsadilo sedm míst v zastupitelském sboru města Příbram. O více než 4 % hlasů měla méně politická strana ČSSD, z níž se šest členů dostalo do zastupitelského sboru. Třetí místo obsadila strana komunistická, tedy KSČM, která obdržela 18,44 % hlasů, čímž se dostalo pět členů do zastupitelstva. Do zastupitelského sboru se dostali po dvou členech kandidáti z řad KDÚ – ČSL, Sdružení CZ a SNK. Jeden člen zastupoval stranu US – DEU.¹¹⁶ Ze všech uvedených stran vytvořili jednotlivý členové zastupitelský sbor města Příbram. Zastupitelstvo tvořilo dvacetpět členů, jež zvolili za starostu města Ivan Fuksa, dopravní inženýr, člen ODS.¹¹⁷ Je pozoruhodné, že komunistická strana od roku 1994 obsazuje stále stejný počet členů do zastupitelstva a že její politická moc je stále silnější. Obdrží tedy více platných hlasů od voličů.

4.4.5 VOLBY V ROCE 2006

V roce 2006 se konaly volby komunální a volby do poslanecké sněmovny České republiky. Participace voličů u voleb do Poslanecké sněmovny bylo přítomno 64,47 % v rámci celé České republiky. V příbramském regionu byla účast při konání stejných voleb o 2,09 % vyšší. Avšak v samotné obci Příbram se celkový počet voličů snížil opět na 64,42 %, což je o 0,05 % méně, než tomu bylo u celostátního procentuálního údaje účasti voličů.¹¹⁸ V rámci celorepublikové volby zvítězila Občanská demokratická strana (35,38 %), za ní se umístila strana ČSSD (32,32 %). Třetí místo obsadila politická strana KSČM (12,81 %). Poslední strany, jež získaly své mandáty v poslanecké sněmovně, byly KDÚ-ČSL (7,22 %) a SZ (6,29 %).¹¹⁹ Je znatelné, že strana zelených získala oproti předchozím volbám do poslanecké sněmovny více svých příznivců. Přízeň voličů byla znatelná i u voleb v regionu Příbram, kdy Strana zelených měla o necelé jedno procento

---

¹¹⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 2002 – okres Příbram* [online], 2012 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://csugeo.i-server.cz/csu/2002edicniplan.nsf/krajpubl/13-2128-02--xs>>

¹¹⁷ MĚSTO PŘÍBRAM: *Historie* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.pribram.eu/files/post/100059/P__IBRAM_Scaron_TI_STAROSTOVE.pdf>

¹¹⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 02.06. – 03.06.2006* [online], 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps411?xjazyk=CZ&xobec=539911&xpm=0>>

¹¹⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 02.06. – 03.06.2006* [online], 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps2?xjazyk=CZ>>

méně hlasů, než strana KDÚ-ČSL.¹²⁰ Oproti celostátním volbám se změnilo umístění na první a druhé příčce, kdy došlo k obrácenému pořadí mezi ODS a ČSSD. Pořadí ostatních stran zůstalo neměnné.

Komunální volby měly o pár desítek procent nižší účast při volbách, než tomu bylo u voleb do poslanecké sněmovny v ČR. V rámci celé České republiky se zúčastnila necelá polovina voličů, a to 46,38 %. Nejvíce mandátů v zastupitelských volbách získala ODS (9,93 %), po Občanské demokratické straně obsazovali nejvíce mandátů jedinci ze strany KDÚ-ČSL, což bylo zajímavé z hlediska obsazenosti této strany ve volbách do Poslanecké sněmovny České republiky i komunálních voleb, kdy se tato strana vyskytovala až na čtvrtém místě. Za ní se objevuje KSČM (6,79 %), ČSSD (6,61 %) a SNK Evropští demokraté (2,01 %).¹²¹ Ostatní malé strany či koalice a sdružení nemají celorepublikový procentuální výsledek nad 1 %.

V regionu Příbram byla procentuální účast obyvatel při komunálních volbách vyšší o 11,63 % než v samotné obci Příbram. Zastupitelských voleb města Příbram se zúčastnilo jen 39,77 % obyvatel. Do zastupitelského sboru bylo opět voleno dvacetpět členů, z čehož jedenáct členů obsadila Občanská demokratická strana, jež získala v komunálních volbách města Příbram 33,14 % hlasů. O necelých 10 % méně hlasů dostala od voličů Česká sociální strana demokratická, která obsadila osm mandátů. Čtyři místa v zastupitelském sboru nabyly Komunistická strana Čech a Moravy (13,64 %). Poslední mandáty připadly SNK Evropští demokraté, kteří v příbramských komunálních volbách obdrželi 7,61 %.¹²² Strana SNK Evropští demokraté vznikla v roce 2006 integrací Sdružení nezávislých (SNK) a Evropskými demokraty (ED). Tato strana usiluje o fungující stát, kvalitní život a prosperující společnost.¹²³ Zbylé strany své kandidáty do zastupitelského sboru nedostali

---

¹²⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 02.06. – 03.06.2006* [online], 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps411?xjazyk=CZ&xobec=539911&xpm=0>>

¹²¹ IDNES: *Komunální volby České republiky - konečné výsledky* [online], 2015 [cit. 2015-01-010]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/obce-2006.asp?typ=3>>

¹²² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 20.10. - 21.10.2006* [online], 2014 [cit. 2015-01-010]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstat=0&xvyber=0>>

¹²³ SNK ED: *SNK Evropští demokraté* [online], 2007 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.snked.cz/>>

z důvodu nedosažitelnosti 5 % volební klauzule. Starostou byl na období 2006 – 2010 zvolen Josef Řihák, zastupující stranu ČSSD.¹²⁴

4.4.6 VOLBY V ROCE 2010

Voleb do Poslanecké sněmovny České republiky se v roce 2010 neúčastnilo 35,74 % českých občanů.¹²⁵ V těchto volbách zvítězila opět strana soupeřící s ODS, tedy ČSSD (22,08 %). Tyto dvě velké strany si obměňují pořadí z hlediska získaných procentuálních volebních hlasů již od roku 1998. Do roku 1998 byla nejvíce volena Občanská demokratická strana. Právě ona v roce 2010 získala o necelé dvě procenta méně hlasů, než její hlavní politický rival. Překvapivý volební údaj vznikl u nově vzniklých politických stran, které získaly procentuelně dvojnásobek požadovaný na získání mandátu. Týká se to strany TOP 09 (16,7 %) a Věcí veřejných (10,88 %). Komunistická strana Čech a Moravy obsadila v daném volebním období 11,27 % hlasů, ve volbách do Poslanecké sněmovny České republiky se umístila až za stranou TOP 09.¹²⁶

V Příbramském regionu byla účast o 2 % vyšší, než byl celostátní údaj. Pořadí politických stran zůstalo v příbramském regionu totožné s celostátním uspořádáním. Taktéž tomu bylo i v samotném městě Příbram, volební účast oproti regionu Příbram poklesla na 62,14 % a ČSSD vyhrálo volby s 3 % náskokem před ODS, ale pořadí a procentuální výsledky byly mnohdy velice totožné s výsledky celostátních voleb do Poslanecké sněmovny České republiky. Výsledky politických stran v městě Příbram vypadaly následovně:¹²⁷ ČSSD (24,7 %), ODS (21,78 %), TOP 09 (14,62 %), KSČM (11,31 %) a VV (10,25 %). Volby do poslanecké sněmovny ČR konané v roce 2010 přinesly změny v závěrečném rozdělování mandátů, kdy nezískala ani jeden mandát strana vždy v předcházejících volbách volená, a to KDÚ – ČSL.

Volební účast komunálních voleb se pohybovala okolo 48 %. Nejčastěji byli celorepublikově voleni zástupci ze Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení,

---

¹²⁴ MĚSTO PŘÍBRAM: *Historie* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.pribram.eu/files/post/100059/P__IBRAM_Scaron_TI_STAROSTOVE.pdf>

¹²⁵ IDNES: *Volby do Poslanecké sněmovny ČR 2010* [online], 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/poslanecka-snemovna-2010.asp?kraj=2&sidlo=539911#sel>>

¹²⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 28.05. – 29.05.2010* [online], 2013 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ>>

¹²⁷ IDNES: *Volby do Poslanecké sněmovny ČR 2010* [online], 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/poslanecka-snemovna-2010.asp?kraj=2&sidlo=539911#sel>>

jež bylo zastoupeno v komunálních volbách 30 597 jedinci. O šestinásobek méně byla zastoupena politická strana ODS i Starostové a nezávislí kandidáti (STAN+NK). Po Občanské demokratické straně následovala ČSSD, KDÚ-ČSL, KSČM.¹²⁸ Ostatní politické strany a sdružení se nepřehouply přes 2 000 zastoupených jedinců v celorepublikových komunálních volbách. V příbramském regionu se zúčastnilo 53,48 % obyvatel. Nejvíce zastoupených jedinců v komunálních volbách regionu Příbram se stalo Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení (652), poté nezávislí kandidáti (184) a následovaly politické strany ODS (63), KSČM (39), Sdružení ČSSD s NK (31), ČSSD (30), KDÚ-ČSL (26). Zbylé strany a hnutí byly taktéž zastoupeny v některých obcích příbramska, ale nedosahovali alespoň dvaceti zástupců.¹²⁹

V městě Příbram nastal výrazný rozdíl mezi ODS a ČSSD. Česká strana sociálně demokratická získala skoro polovinu platných hlasů, a to 44 %, což znamenalo, že do zastupitelského sboru se dostalo jedenáct členů, tedy necelá polovina z celkového počtu zastupitelů města Příbram. Zbylé členy tvořili zvolení jedinci z jiných stran. Z Občanské demokratické strany se do zastupitelstva dostalo šest zástupců, protože strana získala jen 24 % hlasů. Zbylých osm mandátů bylo rozděleno mezi KSČM (čtyři), TOP 09 (tři) a Sdružení SNK, ED s NK (jeden).¹³⁰ Politická strana ČSSD do roku 2008 tvořila koalici s politickým subjektem SNK, ED. Od roku 2008 si ČSSD utvořila koalici se stranou ODS, kdy v roce 2010 utvořili v zastupitelském sboru kmen sedmnácti jedinců, jež se navzájem podporují. Zmíněné tvrzení lze potvrdit tím, že starostou se stal zastupitel (Josef Řihák) nejvíce volený nejen občany Příbrami, ale také byl odsouhlasen nadpoloviční většinou zastupitelů města, a to patnáct zastupitelů hlasovalo pro, jeden proti, šest se zdrželo a tři byli nepřítomni.¹³¹ Jmenný seznam kandidátů jednotlivých stran, respektive zástupitelů města Příbram pro volební období 2010-2014 se nachází v Příloze II.

---

¹²⁸ IDNES: *Volby do obecních zastupitelstev ČR 2010* [online], 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-2010.asp>>

¹²⁹ IDNES: *Volby do obecních zastupitelstev ČR 2010* [online], 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-2010.asp?kraj=2&okres=2111>>

¹³⁰ IDNES: *Volby do obecních zastupitelstev ČR 2010* [online], 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-2010.asp?kraj=2&sidlo=539911#sel>>

¹³¹ MĚSTO PŘÍBRAM: *Zasedání zastupitelstva 2010-2014* [online], 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/samosprava/zastupitelstvo/zasedani-2010-2014.html>>

4.4.7 VOLBY V ROCE 2013

V roce 2013 by se žádné volby do Poslanecké sněmovny České republiky ani do zastupitelstev obcí konat neměly. Avšak rozpuštění dolní komory Parlamentu České republiky přinesl s sebou předčasné volby do Poslanecké sněmovny, konané právě v roce 2013. Důvodem, proč musely být vyhlášeny nové volby, byl zakořeněn nedáním důvěry Rusnokovo vládě, která byla jmenovaná prezidentem po pádu Nečasovy vlády.¹³² Celková volební účast elektorátu byla spočítána na 59,48 %. Obyvatelé volili nejčastěji ČSSD, jež získala 20,45 % platných hlasů. Druhé místo obsadilo hnutí ANO, které obdrželo 18,65 % hlasů. Další nejčastěji volenou politickou stranou se stala KSČM (14,91 %), TOP 09 (11,99 %), ODS (7,72 %), ÚSVIT (6,88 %) a KDÚ-ČSL (6,78 %).¹³³ Ostatní strany nepřekonal 5 % hranici volebního skrutinia. Dle procentuálního zisku platných hlasů obdržely jednotlivé strany mandáty v Poslanecké sněmovně ČR. Nejvíce mandátů získala ČSSD, která obsadila 1/4 z celkového počtu mandátů. O tři mandáty méně obdržela politické hnutí ANO. Ostatní politické strany si mezi sebou rozdělily zbylé mandáty.

V regionu Příbram byla volební účast o necelá 3 % vyšší, než v celorepublikové účasti voleb do Poslanecké sněmovny 2013, avšak celkové pořadí volených politických stran zůstalo stejné. U některých politických subjektů vznikly malé rozdíly v procentuálních výsledcích oproti celorepublikovým údajům. Politická strana ČSSD v regionu obsadila první pozici, ale procentuálně získala jen 20,08 % platných hlasů. Druhou příčku obsadilo hnutí ANO 2011, jež chybělo pouhých 0,8 %, aby se umístila na první pozici nejvíce volené příbramské straně. Procentuální rozdíly v porovnání s celorepublikovými údaji vznikly u strany KSČM, ODS, KDÚ-ČSL. Komunistická strana Čech a Moravy v regionu Příbram získala téměř 2 % více hlasů.¹³⁴ Vzhledem k tomu, že KSČM získala počet hlasů, ODS a KDÚ-ČSL hlasy ztratily. Občanská demokratická strana ztratila necelé jedno procento, avšak Křesťanský demokratická lidová strana měla procentuální ztrátu více než procentní.

---

¹³² DENÍK.CZ: *Předčasné volby do Sněmovny 2013* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.denik.cz/tema/rozpad-koalice-predcasne-volby.html>>

¹³³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25.10. – 26.10.2013* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps2013/ps2?xjazyk=CZ>>

¹³⁴ IDNES.CZ: *Výsledky pro okres Příbram* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/poslanecka-snemovna-2013.aspx?t=celkove-vysledky&s=6&o=CZ020&o3=CZ020B>>

V samotné obci Příbram se procentuální účast stala srovnatelnou s účastí celorepublikovou. Taktéž pořadí jednotlivých volených politických stran je totožné s národním umístěním politických subjektů. Nejúspěšnější volenou stranou se v obci Příbram stala ČSSD, jež získal o 2 % více hlasů, než bylo datováno celorepublikovými výsledky.¹³⁵ Hnutí ANO, KSČM, TOP 09, ODS, KDÚ-ČSL A ÚSVIT měly téměř totožné výsledky voleb do Poslanecké sněmovny ve městě Příbram s konečnými údaji v regionu Příbram.

4.4.8 VOLBY V ROCE 2014

Čeští obyvatelé se mohli na podzim roku 2014 účastnit komunálních voleb. Zájem o komunální volby prokázalo jen 44,46 % voličů, kteří se k volbám dostavili a zvolili některou možnost dle vlastního uvážení. V celorepublikových výsledcích bylo prokázáno, že nejvíce mandátů získalo Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení celkem, které obsadilo 32 779 osob. Velké množství zbylých mandátů bylo obsazeno jednotlivci z řad Nezávislých, KDÚ-ČSL, ČSSD, KSČM, ODS a ostatní strany. Pod ostatními stranami se skrývá počet dvěstěpadesátšest rozličných politických subjektů.¹³⁶

Voličská účast při komunálních volbách v okrese Příbram byla dána 50,78 %, což je o necelých 6 % více voličstva oproti celorepublikovému výsledku účasti voleb. Nejvíce členů, kteří získali mandát, spadají do Sdružení nezávislých kandidátů v regionu. Očet obsazených mandátů členy z řad sdružení činil šestsetšedesát. Nezávislí kandidáti obsadili stodevadesát tři mandátů. Pouhých třicet tři křesel v komunálních volbách obsadili jedinci s politickou příslušností ČSSD. O jedno křeslo méně získala KDÚ-ČSL a STAN+NK. Komunistická strana Čech a Moravy obdržela dvacet osm mandátů.¹³⁷ Ostatní strany, tvořené čtrnácti různými politickými subjekty, získaly necelých sto volných křesel v zastupitelských úřadech.

Na politickou neangažovanost obyvatel města Příbram, poukázaly výsledky účasti komunálních voleb 2014, kdy procentuální účast byla stanovena 39,72 %. V obci Příbram

---

¹³⁵ IDNES.CZ: *Výsledky pro obec Příbram* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/poslanecka-snemovna-2013.aspx?t=celkove-vysledky&s=1&o=CZ020&o2=539911&o3=CZ020B>>

¹³⁶ IDNES.CZ: *Výsledky voleb v České republice* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2014.aspx>>

¹³⁷ IDNES.CZ: *Výsledky pro okres Příbram* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2014.aspx?t=3&o=2&o2=CZ020B>>

se komunálních voleb účastnilo dvanáct politických subjektů, z nichž pouze šest nejvíce elektorátem volených obsadilo zastupitelské mandáty (Příloha III). Do zastupitelského sboru města Příbram se dostali členové z řad ODS, KSČM, Šance pro Příbram, ČSSD, TOP 09 a hnutí ANO. Právě hnutí ANO získalo v Příbrami deset mandátů z celkového počtu dvaceti pěti. Druhý nejvyšší počet mandátů získal politický subjekt TOP 09, který obsadil svými členy čtyři zastupitelská křesla. Stejný počet mandátů získali členové z ČSSD. Zbýlých sedm křesel si mezi sebou rozdělili členové ze zbylých tří politických stran. Tři mandáty obsadili jedinci v zastoupení Šance pro Příbram, stejný počet i členové KSČM. Poslední volné zastupitelské křeslo bylo obsazeno zastupitelem s politickou příslušností ODS. Silná koalice města Příbram byla tvořena jedinci z řad hnutí ANO a TOP 09. Zmíněná koalice zastupitelského sboru se stala vůči zbylým zastupitelům velice silnou, hlavně v případech projednávaných bodů navrhovaných jednotlivými zastupiteli koalice, jež se vzájemně podporují. Avšak koalice se dostala do obtíží, kdy ze zastupitelského sboru odešli dva představitelé hnutí ANO, čímž celkový počet členů koalice byl už jen dvanáct, tedy nižší než nadpoloviční. Odstoupení dvou členů z hnutí ANO bylo zapříčiněno obviněním jedné členky z řad zmíněného hnutí, že poskytuje nepravdivé a nebezpečné informace. Hnutí ANO se tedy vnitřně nepohodlo, a proto se jeho členové stali nezávislými, o čem svědčí úryvek interview, který poskytl bývalý člen politického klubu ANO parlamentním listům:¹³⁸

„Vzhledem k tomu, jak se klub zastupitelů hnutí ANO postavil k paní Stefanidesové, považuji za čestné z klubu zastupitelů hnutí ANO vystoupit a zůstat nezávislým zastupitelem do té doby, než se poměry v klubu hnutí ANO změní. Chtěl bych nadále spolupracovat se všemi členy a sympatizanty hnutí ANO, kteří vyznávají principy demokracie“

(uvedl pan Danda, bývalý člen a zastupitel hnutí ANO)

Jedním z hlavních plánů koalice se stalo najít nové spojence v zastupitelských řadách, jež by koalici pomohly získat při rozhodování nadpoloviční počet členů. Hnutí ANO spolu s TOP 09 se zaměřilo na potencionálního spojence (pana Kyseláka) z řad KSČM a pana Pikrta kandidujícího v komunálních volbách za politickou příslušnost

---

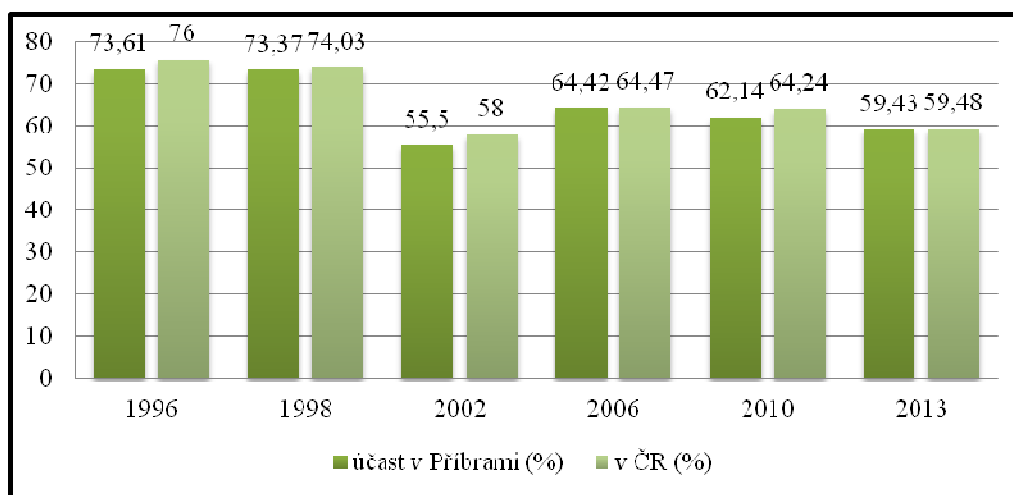
¹³⁶ PARLAMENTNÍ LISTY.CZ: ANO v Příbrami přišlo o druhého zastupitele, koalice nemá většinu [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/ANO-v-Pribrami-prislo-o-druheho-zastupitele-koalice-nema-vetsinu-345944>>

ČSSD, kterou po zvolení opustil a stal se nezávislým kandidátem. Koalice se zaměřila na dané kandidáty z důvodu podpory volby místostarostkyně z řad ANO 2011.¹³⁹

4.4.9 VYHODNOCENÍ VOLEB OD ROKU 1994 – 2014

Pokud se zaměříme na volební účast voleb do Poslanecké sněmovny České republiky od roku 1996 – 2013, lze konstatovat, že křivka grafu je kolísavá, avšak procentuální výsledky jsou v každém volebním období hodnoceny jako nadprůměrné. Z Grafu č. 4 je možné spatřit, že jednotlivé procentuální výsledky České republiky a města Příbram jsou téměř totožné, maximální diference mezi nimi činí 3 %. Za nejnižší procentuální výsledky z hlediska účasti, jež nedosahují ani 60 %, lze považovat rok 2002 a rok 2013.

Graf č. 4: Volby do Poslanecké sněmovny ČR od roku 1996 - 2013 ve městě Příbram

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, dostupné z www.volby.cz

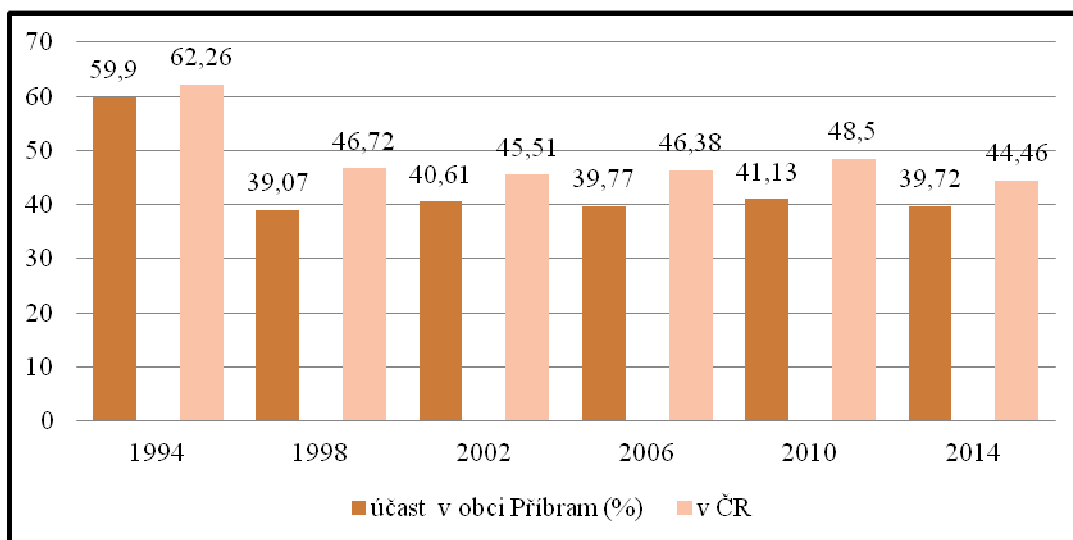
Nižší výsledky lze v roce 2013 odůvodnit předčasnými volbami, které se musely konat z důvodu pádu Nečasovi vlády a nenastolení důvěry Parlamentu České republiky vládě nové, nazývané Rusnokova vláda. Jelikož se v politickém prostředí vyskytl problém, který byl médií rozšířen, voliči nabyli dojmu, že je zcela zbytečné znovu se účastnit voleb do Poslanecké sněmovny, když se politici nedokáží mezi sebou sami dohodnout. Tím, že tisky, televize, rádia informují veřejnost o politických skandálech,

¹³⁹ PARLAMENTNÍ LISTY.CZ: ANO v Příbrami přišlo o druhého zastupitele, koalice nemá většinu [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/ANO-v-Pribrami-prislo-o-druheho-zastupitele-koalice-nema-vetsinu-345944>>

vytvářejí v obyvatelích negativní emoce a dojmy, které se projevují ve snižování se procentuální účasti při dalších volbách.

Podle tvrzení autora Balíka lze předpokládat, že město Příbram se svými 33 450 obyvateli, bude dosahovat z hlediska volební angažovanosti v komunálních volbách míry 36 – 42 %.¹⁴⁰ Určená míra je podle Balíka považovaná za průměrnou. Podle Grafu č. 5, který srovnává volební účast celorepublikových komunálních voleb a města Příbram od roku 1994 až do roku 2014, lze Balíkovo výroky potvrdit. Vyjimku tvoří volební období 1994 – 1998, kdy účast obyvatel v komunálních volbách se vyšplhala téměř na 60 %, což musí být považováno za nadprůměrný výsledek. Vysvětlit nadprůměrnou účast je možné z důvodu prvních komunálních voleb konaných po rozpadu České a Slovenské Federativní republiky. V daném období byli voliči motivováni k účasti, měli právo svobodného, tajného, všeobecného výběru z mnoha kandidátů na kandidátních listinách politických stran či z řad nezávislých kandidátů.

Graf č. 5: Komparace volební účasti komunálních voleb ČR a města příbram od roku 1994 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, dostupné z www.volby.cz

Z obou grafů je zřejmé, jakým volbám dávají voliči ve městě Příbram a v celé České republice přednost. Jednoznačně vyšších procentuálních výsledků dosahují volby do Poslanecké sněmovny. Avšak v porovnání celorepublikových výsledků voleb do Senátu České republiky a voleb do Evropského parlamentu, lze ohodnotit komunální volby

¹⁴⁰ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politik*, s. 168

také volbami s vysokým významem, jelikož jejich procentuální účast je oproti zmíněným druhořadým volbám mnohdy až dvojnásobně vyšší.

Od roku 1996 – 2013 nedošlo ani k rozdílnosti volených stran do Poslanecké sněmovny České republiky příbramským obyvatelstvem a celorepublikovým. Tabulka číslo 4 porovnává pořadí zvolených stran v České republice se stranami volenými ve městě do Poslanecké sněmovny České republiky. Z Tabulky č. 3 je zřejmé, že shoda mezi nimi v pořadí volených stran se týká volebního období od roku 1998 až po rok 2010. V roce 1996 je nesoulad mezi porovnávanými subjekty zřejmý v prvním a druhém pořadí, kdy ve městě Příbram zvítězila ČSSD, jež v této lokalitě obsazuje první příčky po současnost. Vyjimkou se stalo volební období 2006 až 2010, kdy v Příbrami zvítězila Občanská demokratická strana. Z tabulky vyplývá tvrzení, že lidé od roku 1996 – 2010 nejčastěji volily stálé strany – ČSSD, ODS a KSČM, což znamená, že museli být se svojí volbou a reprezentativností strany plně spokojeni.

Tabulka č. 3: Pořadí zvolených stran do Poslanecké sněmovny ČR od roku 1996 – 2013 městem Příbram a ČR

POŘADÍ	ROK 1996		ROK 1998		ROK 2002		ROK 2006		ROK 2010		ROK 2013	
	ČR	PB	ČR	PB	ČR	PB	ČR	PB	ČR	PB	ČR	PB
1.	ODS	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ODS	ODS	ODS	ČSSD	ČSSD	ČSSD
2.	ČSSD	ODS	ODS	ODS	ODS	ODS	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ODS	ANO 2011	ANO 2011
3.	KSČM	KSČM	KSČM	KSČM	KSČM	KSČM	KSČM	KSČM	TOP 09	TOP 09	KSČM	KSČM
SHODA	NE		ANO		ANO		ANO		NE		ANO	

PB = Příbram

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, dostupné z www.volby.cz

Od roku 2010 nastala v konečném pořadí tří nejvíce volených stran změna. V roce 2010 se třetí zvolenou stranou stala TOP 09, která se na politické scéně objevila zcela poprvé, což může být prvotním znakem poukazující na určitou nespokojenost voliče s určitou záležitostí, jež je potřeba změnit. V roce 2010 byla TOP 09 podporována voliči, kteří se stranicky identifikovali s programem této strany, jež se chtěla zabývat hospodařením a ekonomickou krizí.¹⁴¹ V roce 2013 se na politické scéně objevuje hnutí ANO 2011, které vystnadilo z druhé pozice stranu ODS, která v tomto volebním období ztratila mnoho svých voličů kvůli mediálním kauzám, které veřejnost zneklidňovaly. Hnutí ANO 2011 představuje naději lepší budoucnosti pro podnikatele a živnostníky,

¹⁴¹ TOP 09: *Archiv starších volebních program* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.top09.cz/proc-nas-volit/volebni-program/archiv/>>

kterých je v České republice evidováno okolo 1 000 000 osob, ale také voliče jiných politických stran.¹⁴²

V následující Tabulce č. 4, která znázorňuje pořadí volených politických stran od roku 1994 po současnost, poukazuje na oblíbenosti ODS ve městě. Právě Občanská demokratická strana vyhrávala komunální volby již od roku 1994 – 2010. Od roku 2010 se a první pozici objevila ČSSD, která v roce 2010 získala téměř 20 % převahu platných hlasů proti ODS. Poslední zastupitelské volby přinesly změnu na prvních dvou příčkách, které byly obsazeny novými politickými stranami – ANO 2011, TOP 09. Odůvodnění volitelnosti daných stran bylo zapříčiněno nejenom ekonomickou krizí, ale také mediálními kauzami vedené proti ODS, jež spoustu voličů přimělo změnit svůj názor na jednotlivé politické strany. A jelikož obyvatelé města Příbram byli vždy příznivci podporování podnikatelských subjektů, stalo se hnutí ANO 2011 a TOP 09 nejvhodnějším racionálním řešením.

Tabulka č. 4: Výsledky komunálních voleb ve městě Příbram od roku 1994 – 2014

POŘADÍ	ROK 1994	ROK 1998	ROK 2002	ROK 2006	ROK 2010	ROK 2014
1.	ODS	ODS	ODS	ODS	ČSSD	ANO 2011
2.	KSČM	ODA	ČSSD	ČSSD	ODS	TOP 09
3.	KDÚ-ČSL	KDÚ-ČSL	KSČM	KSČM	KSČM	ČSSD

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, dostupné z www.volby.cz

Zajímavostí ve městě by se mohla stát obsaditelnost třetí nejvíce volené politické strany, kdy od roku 1994 – 2002 zmíněnou příčku obsadila KDÚ – ČSL, která v roce 1994 získala tři mandáty v zastupitelském sboru a v roce 1998 dokonce o dva mandáty více. Dokonce starosta ve městě Příbram byl od roku 1994 – 2002 stejný, lze také říci, že zmíněný křesťanský demokrat byl jediný dvakrát po sobě zvolený do funkce starosty. Od roku 2002 už žádný starosta nezastal funkci starosty po celá dvě volební období. Mezi trojicí oblíbených stran se kromě volebního období 1998 – 2002 vyskytuje vždy KSČM, což je velice překvapivé z hlediska názorovosti českých obyvatel na období socialistické a komunistické. Nejpřekvapivější moment voleb pro odpůrce komunistického režimu musel být v roce 1994, kdy KSČM obdržela 12,15 % hlasů a získala druhé pořadí ve volbách. Jednalo se přece o první svobodné komunální volby v rámci České republiky,

¹⁴² ANO 2011: *Pár slov o ANO* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.anobudeliip.cz/cs/o-nas/par-slov-o-ano/>>

kdy se předpokládalo, že vysoký počet hlasů získají kandidáti z nových politických stran či samotné politické strany.

Porovnáním Tabulek č. 3 a. 4 z hlediska příbramské volby je znatelné, že Příbramské obyvatelstvo při volbách do Poslanecké sněmovny nejčastěji preferuje ČSSD, avšak pokud se jedná o volbu do zastupitelstva obce, preferuje spíše strany zaměřující se na program zahrnující podporu podnikání – ODS, ANO 2011. Nejspíše je to dáno tím, že počet příbramských obyvatelů vykonávající činnost podnikání je napočítán okolo 18 000 osob.¹⁴³

4.5 VÝZKUMNÁ METODA, SBĚR DAT, INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

Volební chování a faktory, které jej ovlivňují, jsou zhodnoceny na základě dat získaných dotazníkovým šetřením, které bylo realizováno od listopadu 2014 do února 2015. Respondenti šetření byli obeznámeni s anonymitou a účelem šetření. Výzkum byl vytvořen v elektronické verzi nahrané na sociální síť, čímž byla oslovena nejrůznorodější skupina obyvatel města Příbram, a dokonce bylo zamezeno subjektivitě autora. Součástí dotazníkového šetření se stala podmínka trvalého bydliště v obci Příbram a dosažení 18 let věku z důvodu objektivizace průzkumu.

Výzkum zahrnoval 17 otázek, kde respondent zaškrtoval jednu či více možných odpovědí. Portál, na kterém byl výzkum proveden, zohlednil i časovou náročnost daného šetření. Časově nenáročný výzkum se stal pro 21 % dotazovaných, kteří dokázali vyplnit dotazník do jedné minuty. Opakem se stal 21 % jedinců, jež výzkum vyplňovali od 2 do 5 minut, zbylých 59 % vybralo stanovisko v 17 otázkách v časovém rozmezí od 1 do 2 minut. Průměrná doba potřebná k vyplnění jednoho dotazníku byla spočítána na 111 sekund. Vzor dotazníku je možné nalézt v Příloze IV.

Dotazník je vyhodnocen do čtyř okruhů, přičemž první oblast zahrnuje sociodemografické údaje (otázka č. 13 až 17), druhá volby a volební chování respondenta (otázka č. 1 až 8), třetí okruh je specifický z hlediska volební kampaně a jejího vlivu

---

¹⁴³ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS: *Příbram* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=539911>>

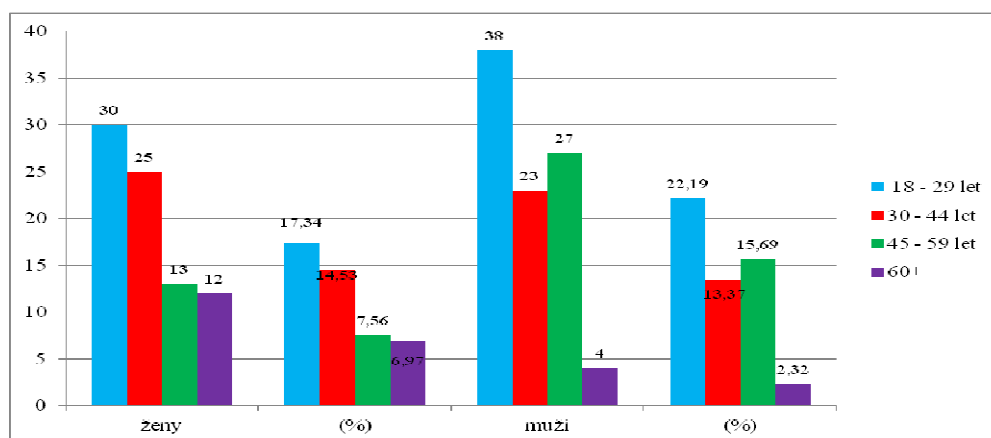
(otázka č. 9 až 12). Poslední oblast bádání je založena na výstupech dotazníkového šetření dle ekonomického postavení respondenta, které má vliv na jeho volební chování.

4.5.1 VYHODNOCENÍ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ – OKRUH 1

Mezi socio-demokratické ukazatele patří věk, pohlaví i vzdělání, ekonomické zařazení a životní úroveň respondentů. Všechny socio-demografické aspekty zahrnoval dotazník v otázkách č. 13 – 17. Ve městě Příbram se komunálních voleb v roce 2014 zúčastnilo 14 872 voličů. Respondentů, jež vyplnili on-line dotazník, byl zaznamenaný počtem 172 osob, což je v přepočtu 1,15 % zkoumaného vzorku. Věkové skupiny byly v rámci provedeného výzkumu rozděleny tak, aby pokrývaly významné etapy lidského života.

Z hlediska pohlaví byl dotazník vyplňován více muži, jelikož jejich počet čítal 92 jedinců (53,5 %). Zbýlých 80 osob (46,5 %) činily ženy. Z následujícího Grafu č. 6, je znatelné, že nejvíce respondentů spadalo do nejnižší věkové kategorie, protože procentuální podíl činí 39,53 % ze všech dotazovaných. Nejméně zúčastněných, konkrétně 9,3 % osob, patří do nejstarší věkové kategorie, což je pochopitelné z hlediska použitelnosti moderní technologie. Dále lze z grafu vyčíst, že mužské pohlaví převažuje nad ženským ve věkové kategorii 18 – 29 let a 45 – 59 let. Největší rozdíl, kdy ženy převažují nad muži vzniká u věkové kategorie 60+ , nejspíše je to dáno tím, že ženské pohlaví se podle statistik dožívá vyššího věku.

Graf č. 6: Respondenti dle věkové kategorie a pohlaví

Zdroj: Dotazníkové šetření

Z Tabulky č. 5 znázorňuje vzdělání respondentů dle pohlaví, ze šetření je zřejmé, že vysokoškolsky vzdělanější jsou ženy, avšak z hlediska absolventů vyšší odborné školy jsou ženy méně vzdělané než muži. Mužské pohlaví představuje vyšší vzdělanost v oblasti středoškolského studia, ať už se jedná o vzdělání ukončené maturitní zkouškou či nikoliv. Nejnižšího základního vzdělání dosahuje pouze mužská populace, a to pouhými 4,7 %.

Tabulka č. 5 : Vzdělanost dle pohlaví

	muži (%)	ženy (%)
Základní	4,65	0
středošk. bez mat.	6,98	4,65
středošk. s mat.	27,9	13,95
vyšší odborné	6,98	2,32
Vysokoškolské	9,31	23,27

Zdroj: Dotazníkové šetření

Otázka č. 16 se zabývá ekonomickým postavením jedince ve společnosti. Výsledky jsou zaznamenány v následující Tabulce č 6. Průzkum umožňuje porovnat detailněji výsledky voleb dle daných ekonomických skupin. Následující kapitola 4.5.4 hodnotí dané výsledky a porovnává je s předpoklady socioekonomických faktorů ovlivňující teorii volebního chování. Poslední otázka šetření se zaměřila na životní úroveň respondentů, Výsledky jsou subjektivní, jelikož jsou závislé na sebehodnocení své životní situace daným jedincem dle emocionální stránky, než podle skutečné. Průměrný koeficient udaný 172 respondenty, dosahuje 6,1, což znamená, že obyvatelé města Příbram dosahují mírně nadprůměrné životní úrovně.

Tabulka č. 6: Ekonomické postavení jedince ve společnosti

státní sféra	24	13,95 %
soukromá sféra	56	32,56 %
Podnikání	36	20,93 %
Studium	20	11,63 %
Důchod	16	9,30 %
Nezaměstnaný	20	11,63 %

Zdroj: Dotazníkové šetření

4.5.2 VOLBY A VOLEBNÍ CHOVÁNÍ RESPONDENTŮ – OKRUH 2

Předchozí kapitola 4.5.1 se zaměřila na sociodemografické údaje daného šetření, proto se jimi v této kapitole již zabývat nebude. Jak již bylo zmíněno, dotazníkového šetření se celkově zúčastnilo 172 osob. Položená otázka č. 1 („*Jste spokojen(a) s nynější politickou situací ve městě Příbram?*“) podkřívá budoucí procentuální účast a neúčast budoucích komunálních voleb. Z průzkumu bylo zjištěno, že kromě 4 respondentů, kteří v šetření označili odpověď nevíím na otázku, se ostatní rozdělili na dvě protichůdné skupiny stejného počtu. Sociologové tvrdí, že jedinec, který je nespokojen se současnou politikou a účastnil se voleb v roce 2014, se budoucích voleb nezúčastní.¹⁴⁴

Obsahová stránka výzkumu se zaměřila také na voličskou účast respondentů při volbách do zastupitelského sboru v roce 2014. Více než tři čtvrtiny jedinců (76,74 %) se účastnilo těchto voleb, zbylých 23,26 % se k volbám v roce 2014 nedostavilo. Volební participace je v průzkumu o několik desítek procent vyšší, než odpovídá skutečná procentuální účast příbramského obyvatelstva, která se pohybovala v roce 2014 okolo 50 %. Vyšší výsledek účasti v dotazníkovém šetření bývá z hlediska sociologie vysvětlován tzv. autostylizací, kdy se jedinec nadhodnocuje. Proto je nutné hovořit spíše o deklarované volební účasti. Jiné odůvodnění nadsazenosti volební účasti v dotazníkovém šetření může být zapříčiněno tím, že dané šetření vyplňují lidé, kteří se skutečných voleb zúčastnili.¹⁴⁵

Způsob volby příbramských respondentů odhalil, že možnost volby pomocí jedné kandidátní listiny upřednostňuje 48,26 %, jednu kandidátní listinu a několik hlasů konkrétním lidem uplatňuje 27,33 % a zbylých 24,42 % vybírá konkrétního kandidáta z různých kandidátních listin. Otázka č. 4 se týkala pouze těch voličů, jichž preferují volbu jedné kandidátky i jedné kandidátní listiny spolu s několika hlasy konkrétním kandidátům. Pouze 22,31 % zmíněných jedinců volí jednu kandidátní listinu nezávislých kandidátů, ostatní zvolili možnost volby konkrétní politickou stranou. Otázka č. 5 zkoumá volené politické strany jedinci, kteří preferují u způsobu voleb jednu kandidátní listinu politické

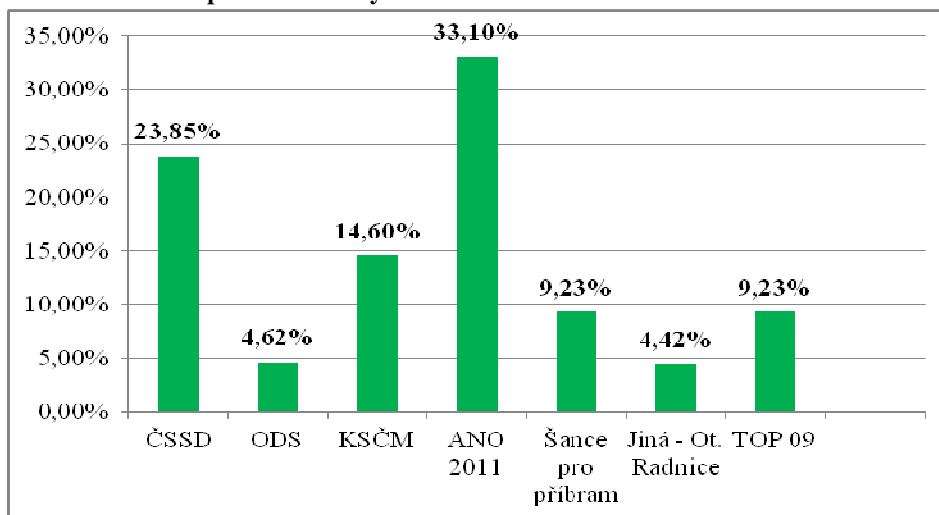
---

¹⁴⁴ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Volební kampaň a deklarovaná volební účast ve výzkumu veřejného mínění* [online], 2012 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a6895/f11/Volebni%20kampan%20a%20deklarovana%20volebni%20ucast.pdf>

¹⁴⁵ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Volební kampaň a deklarovaná volební účast ve výzkumu veřejného mínění* [online], 2012 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a6895/f11/Volebni%20kampan%20a%20deklarovana%20volebni%20ucast.pdf>

strany. Na otázku odpovídalo 75,59 % všech dotazovaných, kteří se účastnili voleb v roce 2014, tedy v přepočtu 130 osob. Všechny výsledky šetření volených politických stran v roce 2014 znázorňuje následující Graf č. 7.

Graf č. 7: Volené politické strany v roce 2014

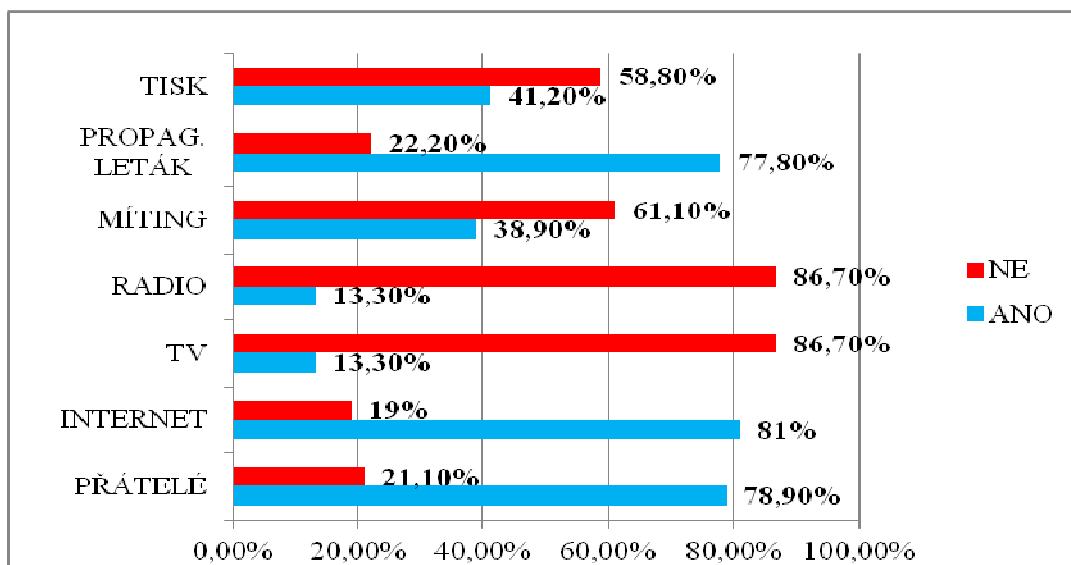

Zdroj: Dotazníkové šetření

. Otázka č. 6 („Z jakého důvodu volíte člena vystupujícího za politickou stranu či za nezávislého kandidáta do zastupitelstva města Příbram?“) odhalila, co je pro voliče rozhodujícím faktorem při výběru kandidáta. Nejvíce dotazovaných (40,77 %) se ztotožňuje s programem či výroky kandidáta nebo politické strany. Druhým nejčastějším důvodem pro výběr se stala sympatie (titul, věk, vzdělání, pohlaví, apod.), která je důležitá pro 21,54 % dotazovaných. Reprezentativnost politické strany v Poslanecké sněmovně České republiky představuje hlavní důvod volby pro 15,38 % osob, 12,31 % dotazovaných chce změnu, zbylých 10 % respondentů volí kandidáta dle doporučení známých či volí nejmenší zlo.

Záměr otázky č. 7 („Vyhledáváte si sám informace o kandidátech, kandidujících či zastupitelstva města Příbram, popř. politických stranách?“), měl odhalit, zda respondent jeví sám zájem o politického dění. Na danou otázku odpovídali všichni respondenti (celkem 172 osob), z čehož 65,12 % respondentů vyhledávají informace z vlastní iniciativy. Jaké prostředky k tomu využívají či nevyžívají, znázorňuje Graf. č. 8.

Graf. č. 8: Formy využívané a nevyužívané respondenty k získávání informací o politickém dění

Zdroj: Dotazníkové šetření

4.5.3 VOLEBNÍ KAMPAŇ A JEJÍ VLIV NA RESPONDENTY – OKRUH 3

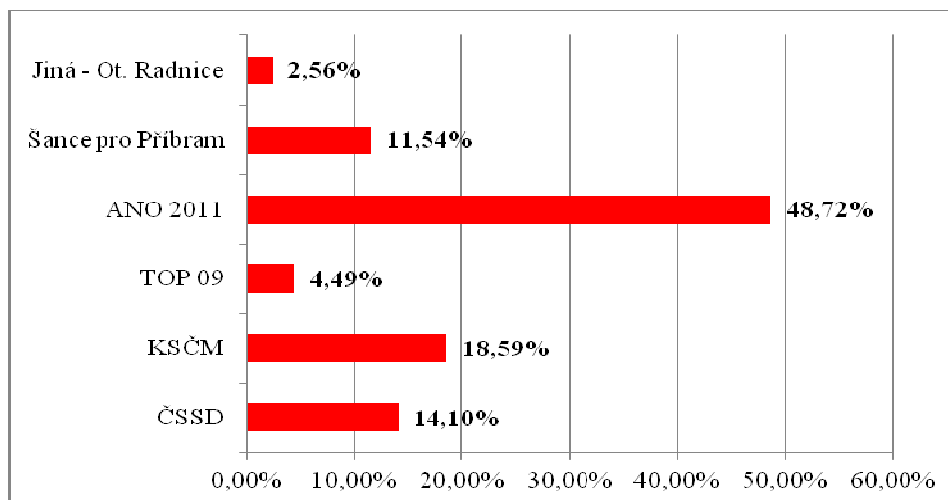
Otázky 9 – 12 byly zaměřeny na volební kampaň probíhající v roce 2014 ve městě Příbram, na kterou opět odpovídalo všech 172 respondentů. S volební kampaní ve městě se daný rok setklalo 90,69 % obyvatel. Pouhých 9,31 % jedinců žádnou volební kampaň nezaznamenalo. Lidem, co zaznamenali volební kampaň, byla položena další otázka ohledně nosičů kampaně. Nejvíce občané města Příbram zaznamenávají propagační letáky a billboardy. Dle procentuálního znázornění jednotlivých nosičů je zřetelné, že volební kampaně sílí. Nejmenší procentuální podíl se nachází u nosičů jako je rádio a tisk, jejichž postavení na komunální úrovni není natolik silný, jako tomu bývá u voleb na národní úrovni.

Následující dotaz směřoval ke kampani politické strany, jež dotazovaní zaznamenali v roce 2014. Předvolební kampaně politické strany pořádají pravidelně, proto je viditelnost stran poměrně stabilní. V roce 2014 zaznamenalo více než 48 % respondentů předvolební kampaň ANO 2011. Druhou zapamatovatelnou předvolební kampaň utvořila KSČM, na kterou si vzpomělo přes 18 % osob, o více než 4 % méně jedinců si vybavilo předvolební kampaň ČSSD. Zajímavé bylo, že nikdo z respondentů nezaznamenal předvolební kampaň KDÚ-ČSL A ODS, ačkoliv zaznamenali kampaň hnutí Otevřená radnice, jež není známým politickým subjektem. Graf. č. 9 znázorňuje

předvolební kampaně zaznamenané ve městě Příbram voliči. Je nutné poznamenat, že předvolební kampaň volič může zaznamenat bez ohledu na politické preference.

Graf č. 9: Zaznamenaní volební kampaň v roce 2014

Zdroj: Dotazníkové šetření

Otázka č. 12 („Ovlivnila Vás předvolební kampaň kandidátů vystupujících za politické strany či nezávislé kandidáty?“), se týkala pouze 156 respondentů, kteří se s kampaní ve městě Příbram v roce 2014 setkali. Z nichž, pokud sečtu procentuální výsledky spíše kladných odpovědí, 33,33 % respondentů se domnívá, že vliv kampaně může ovlivnit jejich politické rozhodování. Součet záporných odpovědí z hlediska ovlivnitelnosti jedinců kampaní uvedlo 61,54 % respondentů. Nerozhodnutých respondentů (5,13 %) zaznamenalo v otázce č. 12 odpověď nevím. Sociologové tvrdí, že vliv kampaně na jedince je větší, než připouští jedinec sám. Ohledně ostatních však vliv kampaně na změnu politického rozhodování připouští.¹⁴⁶

4.5.4 VÝSTUPY DLE EKONOMICKÉHO POSTAVENÍ – OKRUH 4

Analýzu volebních chování obyvatel města Příbram je možné podrobněji prozkoumat dle kategorie ekonomického postavení jedince, kdy dle jednotlivých kategorií jsou zhodnoceny výsledky a na závěr je použity komparativní metody, které určují

¹⁴⁶ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Volební kampaň a deklarovaná volební účast ve výzkumu veřejného mínění* [online], 2012 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a6895/f11/Volebni%20kampan%20a%20deklarovana%20volebni%20ucast.pdf>

uplatnitelnost či neuplatnitelnost teorie volebního chování příbramského elektorátu. Dle omezení rozsahu práce nelze podrobně rezbrat všechny ekonomické skupiny, proto byla vybraná skupina nezaměstnaných, jelikož v současné době vyvrací tezi, že nezaměstnaní lidé jsou nevzdělaní. Druhou zkoumanou skupinou se stali důchodci, jelikož prožili většinu svého života v jiném režimu, než je ten současný. Ostatní (podnikatelé a pracovníci v soukromé sféře) byli vybráni z důvodu obsazenosti politických stran komunálních voleb města Příbram, kdy zvítězily strany podporující právě podnikatele a pracující lid.

4.5.4.1 Nezaměstnaní

V dotazníkovém šetření bylo odhaleno, že 11,63 % respondentů je nezaměstnaných, zjištěný údaj téměř odpovídá celkové nezaměstnanosti ve městě Příbram, kde nezaměstnanost v roce 2014 dosahovala 11,7 %.¹⁴⁷ Z průzkumu bylo odhaleno, že nezaměstnanými jedinci jsou převážně muži (80 %). Jedna pětina nezaměstnaných se nachází ve věku 45 – 59 let, stejný podíl tvoří i skupina ve věku 30 – 44 let. Zbylé tři pětiny nezaměstnaných spadá do věkové hranice 18 – 29 let. Průzkum odhalil, že 40 % nezaměstnaných příbramských respondentů dosahuje základního vzdělání, z čehož jedna polovina z nich spadá do věkové kategorie 18 až 29 let a druhá polovina do věkové skupiny 30 – 44 let. Zbylých 60 % respondentů se rozdělilo stejným dílem do kategorie středoškolského vzdělání bez maturity, středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

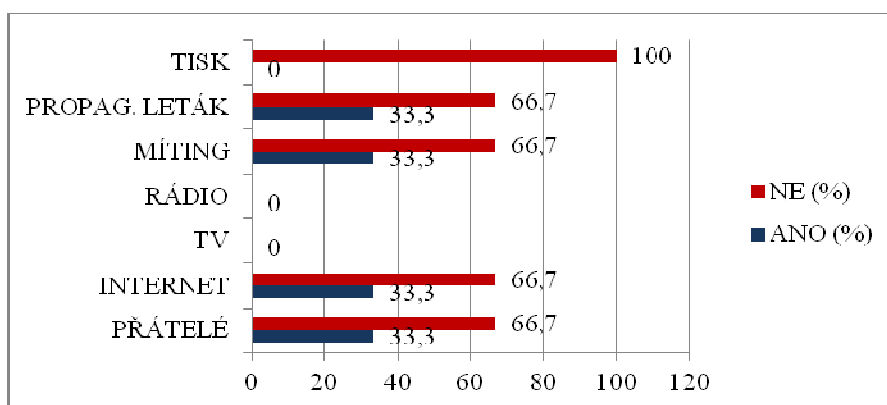
Detailnější výzkum prokázal, že 20 % vysokoškolsky vzdělaných jedinců tvoří pouze ženy ve věku 45 – 59 let, o kterých lze říci, že k volbám přistupují zodpovědně, jelikož se účastní voleb a dohledávají si informace o politických stranách a kandidátech. Respondenti bez zaměstnání hodnotí svou životní situaci podprůměrně, kdy jejich průměrný koeficient byl vypočítán na 3,6 bodů z maximálního počtu 10. Z průzkumu bylo prokázáno, že nezaměstnaní jedinci nejsou spokojeni s nynější politickou situací ve městě z 60 %, pouze 20 % respondentů je s politickou situací spokojených a zbylých 20 % neví. U otázky, zda se jedinci zúčastnili voleb, odpovědělo kladně 12 dotazovaných, zbylých 8 jedinců se voleb do zastupitelského sboru v roce 2014 nezúčastnilo. Průzkum odhalil,

---

¹⁴⁷ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS: *Příbram* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=539911#obyvatelstvo>>

že nejvíce nezaměstnaných respondentů volí způsobem výběru jedné kandidátní listiny (58,3%) nebo jedné kandidátní listiny a několika hlasů konkrétním kandidátům (41,7 %). Z celkového počtu 12 volících respondentů jich 33,33 % dává přednost výběru kandidátní listiny nezávislých kandidátů. Ostatní respondenti (66,66 %) volí konkrétní politickou stranu z řad hnutí ANO i z řad ČSSD. Důvodem volby hnutí ANO se stala touha po změně politického prostředí. U příznivců ČSSD se stala sympatie (titul, věk, vzdělání, pohlaví, apod) rozhodujícím faktorem. Otázka týkající se opět všech nezaměstnaných respondentů, a to 20 jedinců, zněla: „Vyhledáváte sám(a) informace o kandidátech kandidujících do zastupitelstva města Příbram a politických stranách?“ Kladnou odpověď ANO zaškrtnlo pouze 40 % nezaměstnaných, zbylých 60 % nepřistupuje iniciativně k hledání informací. Formy, dle kterých respondenti vyhledávají informace, znázorňuje Graf č. 10. Právě 40 % jedinců spadají do kategorie 18 – 29 let (muži) a 45 – 59 let (ženy), o kterých lze říci, že přistupují k volbám zodpovědně a ověřují zde předpoklad zájmu vzdělaného jedince o politiku. Ze všech 12 nezaměstnaných jedinců, kteří se zúčastnili voleb, uvedla jen polovina z nich, že se setkali s politickou propagací ve formě propagačních letáků, druhá polovina z nich ještě zaznamenala ve městě billboardy. Zmíněných 12 jedinců určilo, jaká politická strana uspořádala kampaň, která jim utkvěla v paměti. Mezi politické strany, které byly respondenty označeny, patří ČSSD, hnutí ANO 2011, KSČM. Na otázku, zda politická předvolební kampaň ovlivnila výběr voliče při konaných komunálních volbách, odpovědělo 40 % dotazovaných kladně a 60 % se přiklání ke stanovisku, že je předvolební kampaň nikterak neovlivňuje. Otázky vlivu předvolební kampaně spolu se sebehodnotící životní úrovní respondentů jsou založeny na subjektivním dojmu tázaného. Subjektivní pocit udává určitou hranici, jež je realitě vzdálená.

Graf č. 10: Formy, kde nezaměstnaní respondenti hledají informace o politickém dění

Zdroj: Dotazníkové šetření

4.5.4.2 Důchodci

On-line průzkumu se zúčastnilo 9,3 % důchodců, což je v přepočtu 16 osob, které je možné z hlediska pohlaví rozdělit na 81,25 % žen a 18,75 % mužů. Dle věkové struktury sem spadají dvě kategorie – věková skupina 45 let až 59 let, 60 a více let. Ekonomická skupina důchodců je zajímavá z hlediska rozdělitelnosti procentuálních výsledků u otázky č. 1 („Zda jste s nynější politickou situací spokojeni?“). Na zmíněnou otázku odpovědělo 50 % respondentů kladně a 50 % záporně. Taktéž charakteristika dané skupiny z hlediska vzdělání je dost nezajímavá, jelikož z celkového počtu důchodců připadá vždy 25 % respondentů do všech oddílů vzdělání kromě dosaženého základního stupně. Z výzkumu vyplynulo, že skupina dotazovaných důchodců přistupuje k volbám jako k občanské povinnosti, jelikož v průzkumu uvedli všichni jedinci, že se komunálních voleb města Příbram v roce 2014 zúčastnili. Skupina respondentů důchodců preferuje 75 % výběr jedné kandidátní listiny spolu s výberem kandidátní listiny spolu s několika hlasy konkrétním uchazečům. Ze šetření vzešlo, že 66,7 % z nich volí nezávislé kandidáty a pouze zbylé procento politickou stranu z řad KSČM a TOP 09. Zbylých 25 % důchodců si vybírá konkrétního kandidáta z různých kandidátních listin.

Nejčastějším důvodem volby kandidáta je sympatie, ztotožnění se s výrokem kandidáta, chtíč změny, volba nejmenšího zla – všechny zmíněné důvody byly zastoupeny po 25 %. Důchodoví respondenti v hojném zastoupení (75 %) samostatně vyhledávají informace nejčastěji prostřednictvím přátel, tisku, propagačních letáků, mítingů a internetu. Nejméně však pomocí televize a rádia.

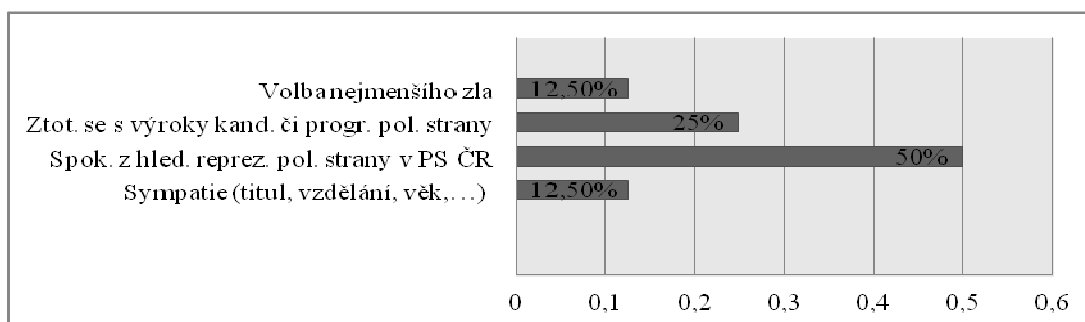
Opět 100 % shoda vznikla u otázky č. 9 („Setkala jste se s předvolební kampaní 2014 ve městě Příbram?“), kdy všichni dotazovaní odpověděli kladně – ANO. Nejčastější variantou předvolební kampaně se staly propagační letáky a mítingy, posléze rádio, diskuse na sociálních sítích, články na internetu, billboardy, články v tisku a rozhovory v televizi. Nejvíce respondentů z kategorie důchodců (50 %) si vzpomíná na předvolební kampaň pořádanou KSČM, zbylých 50 % si rovnoměrně podělila předvolební kampaň Šance pro Příbram a hnutí Otevřená radnice. Na otázku, zda jedinci byli ovlivněni předvolební kampaní, se 50 % domnívá, že spíše ne, jedna čtvrtina spíše ano a zbytek neví. Svou životní úroveň hodnotí skupina důchodců průměrným koeficientem 6, což znamená, že jejich úroveň žití je mírně nadprůměrná.

4.5.4.3 Soukromá sféra

Z celkových 172 respondentů je 32,56 % respondentů pracovníky v soukromé sféře, kteří jsou ze 78,57 % se současnou politickou situací v Příbrami nespokojeni. Zbylých 21,43 % je spokojeno. Zmíněná skupina nezahrnuje žádnou osobu starší 60 let a ani jedince s nejvyšším základním vzděláním. Polovina dotazovaných spadá do věkové kategorie 30 až 44 let, 42 % ostatních do věkové kategorie 18 – 29 let. Zhruba 57 % dotazovaných dostudovalo střední školu s maturitou a více než 14 % dosahuje vyššího odborného stupně vzdělání. Průzkum odhalil, že respondenti se účastnili voleb v roce 2014 ve městě pouze 57,15 %, ostatní se komunálních voleb nezúčastnili.

Nejméně využívaný způsob volby se stal pro danou skupinu výběr jedné kandidátní listiny, kterou preferuje pouze ¼ aktivního voličstva. Zbylých 75 % je rovnoměrně rozděleno mezi volbu konkrétních kandidátů z různých kandidátních listin a volbu jedné kandidátní listiny a několika hlasů konkrétním kandidátům. Z 62,5 % (20) respondentů volí 16 respondentů kandidátní listinu politické strany, zbylé 4 osoby preferují volbu kandidátů z kandidátní listiny nezávislých. Ti, kteří zaškrtnuli politickou stranu, nejčastěji dali svůj hlas politické straně ČSSD (50 %), KSČM (25 %) a Šance pro Příbram (25 %). Důvody volby dotazovaný pro výběr kandidátů politických stran jsou znázorněny v Grafu č. 11, kde nejsou zobrazeny možnosti typu - „chci změnu“ či „doporučení od přátel“, jelikož dané možnosti nebyly skupinou soukromé sféry vybírány.

Graf č. 11: Důvody výběru kandidáta repondentů ze soukromé sféry

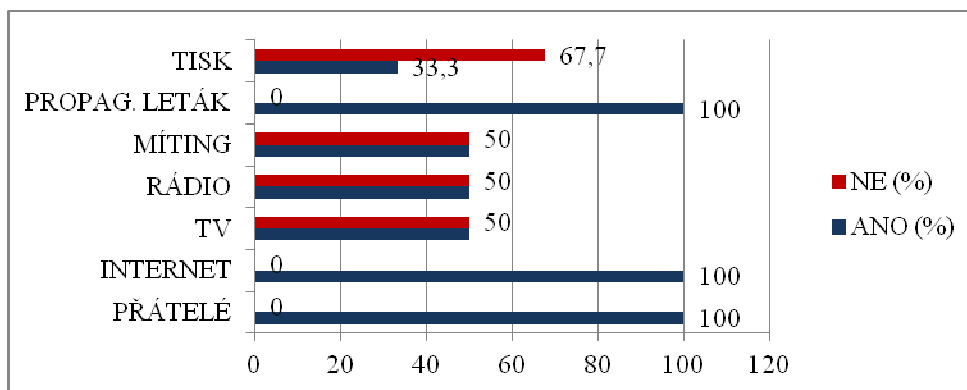

Zdroj: Dotazníkové šetření

Otázka č. 7, která se zabývá zájmem respondenta o politické dění, odhalila, že 64,3 % ze všech dotazovaných kategorie soukromé sféry se zajímá o politické dění. Nejvíce využívají nosičů jako přátelé, internet a propagační leták. Nejméně využívají

tiskoviny k dohledávání si informací o politickém dění, kandidátovi či politické straně, sružení či hnutí. Jednotlivé nosiče a zájem respondentů znázorňuje Graf č. 12.

Graf č 12: Formy, kde respondenti ze soukromé sféry hledají informace o politickém dění

Zdroj. Dotazníkové šetření

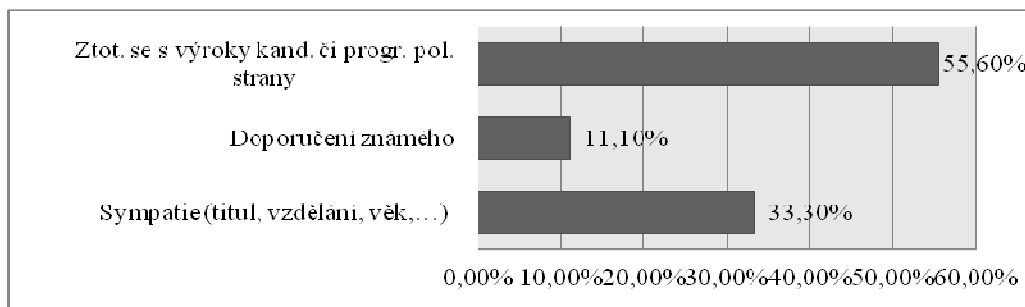
Otázky 9 – 12 jsou strukturovány k získání přehledu o voliče o kampani ve městě v roce 2014 a jejího vlivu na něj. Otázka číslo 9, umožnila odpovídat všem 56 respondentům ze soukromé sféry, kdy všichni zaznamenali nějakou podobu předvolební kampaně. Nejvíce respondentů zaznamenalo propagační letáky a billboardy, jež jsou obecně známými dominantními nosiči kampaně. Jiné nosiče, kterých si respondenti všimli, byly v podobě článků na internetu, v novinách i formě diskusí. Všechny 56 respondentů zaznamenalo kampaň politické strany, kdy si nejvíce jedinců (42,9 %) vzpomnělo na kampaň hnutí ANO. O necelou jednu čtvrtinu méně dotazovaných zaznamenalo politickou kampaň ČSSD. Také kampaň KSČM i Šance pro Příbram byla označena 14,3 % respondenty. Zbýlých 7,1 % uvedlo, že si pamatují na kampaň TOP 09 z roku 2014. Otázka č. 12 („Ovlivnila Vás předvolební kampaň kandidátů vystupujících za politické strany či nezávislé kandidáty?“), poukázala na to, že 64,3 % jedinců pracujících v soukromé sféře připouští vliv kampaně na politické rozhodování. Ostatní vliv kampaně popírají. Koeficient průměrné životní úrovně je stejně vysoký jako u celkového průzkumu, tedy 6,1 bodů, což znamená mírně nadprůměrná úroveň žití.

4.5.4.4 Podnikatelé

Podnikatelé byli zastoupeni 36 jedinci, což tvoří 20,93 % všech respondentů. Z hlediska pohlaví, lze říci, že podnikatele tvoří převážně muži (66,67 %), alespoň podle výsledků ze šetření. I v této kategorii se nenachází žádný jedinec mající nejvyšší dosažené základní vzdělání. Přibližně 44 % jedinců dosahují středoškolského vzdělání s maturitou a dalších 44 % jedinců dosahuje i vyššího vzdělání. Z průzkumu také vyplynulo, že podnikateli jsou lidé pohybující se nejčastěji ve věku 45 – 59 let a 30 – 44 let, kterých je 66,6 %. Jejich spokojenost se současnou politickou situací v Příbrami je nejvyšší ze všech detailněji hodnocených skupin, a to 77,7 %.

Volební participace podnikatelů v roce 2014 byla taktéž vysoká, dosahovala 100 %. Respondenti nejčastěji volí způsobem výběru jedné kandidátní listiny, danou možnost výběru praktikuje 20 z nich. Pouze 11,1 % tázaných vybírá jednu kandidátní listinu s několika hlasy konkrétním kandidátům. Ostatní podnikatelské subjekty volí způsobem konkrétního kandidáta z různých kandidátních listin. Podnikatelé nevybírají kandidátnílistiny nezávislých, pouze politické strany ODS (42,9 %), hnutí ANO (28,6 %), TOP 09 (14,3 %) a dokonce 14,3 % zvolilo ČSSD.

Graf č. 13: Důvody výběru kandidáta podnikatelkých repondentů

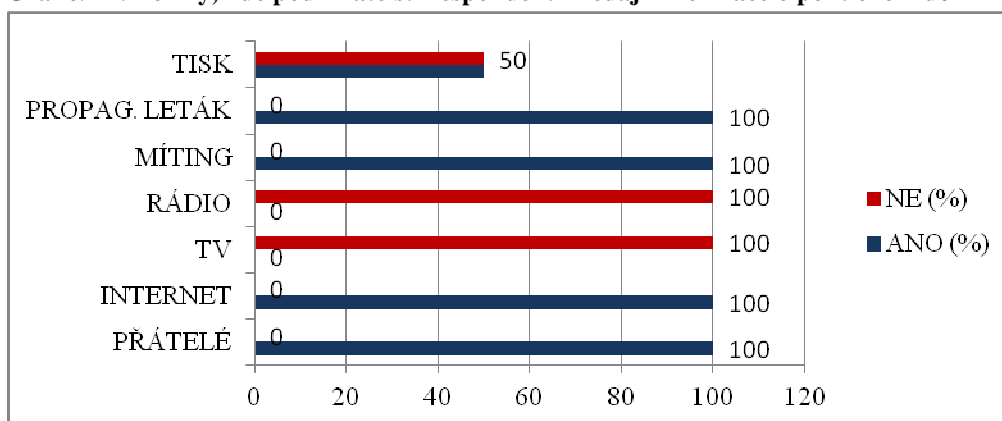

Zdroj: Dotazníkové šetření

Otázka č. 6 („Z jakého důvodu volíte člena vystupujícího za politickou stranu či nezávislého kandidáta do zastupitelského sboru města Příbram?“) znázorňuje Graf č. 13, ve kterém není zaznamenána možná odpověď „spokojenosti z hlediska reprezentativnosti politické strany v Poslanecké sněmovně ČR, chci změnu“ a „volím nejmenší zlo“, jelikož pro dané možnosti žádný podnikatel nehlasoval. Oproti účasti voleb jsou podnikatelští respondenti méně iniciativní při hledání informací o politickém dění. Nové poznatky

vyhledává pouze 55,6 % z nich. Pomocí jaké formy schánějí informace, je viditelné v Grafu č. 14. Podnikatelé v šetření uvedli, že se 88,9 % z nich setkalo s předvolební kampaní ve městě Příbram. Nejčastější podoba předvolební kampaně byla vnímána pomocí billboardů a propagačních letáků. Další kampaň byla zaznamenána v podobě mítingu a diskusi na sociální síti, v článkách na internetu a články v tisku. Rozhovor v televizi nezaznamenal nikdo z respondentů. Dotazovaní uvádějí, že předvolební kampaň ve městě připravilo hnutí ANO, které si vybavilo 88,9 % z nich. Pouze 11,1 % podnikatelů uvedlo politickou kampaň TOP 09. Vliv kampaně na politické rozhodnutí připouští necelých 33,3 % dotazovaných osob, avšak 55,5 % respondentů vliv kampaně na politické rozhodování odmítá. Životní úroveň z dotazníkového šetření vyšla u dané skupiny nejvyšší ze všech, kdy průměrná hodnota byla určena 7,1 body, což je nadprůměrný výsledek.

Graf č. 14: Formy, kde podnikatelští respondenti hledají informace o politickém dění

Zdroj: Dotazníkové šetření

Podrobné bádání dotazníkového šetření odkrylo, že 33,3 % žen dosahují vysokoškolského studia a většina z nich spadá do věkové kategorie 45 – 59 let. Ženy nejvíce v komunálních volbách 2014 volily ODS a TOP 09. Z hlediska předvolební kampaně si zapamatovaly všechny kampaň hnutí ANO 2011. Ohledně vlivu kampaně na změnu politického rozhodnutí se většina žen přiklonila k odpovědi rozhodně ne.

4.5.5 VÝSLEDKY A DISKUSE

Případová studie města Příbram si kladla za cíl objasnit otázku, zda lze aplikovat faktory teorie volebního chování na zjištěné výsledky z dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno na komunální politický prostor jako geografického vymezení pro získávání

cenných údajů. V následujícím textu jsou obsaženy informace o využitelnosti faktorů či modelů volebního chování u konkrétních skupin společnosti. Podle zjištěných informací z dotazníkového šetření je možné zodpovědět na výše uvedenou otázku. Odpověď na kladenou otázku tedy zní, že modely či faktory teorie volebního chování na zjištěné výsledky z dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno na komunální politický prostor lze aplikovat. Dané tvrzení je podloženo argumenty nacházející se v následujících podkapitolách.

4.5.5.1 Nezaměstnaní

Z dotazníkového šetření je znatelné, že nezaměstnanými jedinci nejsou pouze jedinci s nízkým vzděláním, ale v současné době i vysokoškolsky vzdělaní lidé. Tedy předpoklad, že vzdělaný člověk dosahuje vyššího sociálního a ekonomického statutu dle kapitoli 3.5.6 v tomto případě neplatí. Avšak z kapitoli 3.5.6 se osvědčilo i pravidlo, že čím více vzdělaný jedinec, tím si sám vyhledává informace o politickém dění a racionálně přemýšlí, co je pro něho nejlepší.

Dále se ověřilo přesvědčení, že nezaměstnaní jedinci ačkoliv jsou se svou politickou situací nespokojeni, se nikterak v hojném počtu neúčastní voleb. Ověřila se teorie, že čím nižší socioekonomický statut, tím vyšší neúčast a nespokojenost s volbami. Skupina nezaměstnaných bude nespokojena v každém volebním období, jelikož vždy se najdou jedinci, kteří by se bez vlastního přičinění chtěli dostat do jiné ekonomické vrstvy, proto je zřejmé že nadále budou volat po nutné politické změně.

4.5.5.2 Důchodci

Skupina důchodců je obdivuhodná z hlediska politické participace a vnímání možnosti volit spíše jako občanskou povinnost. Pokud budeme porovnávat socioekonomické faktory dané skupiny, lze potvrdit předpoklady, že volební účast je vyšší u jedinců dosahující vyšší životní úrovně. Jednotlivé aktivity jsou vyhodnocovány pomocí nákladů a výnosů, což pro danou skupinu znamená, že disponují určitým množstvím zdrojů – v daném případě čas, schopnosti.

Zhruba $\frac{3}{4}$ respondentů se zajímají z vlastní iniciativy o politické dění, což potvrzuje opět předpoklad zájmu o politiku z důvodu vysoké vzdělanosti. Pouze jedna

čtvrtina dotazovaných se ztotožňuje s programem politické strany, tedy model racionální volby. Lze potvrdit i předpoklad, že jedinci dosahující vysokého věku se z hlediska účasti voleb participují.

4.5.5.3 Pracovníci v soukromé sféře

Zajímavostí je, že převážně většina voličů ČSSD je s nynější situací ve městě nespokojena. Další zajímavý aspekt je, že se respondenti shodli na důvodu proč volit právě danou politickou stranu, a to, že jsou spokojeni s reprezentativností strany v Poslanecké sněmovně České republiky, což lze potvrdit z hlediska mediálních kauz jiných politických stran, které odradily voliče od dané politické strany natolik, že ji v hojném počtu nevolí. U skupiny pracujících v soukromé sféře je zaznamenána vyšší nespokojenost se současnou politickou situací ve městě Příbram. Z hlediska volitelnosti stran ve městě Příbram bylo možné předpokládat, že tito respondenti budou sympatizovat se stranou ČSSD. Z průzkumu bylo prokázáno, že příznivci ČSSD nevolí z důvodu ztotožnění se s programem, ale spíše z hlediska reprezentativnosti strany v současné i historické době. Lze tedy hovořit, že jedinci si vytváří pevný vztah ke zmíněné politické straně, čímž je možné hovořit až o sociologickém modelu či modelu stranické identifikace, kde vznikají pevné vazby mezi stranou a voličem.

Pokud jde o socioekonomické faktory mající vliv na teorii volebního chování, nelze potvrdit předpoklad čím vyšší věk, tím vyšší účast, jelikož účast voleb sice nebyla ze všech skupin nejvyšší, ale výsledek byl nadprůměrný. Dále lze potvrdit předpoklady, že volební účast je vyšší u jedinců dosahující vyšší životní úrovně. Jednotlivé aktivity jsou vyhodnocovány pomocí nákladů a výnosů, což pro danou skupinu znamená, že disponují určitým množstvím zdrojů – v daném případě čas, schopnosti. Z hlediska využívání moderních technologií, jež ovlivňují v současné době také teorii volebního chování, patří daná skupina mezi nejlepší z hlediska využitelnosti technologie k zjišťování informací o politickém dění. Dané stanovisko lze podložit výsledky z Grafu č. 12.

4.5.5.4 Podnikatelé

Podnikatelská skupina je zajímavá tím, že jejich způsob výběru z kandidátní listiny, směřuje vždy na politickou stranu upřednostňující právě podnikatele či osoby samostatně

výdělečně činné. Druhým poznatkem je zjištění důvodů výběru kandidáta, kdy se nejčastější odpovědí stalo ztotožnění se s výroky kandidáta či programem politické strany, čímž platí, že podnikatelé nejsou stálými voliči konkrétní politické strany, ale jejich výběr závisí na aktuální nabídce strany.

Dle zjištěných poznatků, jednají podnikatelé Příbrami podle racionální volby, což je jeden ze tří modelů volebního chování. Z hlediska socioekonomických faktorů, které také ovlivňují teorii volebního chování, se zde ukázal vysoký stupeň vzdělání, kterým většina podnikatelů disponuje. Taktéž lze potvrdit předpoklad vyšší věkové kategorie, která má také vliv na účast ve volbách. Vlastní zájem o politické dění je v této skupině nadprůměrný. Z hlediska využívání moderních technologií k zjišťování potřebných informací o politickém dění, patří skupina podnikatelů spolu s pracovníky v soukromé sféře mezi moderní populaci.

4.5.5.5 Shrnutí případové studie

Obec Příbram se nachází v jihozápadní části Středočeského kraje, kde žije necelých 35 000 obyvatel. Obec Příbram je jedním z osmi měst mající statut města v daném okrese. Z hlediska socio-demografického vývoje města Příbram se obec nikterak neodlišuje od ostatních měst. Z obecného hlediska počet osob ve městě klesá, převažuje počet žen nad muži, index stárnutí populace se navyšuje a natalita se snižuje. Avšak zajímavosti se v jednotlivých podoblastech sociodemografického členění obce nacházejí. V roce 1993 žilo v Příbrami 36 995 osob, o dvacet let později je počet nižší o 3 545 osob. Průměrně to znamená, že se počet každý měsíc od roku 1993 snižoval o 15 osob za měsíc. Nejvýznamější diferenciál vznikl u věkové skupiny 0- 14 let, kdy v roce 1993 žilo ve městě 7 517 dětí a v roce 2013 jich bylo jen 4 673. Což znamená, že počet dětí ubýval o 19 jedinců za měsíc. Opačnou věkovou skupinou se stal věk 65 a více, kdy právě naopak v roce 1993 počet těchto osob činil 3 528 a o 20 let později se navýšil na 5 959. S danými počty souvisí i index stárnutí populace, který se navýšil od roku 1993, kdy výsledná hodnota činila 49,3, téměř trojnásobně. S nárůstem daného indexu vzrostl i průměrný věk obyvatelstva, který byl v roce 2013 udán věkem 42,5 let/příbramský obyvatel. Počet dětí ve městě se stále snižuje a výpočet přirozeného přírůstku obyvatelstva dosahuje záporné hodnoty (-8). Z genderového pohledu na příbramské obyvatelstvo je zajímavý věk od 0 – 64 let, kdy je počet žen i mužů téměř v rovnováze, dokonce ve věku od 0 – 14 let

převyšuje počet chlapců. Z pohledu nezaměstnanosti ve městě, je procentuální míra nezaměstnanosti v roce 2014 evidována 11,36 %, kdy je město Příbram řazeno z hlediska NUTS 3 mezi města s nejhorsími výsledky.

Od roku 2003, kdy došlo k reformě veřejné správy, patří město Příbram do obce s rozšířenou působností a je jedním z pěti správních obvodů s pověřeným obecním úřadem nalézající se v okrese Příbram. Voliči ve městě Příbram a v České republice upřednostňují volby do Poslanecké sněmovny České republiky. Taktéž výsledky komunálních voleb svědčí o tom, že občané udávají zastupitelským volbám vyšší význam, než je tomu u voleb do Senátu České republiky a voleb do Evropského parlamentu.

Účast při volbách do Poslanecké sněmovny České republiky lze od roku 1996 – 2013 klasifikovat jako nadprůměrnou, vzhledem k dosaženým procentuálním hodnotám, které se průměrně vyšplhaly na hodnotu 64,745 %. Dokonce komparací jednotlivých výsledků ve městě Příbram bylo při volbách do Poslanecké sněmovny dosaženo téměř totožných výsledků, kdy nejvyšší diference mezi nimi činila 3 %, a to v roce 1996. Nejnižších procentuálních výsledků bylo dosaženo v roce 2002 i v roce 2013, kde účast při volbách do Poslanecké sněmovny České republiky nedosahovala ani 60 %. V roce 2013 je možné nižší výsledky účasti voleb vysvětlit předčasnými volbami, které se konaly po pádu Nečasovy vlády. Vždy když se v politickém prostředí vyskytne nějaký problém, který je médií rozšířen i zveličován, bývá časté, že voliči nabývají dojmu, že je zcela zbytečné znovu se účastnit voleb do Poslanecké sněmovny, když se politici nedokáží mezi sebou sami dohodnout. Právě tím, že média informují veřejnost o politických skandálech, vytvářejí v českých obyvatelích negativní emoce a dojmy, které se projevují ve snižování se procentuální účasti při dalších volbách. V oblasti komunálních voleb z hlediska angažovanosti příbramského obyvatelstva lze podle autora pana Balíka považovat za průměrnou, jelikož dosahuje hranice 36-42 %. Komunální volby se ve městě Příbram (od začátku demokratického režimu České republiky) konaly již od roku 1994 – 2014 a průměrná voličská angažovanost dosáhla hodnoty 43,367 %, což je hodnota dle pana Balíka dokonce mírně nadprůměrná.

V procentuálních výsledcích města Příbram se výsledky nepřehouply nad hranici 50 %, pouze v roce 1994 se účast obyvatel v komunálních volbách vyšplhala téměř na 60 %, což bylo pochopitelné z důvodu prvních komunálních voleb konaných po rozpadu České a Slovenské Federativní republiky. V daném období byli voliči motivováni k účasti, měli právo svobodného, tajného, všeobecného výběru z mnoha

kandidátů na kandidátních listinách politických stran či z řad nezávislých kandidátů. Srovnáním volených volebních stran od roku 1996 – 2013 vyšlo najevo, že nenastal ani výrazný rozdíl volených stran do Poslanecké sněmovny příbramským obyvatelstvem a celorepublikovými volenými stranami. Shodu lze spatřit i v pořadí volených stran, jež se konkrétně týká volebního období od roku 1998 až po rok 2006, jelikož pro celorepublikové výsledky platí obsazenost nejvíce volených stran v pořadí: 1. ODS, 2. ČSSD, 3. KSČM a pro město Příbram platí umístění 1. ČSSD, 2. ODS, 3. KSČM. Pro Příbram je typické, že nejvíce obyvatelstva volí právě politickou stranu ČSSD. Vyjimku výsledků Poslaneckých voleb tvořilo volební období 2006-2010, kdy byla nejvíce volena příbramským obyvatelstvem strana ODS, čímž nastala úplná shoda mezi třemi nejvíce volenými stranami ve výsledcích s celorepublikovými výsledky. Což znamená, že lidé museli být se svojí volbou a reprezentativností strany plně spokojeni od roku 1994 – 2006, jelikož se na třech příčkách vždy umístily strany ČSSD, ODS, KSČM. Obměny známých politických stran na prvních třech příčkách zapříčinila strana TOP 09 (rok 2010 – 3. místo) a hnutí ANO (rok 2013 – 2. místo). Hnutí ANO 2011, vystřadilo v roce 2013 z druhé pozice politickou stranu ODS, pravděpodobně vystřadění ODS způsobil mediální rozruch, který veřejnost znepokojil natolik, že svůj hlas dali představě o naději na lepší budoucnost.

Oproti oblíbenosti politických stran u voleb do Poslanecké sněmovny příbramským obyvatelstvem, preferují příbramáci nejvíce v komunálních volbách stoupence strany ODS. Až od roku 2010 se na první pozici objevuje strana ČSSD, která zvítězila téměř o 20 % převahou hlasů proti ODS. První dvě volební období komunálních voleb vyhrávali představitelé politických stran – ODS, KSČM, KDÚ-ČSL. Právě z řad KDÚ-ČSL byl jako jediný v obci Příbram volen starosta po dobu dvou volebních období. Od roku 2002 – 2010 první tři pozice nejoblíbenějších stran obsadila strana – ODS, ČSSD, KSČM. Zajímavostí však zůstane strana KSČM, která se vyskytuje od roku 1994-2010 vždy mezi nejoblíbenějšími stranami, což je velice překvapivé z hlediska názorovosti českých obyvatel na období socialistické a komunistické. Rok 1994 musel patřit mezi nejprekvapivější moment výsledků komunálních voleb hlavně pro odpůrce komunistického režimu, kdy politická strana KSČM obdržela 12,15 % hlasů a získala druhé pořadí ve volbách. Jednalo se přece o první svobodné komunální volby v rámci České republiky, kdy se předpokládalo, že vysoký počet hlasů získají právě kandidáti z nových politických stran či samotné politické strany, když před pádem komunistického režimu bylo tolik

odpůrců. Poslední volební období u komunálních voleb se konalo v roce 2014, kdy zveřejněné výsledky poukázaly na nutnost změny, nespokojenost příbramských občanů. Na prvních dvou příčkách se umístily nové politické strany pro Příbram – hnutí ANO 2011, TOP 09.

V roce 2014 se při komunálních volbách umístili na druhém i třetím místě představitelé stran TOP 09 a hnutí ANO 2011. Právě ony zmíněné strany či hnutí, byly voleny hlavně proto, že došlo k ekonomické krizi, došlo k mediálním kauzám vedené proti ODS. A jelikož je příbramské obyvatelstvo tvořeno 18 000 jedinci zastávající podnikatelskou či živnostenskou činnost, odevzdala daná část obyvatelstva svůj hlas tam, kde se jim dostane podpory jejich ekonomické třídy. v příčině ekonomické krize, ale také mediální kauzy vedené proti ODS, jež spoustu voličů přimělo změnit svůj názor na jednotlivé politické strany, a jelikož obyvatelé města Příbram byli vždy příznivci podporování podnikatelských subjektů, stalo se hnutí ANO 2011 a TOP 09 nejvhodnějším racionálním řešením.

Prostřednictvím výzkumné metody bylo vyvádáno volební chování a faktory, které občany Příbrami ovlivňují. Dotazníkové šetření bylo zahrnuto do čtyř okruhů, jež specifikuje určité oblasti dotazníkového šetření - sociodemografická část, volební chování respondenta, volební kampaň její vliv, ekonomické postavení respondenta ovlivňující jeho volební chování. Ve městě Příbram se komunálních voleb v roce 2014 zúčastnilo 14 872 voličů, Dotazníku se zúčastnilo pouze 172 osob. První okruh, tedy sociodemografické hledisko, dotazníkového šetření bylo zaměřeno na jednotlivé počty respondentů dle pohlaví, věku, vzdělání a ekonomickým postavením ve společnosti i sebehodnocení své životní úrovně.

Sociodemografické vyhodnocení dotazníkového šetření odhalilo, že dotazníkového šetření se zúčastnilo více mužské populace, a to 53,3 %. Nejvíce respondentů se zařadilo do věkové kategorie 18 – 29 let (39,43 %), naopak nejméně jich bylo zařazeno ve věku 60 let a výše (9,54 %). Ze šetření vyplynulo, že vysokoškolsky vzdělanějšími jsou ženy respondentky, kdy procentuální rozdíl v daném stupni vzdělání mezi pohlavím dosáhl necelých 14%. Avšak z pohledu absolventů vyšší odborné školy jsou ženy respondentky vzdělané méně (2,33 %), než je tomu u mužské populace (6,97 %). Mužské pohlaví dosahuje dle šetření vyšších procentuálních hodnot u středoškolského studia ukončené maturitní závěrečnou zkouškou, kdy rozdíl mezi muži a ženami činí přibližně 14 %, u středosškolského vzdělání bez maturity je to rozdíl 2,32 %. Dále bylo odhaleno,

že z respondentů dosahuje základního vzdělání jen mužská populace, a to v hodnotě 4,7 %. Z hlediska ekonomického postavení na trhu uvedli respondenti, že 56 (31,6 %) z nich se nachází v soukromé sféře, 36 dotazovaných podniká (20,9 %), 24 jedinců (14 %) pracuje ve státní sféře, po 20 respondentech (11,6 %) studují či jsou nezaměstnanými a 16 dotazovaných (9,3 %) spadá do kategorie důchodců. Sebehodnocení své životní úrovně bylo vyhodnoceno koeficientem 6,1, což je hodnota nadprůměrnějšího charakteru, která svědčí o tom, že si lidé v Příbrami žijí spokojený život.

V kategorii zaměřenou na volební chování dotazovaných formou dotazníkového šetření, byla vyhodnocena spokojenost voličů s danou politickou situací ve městě Příbram. Výsledky dosahovaly téměř rovnocenného počtu respondentů. Oblast nespokojenosti svědčí o neúčasti voličů v příštím volebním období. Z respondentů se v roce 2014 účastnilo 76,74 % komunálních voleb ve městě, což je výsledek přibližně o 20 % vyšší, než byla celková účast příbramských obyvatel v daných volbách stejného roku. Lze spíše hovořit o deklarované volební účasti, jelikož je účast voličů nadhodnocena. Z průzkumu bylo zjištěno, že 48,26 % (64) jedinců upřednostňují jednu kandidátní listinu, jednu kandidátní listinu s několika hlasy konkrétním lidem uplatňují 27,33 % (36) respondentů a zbylí respondenti si vybírají konkrétního jediného kandidáta. Z celkového počtu 100 voličů, jež volí na základě jedné kandidátní listiny či jedné kandidátní listiny a několika lidí konkrétním lidem, z nich volí 53,28 % konkrétní politickou stranu, ostatní volí nezávislé kandidáty. Respondenti nejčastěji volili v roce 2014 v komunálních volbách představitele politických stran, hnutí či sdružení z řad ANO 2011 (33,3%), ČSSD (23,8 %) a KSČM (14,28 %). Respondenti, kteří se účastnili komunálních voleb v roce 2014, uvedli, že pro jejich výběr politické strany či kandidáta je nejdůležitější ztotožnění se s politickým programem (40,6 %), poté sympatie jako titul, věk, vzdělání, pohlaví (21,9 %), volba podle reprezentativnosti politické strany v Poslanecké sněmovně České republiky je důležitá pro 15,6 % respondentů a 12,5 % voličů chce změnu. Ze šetření vzešlo, že respondenti nejvíce čerpají informace o politických stranách či kandidátech z internetu, od přátel i propagačních letáků. Nejméně z televize, rádia.

Třetí okruh dotazníkového šetření byl zaměřen na volební kampaň a jejího vlivu na respondenty. V roce 2014 proběhla ve městě Příbram předvolební kampaň, se kterou se setkala 90,7 % dotazovaných, kteří ve městě nejčastěji zahlédli politické billboardy a propagační letáky. Celkem všichni respondenti zaznamenali nějakou tu volební kampaň, což značí, že předvolební kampaně mají značný význam. Nejnižší procentuální podíl

předvolební kampaně v roce 2014 ve městě Příbram představují nosiče jako televize, rádio i tisk, jejichž význam roste hlavně na národní úrovni. Nejvíce respondentů (48 %) zaznamenalo předvolební kampaň hnutí ANO 2011, 18 % dotazovaných si vzpomělo na předvolební kampaň KSČM a o více než 4 % méně si vzpoměli dotazovaní na kampaň ČSSD. Z výsledků zaznamenaných kampaní je zřejmé, že z hlediska nejčastějšího volebního vlivu využívají politické strany propagační letáky, internet. Podle procentuálních výsledků u volených politických stran či jejich kandidátů, je zřejmé, že vliv kampaně ve městě Příbram má smysl a lidé se jí nechají ovlivnit. Mnozí sociologové tvrdí, že vliv na jedince, je mnohdy větší a silnější, než si myslí on sám. Jedinec si vliv na sebe samu nepřipustí, ale u druhých vliv kampaně na změnu politického rozhodování akceptuje. Dle vlastního dojmu vlivu kampaně hodnotili respondenti vliv kampaně na ně samotné. Z čehož z celkového počtu 90,7 % dotazovaných přiznala jen jedna třetina vliv předvolební kampaň, avšak dvě třetiny respondentů daný vliv kampaně popírá. V běžném životě lidé popírají vše, co může na ně samotné mít vliv, avšak možnost ovlivnění druhých akceptují.

Z pohledu ekonomického postavení respondenta bylo na základě dotazníkového šetření zjištěno i uplatnitelnost či neuplatnitelnost socioekonomických faktorů mající vliv na volební chování jedince. Případová studie města Příbram si kladla za cíl objasnit otázku, zda lze aplikovat faktory teorie volebního chování na zjištěné výsledky z dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno na komunální politický prostor jako geografického vymezení pro získávání cenných údajů. Podle zjištěných informací z dotazníkového šetření je možné zodpovědět na výše uvedenou otázku. Odpověď na kladenou otázku tedy zní, že modely či faktory teorie volebního chování na zjištěné výsledky z dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno na komunální politický prostor lze aplikovat. K daným výsledkům byly využity jen některé skupiny, u nichž se předpokládalo, že dle jejich ekonomického postavení, budou mít na zkoumané záležitosti odlišný postoj. První skupina jsou nevzdělaní, jelikož v současné době vyvracejí tezi, že nezaměstnaní lidé jsou i nekvalifikovaní, nevzdělaní. Druhou skupinou jsou důchodci, lidé, jež dosahují vysokého věku, a kteří prožili většinu života v jiném politickém režimu, než je současná demokracie. Kategorie soukromé a podnikatelské sféry byly vybrány z důvodu obsazenosti politických stran komunálních voleb ve městě, jelikož jedinci z daných tříd spadají do pracujícího lidu.

Procentuální výsledky u nezaměstnané skupiny respondentů téměř souhlasí s procentuálními výsledky celkově nezaměstnaných ve městě v roce 2014, a to procentuálním výsledkem šetření 11,6 %. Nejvíce nezaměstnaných je mužů (téměř 80 %). Ze šetření vyplynulo, že nezaměstnanými jedinci nejsou pouze jedinci s nízkým vzděláním, ale v současné době i vysokoškoláci. Celkem 40 % respondentů spadá do skupiny nezaměstnaných s dosaženým středoškolským i vysokoškolským vzděláním. Tedy předpoklad, že vzdělaný člověk dosahuje vyššího sociálního a ekonomického statutu v tomto případě neplatí. Vzhledem k celkové nezaměstnanosti ve městě i celkovému procentuálnímu výsledku nezaměstnaných respondentů, je pochopitelné že koeficient životní úrovně, založený na subjektivním dojmu, bude nízký – v šetření dosáhl jen 3,6 z možných 10 bodů. Dokonce 60 % respondentů dané skupiny uvedlo, že nesouhlasí s danou politickou situací. Překvapujícím zjištěním byla účast u komunálních voleb, kdy 12 dotazovaných z celkového počtu 20, uvedlo, že se voleb účastnili. Zmíněných 12 jedinců volí výběrem jedné kandidátní listiny (33,3 %) nebo jedné kandidátní listině a hlasům konkrétním osobám (66,7 %).

V komunálních volbách města Příbram vybírali z řad hnutí ANO 2011 a ČSSD. Hlavním důvodem volby u příznivců hnutí ANO 2011 byla vidina nutnosti změny, u ČSSD se stala rozhodujícím faktorem sympatie. Skupina nezaměstnaných, ačkoliv se účastní voleb, neshledává za důležité dohledávání si informací o kandidátech či politických stranách. Pouze 40 % z nich samo hledá informace, potřebné k vytvoření si vlastního názoru na daný subjekt. Je to zřejmě tím, že právě 40 %, kteří se zajímají o politické dění, tvoří lidé vyššího stupně vzdělání. V těchto 40 % se vyskytují hlavně věkové skupiny 18 – 29 let (jen muži) a 45 – 49 let (jen ženy), kteří mají zodpovědný přístup k politickému dění.

U kampaně byly výsledky shodné s porovnáním s výsledky obecnými aplikovanými na respondentech bez ekonomického členění, jen u otázky vlivu kampaně byla přiznána vyšší procentuální míra respondentů, tedy 40 %, jež se nechá kampaní ovlivnit. Nezaměstnaní ukázali, že v rámci své skupiny se ze 40 % zajímají o politické dění a schánějí si sami informace, což znamená, že daná skupina z hlediska 40 % racionálně přemýšlí, co je pro něho nejlepší. V rámci účasti voleb je zde pouze 40 % jedinců, jež se účastní voleb, ale v porovnání s výsledky obecnými, je dané procento o více než 30 % nižší, proto lze aplikovat přesvědčení, že nezaměstnaní jedinci ačkoliv jsou se svou politickou situací nespokojeni, se nikterak v hojném počtu neúčastní voleb. Ověřila

se teorie, že čím nižší socioekonomický statut, tím vyšší neúčast a nespokojenost s volbami.

Podkategorie důchodci je jedinou skupinou, jež lépe zhodnotí životní situaci právě proto, že během svého života prožila dva odlišné politické režimy. Dotazníkového šetření se v dané skupině účastnilo více žen, je to pochopitelné vzhledem k celkovému sociodemografickému členění města Příbram. Zajímavost v dané kategorii vznikla v rámci spokojenosti, kdy spokojených respondentů v dané skupiny je stejně jako nespokojených respondentů stejné skupiny. Z výzkumu vyplynulo, že jedinci ze šetření přistupují jako jediní k volbám jako k občanské povinnosti, účast je zde 100 %, voliči preferují ze 75 % možnost volby pouze jednou kandidátní listinou, kdy 66,7 % z nich nezávislé kandidáty, zbylí respondenti volili v roce 2014 kandidáty či stranu KSČM. Zbylých 25 % voličů vybírá konkrétního kandidáta z různých kandidátních listin. U dané skupiny nelze říci, co je pro jejich výběr nejdůležitějším prvkem při výběru kandidáta či strany, jelikož všechny odpovědi byly hodnoceny 25 %. Daná skupina je význačná z hlediska hledání informací z vlastní iniciativy, 75 % respondentů dané skupiny se aktivně zapojuje do hledání prostřednictvím přátel, tisku, propagačních letáků. Všichni respondenti dané skupiny se setkali s propagační kampaní ve městě. Polovina respondentů si v šetření vzpoměla na kampaň KSČM. Koeficient životní úrovně hodnotí číslicí 6, což je mírně nadprůměrný výsledek.

Pokud budeme porovnávat socioekonomické faktory dané skupiny, lze potvrdit předpoklady, že volební účast je vyšší u jedinců dosahující vyšší životní úrovně. Jednotlivé aktivity jsou vyhodnocovány pomocí nákladů a výnosů, což pro danou skupinu znamená, že disponují určitým množstvím zdrojů – v daném případě čas, schopnosti. Většina respondentů dané skupiny se zajímá z vlastní iniciativy o politické dění, což potvrzuje opět předpoklad zájmu o politiku z důvodu vysoké vzdělanosti. Pouze jedna čtvrtina dotazovaných se ztotožňuje s programem politické strany, tedy model racionální volby. Lze potvrdit i předpoklad, že jedinci dosahující vysokého věku se z hlediska účasti voleb participují.

Nejvíce respondentů pracuje v soukromé sféře. V dané skupině se nenachází žádný respondent, jenž by dosahoval věku 60 let a ani jedince s vysokoškolským vzděláním. Nejvíce respondentů spadá do věkové skupiny 30 – 44 let, nejvyššího vzdělání dosahují středoškolského s maturitou, pouze 14 % respondentů dosáhlo vyššího vzdělání. V soukromé sféře se vyskytuje nejvíce nespokojených respondentů s politickou situací

ve městě – celkem 78,5 %. V roce 2014 se účastnilo 57,1 % jedinců komunálních voleb. Oproti nezaměstnaným a důchodcům, využívá daná skupina nejméně výběr jedné kandidátky, kterou využívá jen 14 %. Daná skupina volí nejčastěji z řad ČSSD, KSČM, Šance pro Příbram. Podstatným aspektem pro voliče byla při výběru kandidáta či politické strany z 50 % spokojenost s reprezentativností politické strany v Poslanecké sněmovně České republiky, 25 % respondentů preferuje ztotožnění se s výroky kandidáta či politické strany a po 12,5 % obdržela varianta volba nejmenšího zla a sympatie. Daná skupina si vyhledává z vlastní iniciativy taktéž informace z 64,3 %, kdy se jendoznačně repondenti shodli, že informace nejméně vyhledávají z tiskovin. Jako tomu bylo u skupiny důchodců, tak soukromá sféra v celkovém počtu zaznamenala předvolební kampaň, nejčastěji zaznamenali kampaň hnutí ANO 2011, ČSSD, KSČM i Šance pro Příbram, TOP 09. V soukromé sféře respondenti připouštějí v nejpočetnějším počtu 64,3 %, že jsou ovlivnitelní kampaní, ostatní vliv kampaně popírají. Koeficient životní úrovně je shodný s celkovým koeficientem průzkumu či téměř shodný s koeficientem důchodců, činí 6,1.

Zajímavostí je, že převážně většina voličů ČSSD je s nynější situací ve městě nespokojena. Další zajímavý aspekt je, že se respondenti schodli na důvodu, proč volit právě danou politickou stranu, a to, že jsou spokojeni s reprezentativností strany v Poslanecké sněmovně České republiky, což lze potvrdit z hlediska mediálních kauz jiných politických stran, které odradily voliče od dané politické strany natolik, že ji v hojném počtu nevolí. U skupiny pracující v soukromé sféře je zaznamenána vyšší nespokojenost se současnou politickou situací ve městě Příbram. Vzhledem k tomu, že příbramské obyvatelstvo při volbách do Poslanecké sněmovny České republiky věnuje své hlasy právě ČSSD, bylo předpokládáno, že respondenti budou spíše sympatizovat s danou politickou stranou.

Tím, že si respondenti vybírají kandidáty či politické strany dle reprezentace na národní úrovni, je možné hovořit, o vytváření si pevného vztahu ke zmíněné politické straně, čímž lze hovořit až o modelu stranické identifikace, kde vznikají pevné vazby mezi stranou a voličem. Pokud jde o socioekonomické faktory mající vliv na teorii volebního chování, nelze potvrdit předpoklad čím vyšší věk, tím vyšší účast, jelikož účast voleb sice ze všech skupin nebyla nejvyšší, ale výsledek je možný stále považovat za nadprůměrný. Dále lze potvrdit předpoklady, že volební účast je vyšší u jedinců dosahující vyšší životní úrovně. Jednotlivé aktivity jsou vyhodnocovány pomocí nákladů a výnosů, což pro danou

skupinu znamená, že disponují určitým množstvím zdrojů – v daném případě čas, schopnosti, jak je tomu i u kategorie důchodců. Jelikož daná skupina využívá i moderní technologie v hojném počtu, lze uplatnit na dané skupině teorii moderních technologií.

Podnikatelé byli zastoupeni 36 jedinci (20,9 %). Z pohledu gender problematiky byla daná skupina zastoupena 66,7 % muži. V dané skupině se nenachází ani jeden jedinec disponující jen základním vzděláním. Skoro všichni, až na pár výjimek dosahují středosškolského a vyššího vzdělání. Podnikatelé ve městě Příbram se nacházejí nejčastěji ve věkových skupinách 45 – 59 let a 30 – 44 let. Respondenti dané skupiny jsou nejspokojenějšími ve městě s danou politickou situací, z průzkumu vyplývá, že spokojených je 77,7 % respondentů. Jako u důchodců byla účast při komunálních volbách 100 %, volí nejčastěji metodou jedné kandidátní listiny, jen několik z nich preferuje jiné metody volby. Ze šetření vyplynulo, že podnikatelé volili v roce 2014 do zastupitelstev kandidáty z řad ODS, ANO 2011, TOP 09 a několik málo z nich 14,3 % i ČSSD. Skupina podnikatelů podle šetření preferuje své kandidáty z hlediska ztotožnění se s výrokem či politickým programem politické strany (55,6 %), sympatie (33,3 %), doporučení známého 11 %. Nejvíce respondentů si vybavilo kampaň Hnutí ANO 2011 i TOP 09. Vliv kampaně nepřipouští 55,5 %. Podrobné bádání pomocí dotazníkového šetření odhalilo, že 33,3 % žen dosahují vysokoškolského vzdělání a většina z nich dosahuje věku 45 – 59 let. Právě ženy nejvíce v komunálních volbách v roce 2014 ve městě volily ODS a TOP 09.

Z hlediska předvolební kampaně všechny ženy zaznamenaly kampaň hnutí ANO 2011 a ohledně vlivu tyto ženy rozhodně nesouhlasí s vlivem kampaně. Podnikatelská skupina je zajímavá tím, že jejich způsob výběru z kandidátní listiny, směřuje vždy na politickou stranu upřednostňující právě podnikatele či osoby samostatně výdělečně činné. Druhým poznatkem je zjištění důvodů výběru kandidáta, kdy se nejčastější odpovědí stalo ztotožnění se s výroky kandidáta či programem politické strany, čímž platí, že podnikatelé nejsou stálými voliči konkrétní politické strany, ale jejich výběr závisí na aktuální nabídce strany.

Dle zjištěných poznatků, jednají podnikatelé Příbrami podle racionální volby, což je jeden ze tří modelů volebního chování. Z hlediska socioekonomických faktorů, které také spadají pod teorii volebního chování, se zde ukázal vysoký stupeň vzdělání, kterým většina podnikatelů disponuje. Ve skupině podnikatelů se objevují jedinci nejčastěji prostředních věkových skupin, čímž lze potvrdit předpoklad vyšší věkové

kategorie, která má také vliv na účast ve volbách i vlastní zájem o politické dění je v této skupině nadprůměrný. Z hlediska využívání moderních technologií k zjišťování potřebných informací o politickém dění, využívají podnikatelé je svému životu hlavně moderní aplikace, zařízení. Jelikož v současné době moderní technologie potřebují ke své činnosti, aby mohli ušetřit čas, který by strávili obíháním veškerých institucí i prodejen.

5 ZÁVĚR

Hlavním cílem diplomové práce je ověření uplatnitelnosti teorie volebního chování elektorátu na příkladu voleb místního zastupitelstva a poslaneckých voleb v případě okresního města Příbram. Klíčový záměr se zabývá strukturálně orientovanými modely, jež prvotně vycházejí ze vztahu mezi členstvím v socio-ekonomické skupině a volebním rozhodováním.

V okresním městě Příbram žije 33 450 obyvatel, čímž je město Příbram zařazeno mezi středně velké obce, kde se objevuje obecný stranický systém obdobný stranickému systému Poslanecké sněmovny České republiky. V roce 2014 se komunálních voleb zúčastnilo 14 872 příbramských obyvatel. Ze šetření vyplynulo, že příbramští jedinci preferují politickou stranu ČSSD, KSČM a hnutí ANO 2011. Kandidáti z jednotlivých politických stran obsazují nejvíce mandátů tvořících zastupitelský sbor města Příbram. Právě samotný výběr jednotlivé politické strany je zapříčiněn finančním příjmem, vzděláním a kvalifikací, zkušenostmi, věkem a sociálním statutem jedince ve společnosti. V obci Příbram je možné interpretovat jednotlivé modely teorie volebního chování, protože se lidé rozhodují u voleb podle působení ekonomických, politologických i moderních faktorů.

Město Příbram je jedním z nejhorších měst v oblasti nezaměstnanosti. Ze šetření vyplynulo, že nezaměstnanost se ve městě Příbram netýká pouze nevzdělaných a nekvalifikovaných jedinců, ale nezaměstnanými respondentkami jsou ženy ve věku 45 – 59 let mající vysokoškolské vzdělání. Nezaměstnaní lidé města Příbrami zvolili v posledních volbách hnutí ANO 2011 a ČSSD. Důvodem jejich volby hnutí ANO je chtít změny, která jim přinese posun z jejich sociálně-ekonomické situace na vyšší socio-ekonomický status, a volby ČSSD z hlediska sympatie (titul, pohlaví, věk) kandidátů. Nezaměstnaní se chovají dle dosaženého stupně vzdělání, podle kterého chápou občanskou povinnost. Taktéž dle svého věku a vzdělání se přiklánějí k jednotlivé volbě, spíše mladí jedinci jsou orientováni na levicově orientované strany a starší generace se orientuje na pravicově orientované strany. Jelikož se v dané skupině vyskytují i vysokoškolsky vzdělaní jedinci, vyvrací tezi, že nezaměstnané tvoří jen nevzdělaní a nekvalifikovaní jedinci. Avšak komplexně stále nemohou vyvrátit jejich přístup k volbám obecně, participace u voleb je nízká, svou životní situaci hodnotí podprůměrně, informace

o jednotlivých kandidátech či politických stranách z vlastní iniciativy nevyhledává 60 % z nich, ačkoliv mají dostatečný časový prostor dané informace zjišťovat.

Příbramští podnikatelé nehlasují pro nezávislé kandidáty, nezávislé sdružení a hnutí, ale vždy dají svůj hlas kandidátovi konkrétní politické strany či straně samotné. Podnikatelská skupina je zajímavá nejen tím, že volební účast je 100 %, ale také že jejich způsob výběru kandidátní listiny, směřuje vždy na politickou stranu upřednostňující právě podnikatele či osoby samostatně výdělečně činné. Důvodem volby jednotlivého kandidáta či politické strany u podnikatelů je pro 55,6 % voličů důležitý aspekt ztotožnění se s výroky či politickým programem kandidujícího, jež pro podnikatele v budoucím volebním období přinese nějaký výnos, čímž platí, že podnikatelé nejsou stálými voliči konkrétní politické strany, ale jejich výběr závisí na aktuální nabídce strany. Dle zjištěných poznatků, jednají podnikatelé Příbrami podle racionální volby, což je jeden ze tří modelů volebního chování.

Z dotazníkového šetření obecně vyplynulo, že starší jedinci přistupují k volbám zodpovědně a více se zajímají o jednotlivé kandidáty či politické strany z vlastní iniciativy, což potvrzuje skupina důchodců, kteří přistupují k volbám zodpovědně a vnímají volby jako občanskou povinnost. Oproti podnikatelům však preferují nezávislé kandidáty a ti, co vybírají kandidáta z politické strany či stranu samotnou, volí KSČM a TOP 09. Důvodem pro jejich volbu není doporučení od blízkých ani spokojenost z hlediska reprezentativnosti politické strany například v Poslanecké sněmovně České republiky, ale sympatie, ztotožnění se s programem, chtíč změny i volba nejmenšího zla. Pokud budeme porovnávat socioekonomické faktory dané skupiny, lze potvrdit předpoklady, že volební účast je vyšší u jedinců dosahující vyšší životní úrovně, která v daném případě je hodnocena 6 body. Většina respondentů dané skupiny se zajímá z vlastní iniciativy o politické dění, což potvrzuje opět předpoklad zájmu o politiku z důvodu vysoké vzdělanosti. Pouze jedna čtvrtina dotazovaných se ztotožňuje s programem politické strany, tedy model racionální volby.

Nejvíce respondentů zastoupilo soukromý sektor, který je specifický skoro stejnými výsledky možnosti preference nezávislému kandidátovi či kandidátovi určité politické strany či straně samotné. Ti, kteří volili kandidáta politické strany, určili politickou stranu ČSSD, KSČM, jelikož upřednostňují reprezentativnost dané politické strany v Poslanecké sněmovně České republiky. Tím, že si respondenti vybírají kandidáty či politické strany

dle reprezentace na národní úrovni, je možné hovořit, o vytváření si pevného vztahu ke zmíněné politické straně, čímž lze hovořit až o modelu stranické identifikace.

Dílčími cíli práce se stala deskripce výsledků komunálních i poslaneckých voleb od roku 1994 až po současnost. V okresním městě Příbram je evidováno přes 30 000 obyvatel, čímž se ve městě objevuje obecný stranický systém obdobný stranickému systému. Komparace jednotlivých výsledků voleb od roku 1996 – 2013 odhalila téměř stejně vysoké procentuální výsledky účasti voličů, o kterých lze říci, že jsou nadprůměrnými a každé volební období kolísavými. Nejnižších volebních výsledků nedosahujících ani 60 % účasti, se objevilo v roce 2002 i v roce 2013, kdy lze vysvětlit výsledky účasti voleb předčasnými volbami, které se konaly po pádu Nečasovy vlády. Vždy když se v politickém prostředí vyskytne nějaký problém, který je médií rozšířen i zveličován, bývá časté, že voliči nabývají dojmu, že je zcela zbytečné znovu se účastnit voleb do Poslanecké sněmovny, když se politici nedokáží mezi sebou sami dohodnout. Právě tím, že média informují veřejnost o politických skandálech, vytvářejí v českých obyvatelích negativní emoce a dojmy, které se projevují ve snižování se procentuální účasti při dalších volbách. Srovnání účasti voleb do zastupitelstva s celorepublikovými údaji, lze taktéž určit, že výsledky jsou téměř totožné, jelikož nejvyšší procentuální rozdíl dosahuje 7 %. Ačkoliv je průměrná účast voličstva ve městě Příbram určena 43,367 %, je zmíněná hodnota dle autora Balíka dokonce mírně nadprůměrná, jelikož pro středně velká města je angažovanost při komunálních volbách určena 36 – 42 %.

Srovnáním volených politických stran do Poslanecké sněmovny České republiky od volebního období 1996 – 2010 vyšlo najevo, že nenastal ani výrazný rozdíl volených stran do Poslanecké sněmovny České republiky příbramským obyvatelstvem a celorepublikovými volenými stranami. Pro Příbram je typické, že nejvíce obyvatelstva volí právě politickou stranu ČSSD, ODS, KSČM. V celorepublikových výsledcích se umístily na třech nejlepších příčkách ODS, ČSSD, KSČM. Obměny známých politických stran na prvních třech příčkách, nejen ve výsledcích příbramských voleb do Poslanecké sněmovny České republiky, ale i celorepublikových, zapříčinila strana TOP 09 v roce 2010 (3. místo) a hnutí ANO v roce 2013 (2. místo). Hnutí ANO 2011, vystrnadilo v roce 2013 z druhé pozice politickou stranu ODS, pravděpodobně vystrnadění ODS způsobil mediální rozruch, který veřejnost znepokojil natolik, že svůj hlas dali představitelům o naději na lepší budoucnost.

Oproti oblíbenosti politických stran poslaneckých voleb příbramským obyvatelstvem, preferují příbramáci nejvíce v komunálních volbách stoupence strany ODS. Až od roku 2010 se na první pozici objevuje strana ČSSD, která zvítězila téměř o 20 % převahou hlasů proti ODS. První dvě volební období komunálních voleb vyhrávali představitelé politických stran – ODS, KSČM, KDÚ-ČSL. Právě z řad KDÚ-ČSL byl jako jediný v obci Příbram volen starosta po dobu dvou volebních období. Od roku 2002 – 2010 první tři pozice nejoblíbenějších stran obsadila strana – ODS, ČSSD, KSČM. Zajímavostí však zůstane strana KSČM, která se vyskytuje od roku 1994 – 2010 vždy mezi nejoblíbenějšími stranami, což je velice překvapivé z hlediska názorovosti českých obyvatel na období socialistické a komunistické. Rok 1994 musel patřit mezi nejpřekvapivější moment výsledků komunálních voleb hlavně pro odpůrce komunistického režimu, kdy politická strana KSČM obdržela 12,15 % hlasů a získala druhé pořadí ve volbách. Jednalo se přece o první svobodné komunální volby v rámci České republiky, kdy se předpokládalo, že vysoký počet hlasů získají právě kandidáti z nových politických stran či samotné politické strany, když před pádem komunistického režimu bylo tolik odpůrců. Poslední volební období u komunálních voleb se konalo v roce 2014, kdy zveřejněné výsledky poukázaly na nutnost změny, nespokojenost příbramských občanů. Na prvních dvou příčkách se umístily nové politické strany pro Příbram – hnutí ANO 2011, TOP 09, což bylo Právě ony zmíněné strany či hnutí, byly voleny hlavně proto, že došlo k ekonomické krizi, došlo k mediálním kauzám vedené proti ODS. A jelikož je příbramské obyvatelstvo tvořeno 18 000 jedinci zastávající podnikatelskou či živnostenskou činnost, odevzdala daná část obyvatelstva svůj hlas tam, kde se jim dostane podpory jejich ekonomické třídy.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

KNIŽNÍ ZDROJE

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. ISBN 80-247-2908-3.

BANDŽAK, Josef: *Správní právo - obecná část*, Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. 288 s. ISBN 978-80-7452-021-1.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 223 s. ISBN 978-802-4730-615.

HOLMAN, Robert. *Dějiny ekonomického myšlení*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxv, 539 s. ISBN 80-717-9380-9.

KLÍMA, Michal. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*, Praha: Radix, 1998. 297 s. ISBN 80-86031-13-6.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, 399 s. ISBN 978-807-2016-655.

LINEK, Lukáš. *Zrazení snu?: struktura a dynamika postojů k politickému režimu a jeho institucím a jejich důsledky*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, 259 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 62. ISBN 978-807-4190-292.

MAREŠ, Petr. *Sociologie nerovnosti a chudoby*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakl., 1999, 248 p. ISBN 80-858-5061-3.

NOSÁL, Igor. Politická kultura a lokální politika v České republice. In *Vznikání demokratické praxe v České republice*. Praha: CEFRES, Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách, 1999. s. 21-30. Cahiers du Cefres, No. 16. ISBN 80-902196-8.

NOVÁK, Miroslav a Tomáš LEBEDA. *Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2004, 485 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7388-0.

POMAHAČ, Richard. *Veřejná správa*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2002, xii, 278 s. ISBN 80-717-9748-0.

PROROK, Vladimír a Aleš LISA. *Politologie*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 223 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3801-410.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Přehled moderních politologických teorií: [empiricko-analytický přístup v soudobé politické vědě]*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, 303 s. ISBN 80-736-7177-8.

SCHELLE, Karel, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Dějiny české veřejné správy: [specifika politického života v obcích ČR]*. Vyd. 1. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 314 s. ISBN 978-807-3802-035.

SCHELLE, Karel, Roman LAMKA a Jaromír TAUCHEN. *Demokratizace českého právního řádu (1989-2009): [specifika politického života v obcích ČR]*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, 130 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-807-4180-361.

VLACHOVÁ, K. *Stranická identifikace v České republice*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2000, 33 s. Sociologické texty, SP 00:5. ISBN 80-859-5081-2.

VODIČKA, Karel, CABADA, Ladislav. *Politický systém České republiky: historie a současnost*. 2., aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Portál, 2007, 374 p. Právo (Key Publishing). ISBN 80-736-7337-1.

ZÁKONY

Ústavní zákon č. 69/1998 Sb., o zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny, ze dne 19. března 1998. [cit. 2014-11-16]. Dostupný z WWW:< http://www.usoud.cz/dalsi-ustavnizakony/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=381&cHash=1964ca41f7585c6898d24916f088068e>.

Zákon č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů, ze dne 18. července 1990. [on-line]. 32 s. (PDF). [cit. 2014-11-16]. Dostupný z WWW:<www.zbierka.sk/sk/predpisy/294-1990-zb.p-566.pdf>.

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev a o změně některých zákonů, ze dne 6. prosince 2001. [on-line]. 40 s. (PDF). [cit. 2014-11-16]. Dostupný z WWW:<www.mvcr.cz/soubor/zakon-491-2001-pdf-70022.aspx>.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ze dne 12. dubna 2000. [on-line]. [cit. 2014-11-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecni-zrizeni%29.html>>.

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, v platném znění, ze dne 29. června 2000. [cit. 2014-11-16]. Dostupný z WWW:<<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>>.

Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), ze dne 4. září 1990. [on-line]. 13 s. (PDF). [cit. 2014-11-16]. Dostupný z WWW:<www.zbierka.sk/sk/predpisy/aspiid.p-646.pdf>.

INTERNETOVÉ ZDROJE

ANO 2011: *Pár slov o ANO* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.anobudelip.cz/cs/o-nas/par-slov-o-ano/>>.

ANO 2011: *Nezaměstnanost v Příbrami* [online], [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://pribram.anobudelip.cz/cs/aktuality/tema-c.1-nezamestnanost-22739>>

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Angažovanost občanů a zájem politiků – únor 2014* [online], 2014 [cit. 2014-11-02]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7194/f3/pd140312.pdf>.

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Občané o komunálních volbách – září 2014* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7270/f3/pv140926.pdf>.

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Stranické preference a volební model září 2014* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7269/f3/pv140924.pdf>.

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ: *Volební kampaň a deklarovaná volební účast ve výzkumu veřejného mínění* [online], 2012 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a6895/f11/Volebni%20kampan%20a%20deklarovana%20volebni%20ucast.pdf>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Časové řady věkového složení obyvatel za vybraná města středočeského kraje* [online], 2014 [cit. 2015-02-016]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/casove_rady_vekoveho_slozeni_obyvatel_za_vybran_a_mesta_stredoceskeho_kraje>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Charakteristika okresu Příbram* [online], 2014 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pribram>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Počet obcí, částí obcí, základních sídelních jednotek a katastrálních území úhrnné hodnoty podle krajů, okresů a správních obvodů obcí s rozšířenou působností* [online], 2014 [cit. 2014-11-06]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0D00315366/\\$File/93833271.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0D00315366/$File/93833271.pdf)>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Evropského parlamentu konané ve dnech 23. 5. – 24. 5. 2014* [online], 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ep2014/ep11?xjazyk=CZ>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky konané ve dnech 31. 5. – 1. 6. 1996* [online], 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps1996/u4>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 31.5. - 1. 6. 1996* [online], 2015 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps1996/u52111?xkraj=32&xokres=11&xobec=539911>>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 19. - 20. 6. 1998* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps1998/u4>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 19. - 20. 6. 1998* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps1998/u52111?xkraj=32&xokres=11&xobec=539911>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 19. - 20. 6. 1998* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps1998/u5312?xkraj=32&xokres=11>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 14. 06. - 15. 06. 2002* [online], 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps2?xjazyk=CZ>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 14. 06. - 15. 06. 2002* [online], 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps511?xjazyk=CZ&xkraj=2&xokres=211>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 02. 06. - 03. 06. 2006* [online], 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps411?xjazyk=CZ&xobec=539911&xpm=0>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 02. 06. - 03. 06. 2006* [online], 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps2?xjazyk=CZ>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 28.05. - 29.05.2010* [online], 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky konané ve dnech 25. 10. - 26. 10. 2013* [online], 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps2013/ps2?xjazyk=CZ>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25. 10. - 26. 10. 2013* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/ps2013/ps2?xjazyk=CZ>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Senátu parlamentu ČR konané dne 12. 11. 2000* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/senat/se31?xjazyk=CZ&xdatum=20001112&xv=0>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Senátu parlamentu ČR konané dne 15. 10. – 16. 10. 2010* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/senat/se31?xjazyk=CZ&xdatum=20101015&xv=0>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do Senátu parlamentu ČR konané dne 12.10. 13. 10. 2012* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/senat/se31?xjazyk=CZ&xdatum=20121012&xv=0>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 18.11. - 19. 11. 1994* [online], 2015 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv1994/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=3&xdz=2&xnumnuts=3211>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 1998 - 2000* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv1998/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=2&xnumnuts=2111>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 01.11. - 02. 11. 2002* [online], 2015 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2002/kv5111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=7&xnumnuts=2111&xobec=539911>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 2002 – okres Příbram* [online], 2012 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://csugeo.i-server.cz/csu/2002edicniplan.nsf/krajpubl/13-2128-02--xs>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 20.10. - 21. 10. 2006* [online], 2014 [cit. 2015-01-010]. Dostupné z WWW: <<http://volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstat=0&xvyber=0>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 10. 10 – 11. 10. 2014 – obec Příbram* [online], 2014 [cit. 2014-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstat=0&xvyber=0>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Volby do zastupitelstev obcí 10. 10 – 11. 10. 2014 – obec Vysoká u Příbramě* [online], 2014 [cit. 2014-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstat=0&xvyber=0>>.

DENÍK.CZ: *Předčasné volby do Sněmovny 2013* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.denik.cz/tema/rozpad-koalice-predcasne-volby.html>>.

ECN. CZ: *Důchodci za životní jistoty* [online], 2015 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.ecn.cz/ENV/VOLBY/PROFILY/DZJ.HTM>>.

EVROPSKÝ PARLAMENT: *Výsledky evropských voleb 2014* [online], 2014 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.vysledky-volby2014.eu/cs/turnout.html>>.

IDNES.CZ: *Komunální volby České republiky - konečné výsledky* [online], 2015 [cit. 2015-01-010]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/obce-2006.asp?typ=3>>.

IDNES.CZ: *Volby do obecních zastupitelstev ČR 2010* [online], 2014 [cit. 2014-10-11]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-2010.asp?kraj=2&okres=2111>>.

IDNES: *Volby do obecních zastupitelstev ČR 2010* [online], 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-2010.asp?kraj=2&okres=2111>>.

IDNES: *Volby do obecních zastupitelstev ČR 2010* [online], 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-2010.asp?kraj=2&sidlo=539911#sel>>.

IDNES: *Volby do Poslanecké sněmovny ČR 2010* [online], 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/poslanecka-snemovna-2010.asp?kraj=2&sidlo=539911#sel>>.

IDNES.CZ: *Výsledky pro obec Příbram* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/poslanecka-snemovna-2013.aspx?t=celkove-vysledky&s=1&o=CZ020&o2=539911&o3=CZ020B>>.

IDNES.CZ: *Výsledky pro okres Příbram* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/poslanecka-snemovna-2013.aspx?t=celkove-vysledky&s=6&o=CZ020&o3=CZ020B>>.

IDNES.CZ: *Výsledky pro okres Příbram* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2014.aspx?t=3&o=2&o2=CZ020B>>.

IDNES.CZ: *Výsledky voleb v České republice* [online], 2014 [cit. 2014-12-11]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2014.aspx>>.

IDNES.CZ: *Výsledky voleb v České republice* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2014.aspx>>.

Jak funguje volební systém do obecních zastupitelstev?. In: *YOU TUBE.com* [online]. 6. 10. 2014 [cit. 2015-01-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.youtube.com/watch?v=KVittZNI0H8>>.

MĚSTO PŘÍBRAM: *Historie* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/o-meste/historie.html>>.

MĚSTO PŘÍBRAM: *Historie* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.pribram.eu/files/post/100059/P__IBRAM_Scaron_TI_STAROSTOVE.pdf>.

MĚSTO PŘÍBRAM: *Příbram* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/svazek-obci-podbrdska/pribram-1.html>>.

MĚSTO PŘÍBRAM: *Úřady a instituce* [online], 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/urady-a-instituce.html>>.

MĚSTO PŘÍBRAM: *Územně analytické podklady* [online], 2013 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.pribram.eu/files/post/100864/3_akt_2014-ORP2120_PRUR%C3%9A-text_aktual.pdf>

MĚSTO PŘÍBRAM: *Zasedání zastupitelstva 2010-2014* [online], 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.pribram.eu/mesto-pribram/samosprava/zastupitelstvo/zasedani-2010-2014.html>>

NÁŠ STÁT.CZ: *Klamy a málo viditelné záludnosti systému voleb do obecního zastupitelstva* [online], 2014 [cit. 2014-11-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.nasstat.cz/aktualni-deni/zaludnosti-systemu-voleb-do-obecnich-zastupitelstev/>>.

PARLAMENTNÍ LISTY.CZ: *ANO v Příbrami přišlo o druhého zastupitele, koalice nemá většinu* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/ANO-v-Pribrami-prislo-o-druheho-zastupitele-koalice-nema-vetsinu-345944>>.

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS: *Příbram* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=539911#obyvatelstvo>>.

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS: *Příbram* [online], 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=539911>>.

SENÁT PČR: *Jak se volí do Senátu* [online], 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW: <http://www.senat.cz/senat/volby/jsv.php?ke_dni=09.10.2014&O=9>.

SNK ED: *SNK Evropští demokraté* [online], 2007 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.snked.cz/>>.

TOP 09: *Archiv starších volebních program* [online], 2015 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.top09.cz/proc-nas-volit/volebni-program/archiv/>>.

7 PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I: ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA OD ROKU 1848 - 1990

PŘÍLOHA II: ZVOLENÍ ZASTUPITELÉ PODLE STRAN V ROCE 2010 V PŘÍBRAMI

PŘÍLOHA III: ZASTUPITELÉ MĚSTA PŘÍBRAM V ROCE 2014 DLE POLITICKÉ
PŘÍSLUŠNOSTI

PŘÍLOHA IV: VZOR DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

PŘÍLOHA V: VÝSLEDKY Z DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

PŘÍLOHA I: ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA OD ROKU 1848 - 1990

Pojem územní samospráva označuje prostorově vymezený funkční celek, který vlastní právo rozhodovat o svých záležitostech. Nositeli územní samosprávy se staly obce a kraje. Počátky lokální politiky v českých zemích jsou spjaté s revolucí v roce 1848. Téhož roku bylo zrušeno poddanství a vrchnostenská správa. Samosprávu reprezentovali konšelé, kteří tvořili městskou radu a kteří byli voleni patriciátem a souhlasem pána města. Reformy Josefa II. nahradily městské rady regulovanými magistráty tvořené zkoušenými i nezkoušenými radními. Měšťtané volili zkoušené radní, kteří byli za svou funkci radního placeni, nepocházali z obyčejného městkého lidu a kteří museli složit odbornou zkoušku způsobilosti. Nezkoušení radní byli složeni z řad měšťtanů, proto disponovali jen poradním hlasem hlavně v oblasti hospodářství a svou funkci zastávali bezplatně. V této době došlo k postátnění rozhodujících míst ve správě měst a byla postupně zrušena možnost volby zkoušených radních a do těchto funkcí byli dosazováni gubernia složená ze zemských úředníků a reprezentantů stavů.¹⁴⁸

V březnu 1849 byl sepsán první obecní zákon v habsburské monarchii, což udalo obcím možnost se samostatně rozvíjet, pokud obecní představitelé budou jednat v souladu s daným zákonem. Tento čin znamenal v českých zemích prostor pro lokální politiku. Samospráva se rozdělovala na samostatnou a přenesenou působnost, kdy samostatná působnost obce hájila zájem obce, přenesená působnost dbala na zajištění úkolů delegovaných na obce státním aparátem. Obecním orgánem se stal obecní výbor, který byl volen na tři roky a členové výboru poté ze svých řad vybrali obecní představenstvo tvořené purkmistrem a minimálně dvěma radními. Hlavním úkolem obecního výboru bylo usnášení a dozorování, kdy usnesení prováděl purkmistr, který také svolával schůze výboru, které se konaly dvakrát ročně kvůli hospodaření a schvalování rozpočtu obce. První volby do obecního výboru se konaly v roce 1850, avšak s návratem bachovského absolutistického režimu v roce 1851 se staly obecní výbory neveřejnými a jeho členové museli být potvrzováni okresními úřady, v případě měst krajskými úřady.¹⁴⁹

O tři roky později se žádné volby do obecních výborů nekonaly a funkce byly ponechány dosavadním jedincům. Po pádu Bachova absolutismu v roce 1859 se navrátilo k ústavnosti a v roce 1861 se konaly volby do obecních orgánů, jako tomu bylo dříve.

---

¹⁴⁸ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 20

¹⁴⁹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 21

V českých zemích vzkvetl význam individuální svobody, rozšíření volebního práva, rozvoj občanské společnosti i budování politických stran. V roce 1861 byla přijata Schmerlingova ústava, jež pozměnila obecní zákonodárství.¹⁵⁰ Odlišnosti v zákonodárství se týkaly oblasti domovského vlastnictví, sloučení i rozdělení obcí a pojem purkmistr byl nahrazen starostou.

Samostatná a přenesená působnost byla obcím přisuzována taktéž dle nové ústavy. Pozměněný obecní zákon umožňoval obcím v samostatné působnosti vykonávat a udržovat správu obecního majetku, bezpečnost obyvatelstva, péči o pozemní komunikace, výkon polní, zdravotní, mravnostní policie i policie v záležitostech tržních a podobně.¹⁵¹ Do přenesené působnosti spadaly činnosti jako sounáležitost v rozhodování ve věcech soudních, vojenských a daňových.¹⁵² Právě tyto úkoly, obce v přenesené působnosti, dostávaly do obtížné hospodářské situace a prohlubovaly tím jejich ekonomickou situaci.

Změna nového zákona se projevila i v moci obecního výboru, který měl pravomoc rozhodovací, nařizovací, organizačněsprávní a poradní. Obecní výbor spolu s představenstvem byl nazýván zastupitelstvem v čele se starostou. Volby se konaly každé tři roky a počet volených se odvíjel od počtu obecních voličů. Obecní výbor si zřizoval své poradní orgány – komise. Pravomoc rozpouštět obecní výbory získaly úřady druhé kategorie – zemskými místodržitelními. Pokud byl obecní výbor rozpuštěn, musely se konat nové volby nejpozději do šesti týdnů od rozpuštění obecního výboru. Období šesti týdnů do nových voleb bylo spravováno správní komisí v čele s komisařem. Nejčastější příčinou rozpuštění obecních výborů se staly pře mezi politickými skupinami.¹⁵³

Občané obce, kteří měli právo volit, museli být rakouskými občany splňující povinnost platit daně či rakouská honorace – duchovní, úředníci či vojáci. Voliči byly převážně fyzické osoby, avšak právo volit vlastnily i právnické osoby v podobě družstva či akciové společnosti. Právo být zvolen do obecního výboru vlastnili muži starší 24 let, naplňující podmínku rakouského občanství. Každý obecní volič mohl volit kohokoliv z obce, bez ohledu na voličský sbor, do kterého kandidáti patřili. Stačilo jen na hlasovací lístek napsat jméno jejich kandidáta. Volič byl omezen jen počtem členů, kolik členů či náhradníků měl volit sbor. Zvolený kandidát musel získat relativní většinu hlasů, aby byl zvolen do obecního výboru, avšak nesměl být zvolen ve více sborech najednou.¹⁵⁴

¹⁵⁰ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 22

¹⁵¹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 23

¹⁵² ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 24

¹⁵³ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 25

¹⁵⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 26

Na přelomu 19. a 20. Století se do politické scény zapojují masové organizace. Za masovou organizací lze považovat agrární stranu, která v roce 1914 vlastnila 91 194 členů.¹⁵⁵

Vznikem Československé republiky bylo zapotřebí upravit obecní zákon i volební právo. V roce 1919 byly obě záležitosti pozměněny a volební právo získaly i ženy. Volební právo bylo tedy všeobecné, rovné, přímé a tajné, jako tomu je v současné době. Volební období obecních orgánů bylo čtyřleté a od roku 1933 šestileté. Stále se však nezlepšovala ekonomická situace obcí, jejíž největší příjmy byly tvořeny obecním majetkem a placením daní. Proto se stát snažil vyřešit ekonomickou nesnáz třemi východisky. Prvním z nich bylo obecní získání podílů z výnosů některých státních daní. Dále byla řešena otázka vyplácení náhrad členům samospráv.¹⁵⁶ V neposlední řadě se jednalo o opravu zásahů do samostatné působnosti obce hlavně v oblasti hospodaření s obecním majetkem, což bylo z hlediska zavedení do praxe nejproblematictější zásahem státu.

Od roku 1919 mohli volit všichni občané obce starší 21 let kandidáty vypsané na voličských seznamech. Povinnost volit byla omluvena z hlediska stáří osob, pracovní neodkladné povinnosti. Ti, co se neomluvili, byli pokutováni a pokud danou pokutu neuhradili, byli odsouzeni k jednomu měsíci vězení. Kandidátem na voličském seznamu se mohl stát kdokoliv, kdo dosáhl věku 26 let a měl právo volit a splňoval podmínku žití v obci po dobu alespoň jednoho roku a nebyl vyloučen z volitelnosti. Vyloučení z volitelnosti byli obecní zaměstnanci či úředníci správních institucí, kteří měli dohledací moc. V československých venkovských oblastech byl zaznamenávan stranický pluralismus, protože většina kandidátů zastupovala určitou politickou stranu na kandidátní listině.¹⁵⁷ Aby kandidát nemusel patřit k politické příslušnosti, musel získat určité množství podpisů v obci, které nebylo nikterak vysoké.

Do roku 1933 platily tři možné způsoby volby. První alternativou byla klasická volba dle principu poměrného zastoupení, druhou se stala zásada relativní většiny uplatňovaná u obcí do 700 obyvatel, pokud nebyla udělena výjimka na žádost 10 % zapsaných kandidátů o změnu na princip poměrného zastoupení. Třetí možností se stalo ustavení nového zastupitelstva bez volby, což znamenalo předem domluvené zastoupení v obci. Při použití první metody byly používány přísně vázané volební formule

---

¹⁵⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 28

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 28

¹⁵⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 29

a pro výpočet mandatu bylo použito Hagenbach-Bischoffova metody. Starosta obce byl zvolen z řad zastupitelů formou nadpoloviční většiny hlasů, od roku 1933 však musela být potvrzena Ministerstvem vnitra (zemským úřadem).¹⁵⁸

V období 1945 – 1990 byly vystřídány obecní orgány národními výbory, které spadaly pod Ministerstvo vnitra. V roce 1949 došlo ke znárodnění obecního majetku, který spravovaly zmíněné národní výbory. Příjmy a výdaje národních výborů byly započítávány do státního rozpočtu. Úkoly národních výborů byly rozsáhlé, nejen že spravovaly majetek, plnily běžné úkoly, ale také konfiskovaly majetek Němců, Maďarů a kolaborantů. Institucemi národního výboru se staly plénium (hlavní orgán), rada (výkonný orgán), komise (poradní orgán rady). V čele národního výboru stál předseda, další důležité pozice tvořil tajemník, členové rady a komise, které byly voleny plénem národního výboru.¹⁵⁹ Plénium bylo jediným orgánem voleným přímo občany.

Od roku 1954 – 1960 bylo plénium voleno na čtyři roky, od roku 1971 se tomu stalo na pět let. Aktivní volební právo náleželo občanům od 18 let a pasivní právo až od 21 let. Obec byla rozdělena na jednomandátový obvod a ke zvolení kandidáta bylo zapotřebí absolutní většiny hlasů. Být volen však nemohl být kde kdo, musel být navržen Národní frontou, která navrhovala právě personální změny dle ministerstva vnitra. Proto bylo zvykem, že v jednom volebním obvodu kandidoval jen jeden kandidát a z přímé volby se stala volba nucená.¹⁶⁰ V letech 1950 – 1987 se počet obcí snížil z 11 000 na 4 000 obcí. Aby byla zlepšena infrastruktura, přesídlovalo se venkovské obyvatelstvo do měst a střediskových obcí z důvodu pracovní příležitosti, které byly v malých obcích velice problematické.¹⁶¹

Listopadová sametová revoluce v roce 1989 s sebou přinesla šanci zrušit národní výbory a znovuoobnovení obecní samosprávy. Po listopadu 1989 bylo nutné zavést reformu veřejné správy, jejíž hlavním znakem se stala decentralizace a demokratizace institucí státní správy a samosprávy.¹⁶² Důležitým krokem se stalo schválení ústavního zákona č. 294/1990 Sb.¹⁶³, který upravil v Ústavě místní správu, jelikož se obec stala základem místní správy. V návaznosti musel být vydán nový zákon pojednávající o obecním zřízení

---

¹⁵⁸ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 30

¹⁵⁹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 34

¹⁶⁰ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 35

¹⁶¹ VODIČKA, K., CABADA, L. *Politický systém České republiky*, s. 104

¹⁶² VODIČKA, K., CABADA, L. *Politický systém České republiky*, s. 66

¹⁶³ Zákon č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů (ze dne 18. července 1990)

z lediska zrušení národních výborů ve všech stupních a obnovy nového obecního zřízení i svobodných komunálních voleb. Zákon o obcích byl v této době definován zákonem č. 367/1990 Sb.¹⁶⁴ Funkce okresních národních výborů byly převzaty okresními úřady, jež nevlastnily samosprávnou funkci. Kompetence krajských národních výborů byly převzaty kresními výbory a ústředními orgány státní samosprávy.¹⁶⁵

---

¹⁶⁴ Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), ze dne 4. září 1990.

¹⁶⁵ SCHELLE, K., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Dějiny české veřejné správy*, s. 229

PŘÍLOHA II: ZVOLENÍ ZASTUPITELÉ PODLE STRAN V ROCE 2010 V PŘÍBRAMI

Česká strana sociálně demokratická

44.00%

1. **MVDr. Josef Řihák** **4315**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **1** (5.15%)
51 let, starosta, Příbram VII
2. **MVDr. Václav Beneš** **3793**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **2** (4.53%)
66 let, radní Stř. KÚ, veterinář, Příbram VI-Březové Hory
3. **Ing. Juraj Molnár** **3549**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **4** (4.23%)
42 let, učitel, Příbram VII
4. **Martin Poulíček** **3543**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **8** (4.23%)
37 let, elektrikář, hasič, Příbram V-Zdaboř
5. **Ing. Jaroslav Vandas** **3522**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **11** (4.20%)
59 let, poslanec PČR, Příbram VIII
6. **Petr Větrovský** **3502**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **7** (4.18%)
25 let, marketingový ředitel, Lazec
7. **Michaela Dzamková** **3492**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **9** (4.17%)
62 let, zdravotní laborantka, Příbram VII
8. **Ing. Pavel Pikrt** **3484**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.:
pořadí na kandidátce: **5** (4.16%)
57 let, zaměstnanec SZM Příbram, Příbram VII
9. **Jiřina Kaiserová** **3480**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **3** (4.15%)
52 let, podnikatelka, Příbram VII
10. **Brigita Růžičková** **3480**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **6** (4.15%)
41 let, zdravotní sestra, Příbram VII
11. **Tomáš Cibulka** **3422**
kandidátní listina: Česká str. sociálně demokrat.
pořadí na kandidátce: **10** (4.08%)

27 let, ekonom, Příbram VII

Občanská demokratická strana

24.00%

- Svatopluk Chrastina** **2351**
kandidátní listina: Občanská demokrat. strana (ODS) (5.42%)
pořadí na kandidátce: **2**
65 let, starosta Sokol Příbram, Příbram V-Zdaboř
- MUDr. Ivan Šedivý** **2344**
kandidátní listina: Občanská demokrat. strana (ODS) (5.40%)
pořadí na kandidátce: **1**
57 let, lékař, Příbram I
- MUDr. Jiří Doležal** **2218**
kandidátní listina: Občanská demokrat. strana (ODS) (5.11%)
pořadí na kandidátce: **4**
60 let, zubní lékař, Příbram III
- Ing. Ivan Fuksa** **2070**
kandidátní listina: Občanská demokrat. strana (ODS) (4.77%)
pořadí na kandidátce: **5**
47 let, ministr zemědělství, Příbram II
- Václav Černý** **1993**
kandidátní listina: Občanská demokrat. strana (ODS) (4.59%)
pořadí na kandidátce: **7**
54 let, místostarosta, Příbram IV
- PhDr. Miroslav Kocán** **1733**
kandidátní listina: Občanská demokrat. strana (ODS) (3.99%)
pořadí na kandidátce: **3**
47 let, ředitel Domova seniorů Vojkov, Příbram VII

Komunistická strana Čech a Moravy

16.00%

- Mgr. Jarmila Potůčková** **1524**
kandidátní listina: Komunistická str. Čech a Moravy (5.12%)
pořadí na kandidátce: **1**
58 let, učitelka, Příbram VIII
- RSDr. Jiří Svoboda** **1502**
kandidátní listina: Komunistická str. Čech a Moravy (5.04%)
pořadí na kandidátce: **2**
58 let, podnikatel, Příbram VII

3. **Ing. Antonín Bartoň** **1371**
(4.60%)
kandidátní listina: Komunistická str. Čech a Moravy
pořadí na kandidátce: **5**
71 let, technik, Příbram VII

4. **Zbyněk Havelka** **1283**
(4.31%)
kandidátní listina: Komunistická str. Čech a Moravy
pořadí na kandidátce: **3**
47 let, podnikatel, Příbram VII

TOP 09

12.00%

1. **Ing. arch. Vít Kučera** **1399**
(6.04%)
kandidátní listina: TOP 09
pořadí na kandidátce: **1**
43 let, architekt, Příbram I

2. **Mgr. Václav Švenda** **1295**
(5.59%)
kandidátní listina: TOP 09
pořadí na kandidátce: **4**
36 let, učitel, Příbram IV

3. **Ing. Mgr. Jan Cikler** **1258**
(5.43%)
kandidátní listina: TOP 09
pořadí na kandidátce: **2**
47 let, projektový manažer, Příbram II

Sdružení SNK ED, NK

4.00%

1. **Ing. Petr Kareš**
kandidátní listina: PŘÍBRAMÁCI PRO PŘ.
pořadí na kandidátce: **1**
44 let, středoškolský učitel, Příbram II

Zdroj: iDNES.cz, dostupné z www.idnes.cz

PŘÍLOHA III: ZASTUPITELÉ MĚSTA PŘÍBRAM V ROCE 2014 DLE POLITICKÉ PŘÍSLUŠNOSTI

Česká strana sociálně demokratická – ČSSD		4 mandáty 14,8 % hlasů
		preferenční hlasy
1.	MVDr. Josef Řihák kandidátní listina: Česká strana sociálně demokratická pořadí na kandidátce: 1 55 let, senátor, Příbram VII	1 695
2.	Ing. Juraj Molnár kandidátní listina: Česká strana sociálně demokratická pořadí na kandidátce: 2 46 let, radní, Příbram VII	1 715
3.	Ing. Pavel Pikrt kandidátní listina: Česká strana sociálně demokratická pořadí na kandidátce: 3 61 let, starosta, Příbram VII	1 844
4.	Petr Větrovský kandidátní listina: Česká strana sociálně demokratická pořadí na kandidátce: 4 29 let, marketingový ředitel, Lazec	1 582

Komunistická strana Čech a Moravy – KSČM		3 mandáty 11,92 % hlasů
		preferenční hlasy
POŘADÍ		
1.	Mgr. Jiřina Humlová kandidátní listina: Komunistická strana Čech a Moravy pořadí na kandidátce: 1 56let, právník, Příbram VII	1 474
2.	RSDr. Jiří Svoboda kandidátní listina: Komunistická strana Čech a Moravy pořadí na kandidátce: 3 62let, podnikatel, Příbram VIII	342
3.	JUDr. Vladimír Kyselák kandidátní listina: Komunistická strana Čech a Moravy pořadí na kandidátce: 19 64let, advokát, Příbram IX	1 323

ANO 2011		10 mandátů 30,01 % hlasů
pořadí	zvolený zastupitel	preferenční hlasy
1.	Ing. Jindřich Vařeka kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 1 55 let, podnikatel, Příbram II	3 509
2.	Bc. Jitka Stefanidesová kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 2 30let, novinářka, Příbram VII	3 193
3.	Ing. Václav Dvořák kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 3 56 let, daňový poradce, Příbram IV	3 233
4.	Bc. Alena Ženíšková kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 4 37 let, ředitelka Farní charity Příbram, Příbram VI-Březové Hory	3 241
5.	MUDr. Vladimír Danda kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 5 61 let, lékař, Příbram II	3 330
6.	Ing. Petr Rotter kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 6 43 let, manažer správy majetku, Příbram II	3 062
7.	Mgr. Zorka Brožíková kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 7 62 let, odborný referent školství Krajského úřadu SK, Příbram VIII	3 044
8.	MUDr. František Hauser kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 8 63 let, lékař, Příbram II	3 106
9.	Roman Mráz kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 9 28 let, manažer IT, Příbram VIII	3 022
10.	Věra Kresslová kandidátní listina: ANO 2011 pořadí na kandidátce: 10 57 let, ředitelka mateřské školy, Příbram II	3 021
Občanská demokratická strana – ODS		1 mandát 5,32 % hlasů
pořadí	zvolený zastupitel	preferenční hlasy
1.	MUDr. Ivan Šedivý kandidátní listina: Občanská demokratická strana pořadí na kandidátce: 1 61let, lékař, Příbram I	755

Šance pro Příbram		3 mandáty 9,12 % hlasů
pořadí	zvolený zastupitel	preferenční hlasy
1.	Mgr. Vladimír Král kandidátní listina: Šance pro Příbram pořadí na kandidátce: 1 51 let, středoškolský učitel, Příbram I	1 456
2.	Ing. Petr Kareš kandidátní listina: Šance pro Příbram pořadí na kandidátce: 2 48 let, podnikatel, Příbram II	1 284
3.	JUDr. Dagmar Říhová kandidátní listina: Šance pro Příbram pořadí na kandidátce: 3 61 let, advokátka, Příbram V-Zdaboř	1 167

TOP 09		4 mandáty 12,87 % hlasů
pořadí	zvolený zastupitel	preferenční hlasy
1.	PhDr. Petr Vácha kandidátní listina: TOP 09 pořadí na kandidátce: 1 47 let, psychoterapeut, Příbram VIII	1 619
2.	Mgr. Václav Švenda kandidátní listina: TOP 09 pořadí na kandidátce: 2 40let, učitel, živnostník, Příbram IV	1 747
3.	Ing. Mgr. Jan Cikler kandidátní listina: TOP 09 pořadí na kandidátce: 3 51 let, projektový manažer, Příbram II	1 487
4.	Ing. Petr Stříbrnský kandidátní listina: TOP 09 pořadí na kandidátce: 4 37 let, ekonom, Příbram VII	1 395

Zdroj: iDNES. cz, dostupné z www.idnes.cz

PŘÍLOHA IV: VZOR DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času k vyplnění následujícího dotazníku, který je zcela anonymní a mohl by mi poskytnout cenné informace k mé diplomové práci. Podmínkou k vyplnění daného dotazníku je mít trvalé bydliště ve městě Příbram a dosahovat 18 let věku.

Děkuji Bc. Monika Krejčová

1) Jste spokojen/a s nynější politickou situací ve městě Příbram?

- ROZHODNĚ ANO
- SPÍŠE ANO
- SPÍŠE NE
- ROZHODNĚ NE
- NEVÍM

2) Zúčastnil(a) jste se komunálních voleb v roce 2014 v obci Příbram?

- Ano
- Ne

3) Jakým způsobem jste volil(a)? (odpovídá jen ten, kdo v ot. 2 odpověděl Ano)

- konkrétní kandidát z různých kandidátních listin
- jedna kandidátní listina
- jedna kandidátní listina a několik hlasů konkrétním lidem

4) Pokud volíte způsobem výběru kandidátní listiny, volíte? (odpovídá jen ten, kdo v ot. 3 zaškrtl možnost b,c)

- kandidátní listinu nezávislých
- kandidátní listinu politické strany

5) Pokud volíte listinu politické strany, která to je? (odpovídá jen ten, kdo v ot. 3 zaškrtl možnost b, c)

- ČSSD
- ODS
- KSČM

- KDÚ-ČSL
- TOP 09
- ANO 2011
- ŠANCE PRO PŘÍBRAM
- Jiná

6) Z jakého důvodu volíte člena vystupujícího za pol. stranu či za nezávislého kandidáta do zastupitelstva města Příbram? (odpovídá jen ten, kdo v ot. č. 2, zaškrtnl ano)

- Sympatie - titul, věk, vzdělání, pohlaví, apod.
- Doporučení od blízkých
- Spokojenost z hlediska reprezentativnosti pol. strany v Poslanecké sněmovně ČR
- Ztotožňuji se s výroky kandidáta, či programem pol. strany
- Chci změnu
- Volím pro mě „nejmenší zlo“

7) Vyhledáváte sám(a) informace o kandidátech, kandidujících do zastupitelstva města Příbram, popřípadně politických stranách?

- ANO
- NE

8) Pokud ANO, kde vyhledáváte informace?

	ANO	NE
PŘÁTELE	☐	☐
INTERNET	☐	☐
TV	☐	☐
RÁDIO	☐	☐
MÍTINK	☐	☐
PROPAGAČNÍ LETÁKY	☐	☐
TISK	☐	☐

9) Setkal/a jste se s předvolební kampaní 2014 ve městě Příbram?

ANO

NE

10) Pokud ANO, s jakou předvolební kampaní 2014 jste osobně zaznamenal/a? (Možnost více odpovědí)

a) PROPAGAČNÍ LETÁK

b) BILLBOARD

c) ČLÁNKY NA INTERNETU

d) ROZHOVOR V TV

e) DISKUSE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

f) RÁDIO

g) MÍTINK, OSOBNÍ SETKÁNÍ

h) ČLÁNEK V TISKU

ch) Jiná

11) Jaká pol. strana uspořádala předvolební kampaň 2014, kterou si nejvíce pamatujete?

(Odpovídají ti, co v ot. č. 9 odpověděli ANO)

ČSSD

ODS

TOP 09

ANO 2011

KSČM

ŠANCE PRO PŘÍBRAM

KDÚ-ČSL

Jiná

12) Ovlivnila Vás předvolební kampaň kandidátů vystupujících za pol. strany či nezávislé kandidáty? (Odpovídají ti, co v ot. č. 9 odpověděli ANO)

ROZHODNĚ ANO

ROZHODNĚ NE

SPÍŠE ANO

SPÍŠE NE

NEVÍM

13) Vaše pohlaví?

- ŽENA
 MUŽ

14) Váš věk?

- 18-29
 30-44
 45-59
 60+

15) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- ZÁKLADNÍ
 STŘEDOŠKOLSKÉ BEZ MATURITY
 STŘEDOŠKOLSKÉ S MATURITOU
 VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ
 VYSOKOŠKOLSKÉ

16) V jakém ekonomickém postavení se v současné době nacházíte?

- a) STÁTNÍ SFÉRA
b) SOUKROMÁ SFÉRA
c) PODNIKÁNÍ
d) STUDIUM
e) DŮCHOD
f) NEZAMĚSTNANÝ
g) JINÁ .....

17) Vaše současná životní úroveň (10 hvězd = nejlepší)?

PŘÍLOHA V: VÝSLEDKY Z DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

1) Jste spokojen/a s nynější politickou situací ve městě Příbram?

- a) ROZHODNĚ ANO (17,44 %)
- b) SPÍŠ ANO (31,39 %)
- c) SPÍŠE NE (36,64 %)
- d) ROZHODNĚ NE (12,2 %)
- e) NEVÍM (2,33 %)

2) Zúčastnil(a) jste se komunálních voleb v roce 2014 v obci Příbram?

- a) ANO (76,74 %)
- a) NE (23,26 %)

3) Jakým způsobem jste volil(a)? (odpovídá jen ten, kdo v ot. 2 odpověděl Ano)

- a) Konkrétní kandidát z různých kandidátních listin (24,42 %)
- b) Konkrétní kandidátní listina (48,26 %)
- c) Jedna kandidátní listina a několik hlasů konkrétním lidem (27,33 %)

4) Pokud volíte způsobem výběru kandidátní listiny, volíte? (odpovídá jen ten, kdo v ot. 3 zaškrtl možnost b, c)

- a) Kandidátní listinu nezávislých (22,3 %)
- b) Kandidátní listinu politické strany (53,28%)

5) Pokud volíte listinu politické strany, která to je? (odpovídá jen ten, kdo v ot. 3 zaškrtl možnost b, c)

- a) ČSSD (23,85%)
- b) ODS (4,62 %)
- c) KSČM (14,6 %)
- d) KDÚ-ČSL (0 %)
- e) TOP 09 (9,23 %)
- f) ANO 2011 (33,1 %)
- g) ŠANCE PRO PŘÍBRAM (9,23 %)
- h) Jiná – OT. RADNICE (4,62%)

6) Z jakého důvodu volíte člena vystupujícího za pol. stranu či za nezávislého kandidáta do zastupitelstva města Příbram? (odpovídá jen ten, kdo v ot. Č. 2, zaškrtl ano)

- a) Sympatie – titul, věk, vzdělání, pohlaví apod. (21,54 %)
- b) Doporučení od blízkých (4,61 %)
- c) Spokojenost z hlediska reprezentativnosti pol. strany v poslanecké sněmovně ČR 15,38 %)
- d) Ztotožňuji se s výroky kandidáta či programem pol. strany (40,77 %)
- e) Chci změnu (12,31 %)
- f) Volím „nejmenší zlo“ (5,38 %)

7) sám(a) informace o kandidátech, kandidujících do zastupitelstva města Příbram, popřípadně politických stranách?

- a) Ano (65,12 %)
- b) Ne (34,88 %)

8) Pokud ANO, kde vyhledáváte informace?

PŘÁTELÉ	ANO (78,57 %)	NE (21,43 %)
INTERNET	ANO (81,25 %)	NE (18,75 %)
TV	ANO (13,39 %)	NE (86,61 %)
RÁDIO	ANO (13,39 %)	NE (86,61 %)
MÍTING	ANO (39,29 %)	NE (60,71 %)
PROPAGAČNÍ LETÁLY	ANO (77,68 %)	NE (22,32 %)
TISK	ANO (41,07 %)	NE (58,93 %)

9) Setkal/a jste se s předvolební kampaní 2014 ve městě Příbram?

- a) ANO (90,69 %)
- b) NE (9,31 %)

10) Pokud ANO, s jakou předvolební kampaní 2014 jste osobně zaznamenal/a? (Možnost více odpovědí)

- a) PROPAGAČNÍ LETÁK (44,87 %)
- b) BILLBOARD (37,18 %)
- c) ČLÁNKY NA INTERNETU (4,49 %)
- d) ROZHOVOR V TV (0,64 %)
- e) DISKUSE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH (5,77 %)
- f) RÁDIO (0 %)
- g) MÍTINK, OSOBNÍ SETKÁNÍ (7,05 %)
- h) ČLÁNEK V TISKU (0 %)
- i) Jiná (0 %)

11) Jaká pol. strana uspořádala předvolební kampaň 2014, kterou si nejvíce pamatujete? (Odpovídají ti, co v ot. č. 9 odpověděli ANO)

- a) ČSSD (14,1 %)
- b) ODS (0 %)
- c) TOP 09 (4,49 %)
- d) ANO 2011 (48,47 %)
- e) KSČM (18,59 %)
- f) ŠANCE PRO PŘÍBRAM (11,54 %)
- g) KDÚ-ČSL (0 %)
- h) JINÉ - OT. RADNICE (2,56 %)

12) Ovlivnila Vás předvolební kampaň kandidátů vystupujících za pol. strany či nezávislé kandidáty? (Odpovídají ti, co v ot. č. 9 odpověděli ANO)

- a) ROZHODNĚ ANO (10,71 %)
- b) ROUHODNĚ NE (48,21 %)
- c) SPÍŠE ANO (22,62 %)
- d) SPÍŠE NE (13,33 %)
- e) NEVÍM (5,13 %)

13) Vaše pohlaví?

- a) ŽENA (46,51%)
- b) MUŽ (53,49 %)

18) Váš věk?

- a) 18- 29 (39,5%)
- b) 30 – 44 (27,9 %)
- c) 45-59 (23,3 %)
- d) 60+ (9,3 %)

19) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) ZÁKLADNÍ (4,65 %)
- b) STŘEDOŠKOLSKÉ BEZ MATURITY (11,63 %)
- c) STŘEDOŠKOLSKÉ S MATURITOU (41,86 %)
- d) VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ (9,3 %)
- e) VYSOKOŠKOLSKÉ (32,56 %)

20) V jakém ekonomickém postavení se v současné době nacházíte?

- a) STÁTNÍ SFÉRA (13,95 %)
- b) SOUKROMÁ SFÉRA (32,56 %)
- c) PODNIKÁNÍ (20,93 %)
- d) STUDIUM (11,63 %)
- e) DŮCHOD (9,3 %)
- f) NEZAMĚSTNANÝ (11,63 %)